

EASO

Praktiskā rokasgrāmata par reģistrāciju

Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniegšana

*EASO praktisko
rokasgrāmatu sērija*

2021. gada decembris

Personal Information:

03. Name in Full:

04. Father's Name:

05. Candidate CNIC #

EASO

**Praktiskā rokasgrāmata
par reģistrāciju**

**Starptautiskās aizsardzības
pieteikumu iesniegšana**

***EASO praktisko
rokasgrāmatu sērija***

2021. gada decembris

Atruna

Kompetentās valsts iestādes nav pārbaudījušas šā tulkojuma kvalitāti. Ja konstatējat, ka tulkojums neatbilst attiecīgajai terminoloģijai valsts līmenī, aicinām sazināties ar [EUAA](#).

Manuskripts pabeigts 2021. gada novembrī

Ne Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*), ne personas, kas rīkojas *EASO* vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023

© Eiropas Patvēruma atbalsta birojs, 2021

Print ISBN 978-92-9487-160-2

doi:10.2847/642715

BZ-04-19-325-LV-C

PDF ISBN 978-92-9487-150-3

doi:10.2847/31156

BZ-04-19-325-LV-N

Titullapas attēls, *Сергей Марков*, © *iStock*, 2018

Atļauts reproducēt, norādot avotu.

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko *EASO* nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Par rokasgrāmatu

Kādēļ šī rokasgrāmata tika izstrādāta? Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (EASO) uzdevums ir atbalstīt ES dalībvalstis un asociētās valstis (ES+ valstis ⁽¹⁾), cita starpā nodrošinot apmācību, uzlabojot kvalitātes standartus un visās valstīs apkopojot saskaņotu informāciju par izcelsmes valsti. Lai īstenotu vispārējo mērķi – atbalstīt ES+ valstis kopējo standartu sasniegšanā un augstas kvalitātes procesu nodrošināšanā kopējā Eiropas patvēruma sistēmā (KEPS) –, EASO izstrādā kopīgus praktiskus rīkus un norādījumus, kas paredzēti izmantošanai visās valstīs.

EASO praktiskajā rokasgrāmatā par reģistrāciju. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniegšana ir izklāstīts, kā sagatavot un iesniegt pieteikumus, lai sniegtu visaptverošu pārskatu par labas prakses piemēriem. Šajā praktiskajā rokasgrāmatā reģistrācijas procedūru izprot **kā visu procesu, kas saistīts ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma saņemšanu, aptverot gan pieteikumu sagatavošanu, gan iesniegšanu**, kā izklāstīts Patvēruma procedūru direktīvas pārstrādātajā versijā.

Kā šī praktiskā rokasgrāmata tika izstrādāta? Šo rokasgrāmatu izstrādāja ES+ valstu eksperti no visas ES, vērtīgu ieguldījumu sniedza Eiropas Komisija un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojs (UNHCR) un Eiropas Bezvalstniecības tīkls ⁽²⁾. Rokasgrāmatas izstrādi atbalstīja un koordinēja EASO. Pirms rokasgrāmatas pabeigšanas tās apspriešana notika visās ES+ valstīs, izmantojot EASO patvēruma procesu tīklu.

Kam būtu jāizmanto šī rokasgrāmata? Šī praktiskā rokasgrāmata ir paredzēta galvenokārt darbiniekiem, kas strādā valstu kompetentajās iestādēs, kuras atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrāciju (gan par pieteikumu sagatavošanu, gan iesniegšanu). Līdztekus lietišķiem norādījumiem uzraudzības iestādes, grupu vadītāji un vadošie darbinieki šo praktisko rokasgrāmatu var izmantot kvalitātes novērtēšanai un apmācībai.

Kā šī rokasgrāmata ir saistīta ar citiem EASO rīkiem? Tāpat kā citi EASO atbalsta rīki, EASO Praktiskā rokasgrāmata par reģistrāciju. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniegšana ir izstrādāta, pamatojoties uz KEPS standartiem. Tā jāizmanto saistībā ar citiem pieejamiem praktiskajiem rīkiem. Proti, pirmā kontaktpunkta amatpersonām EASO kopā ar Frontex ir izstrādājis dokumentu [Praktiskā rokasgrāmata. Patvēruma procedūras pieejamība](#). Citas attiecīgas rokasgrāmatas ir [EASO norādījumi par patvēruma procedūru: praktiskie standarti un rādītāji](#), [EASO praktiskā rokasgrāmata. Personiskā intervija](#), [EASO praktiskā rokasgrāmata par vecuma noteikšanu](#), [EASO praktiskā rokasgrāmata par Dublinas III regulas īstenošanu](#), [Personiskā intervija un pierādījumu izvērtēšana](#) un [EASO rīks personu ar īpašām vajadzībām identificēšanai \(IPSN\)](#). Visi EASO praktiskie rīki ir pieejami tiešsaistē [EASO tīmekļa vietnē](#).

Atruna

Šī rokasgrāmata sagatavota, neskarot principu, ka tikai Eiropas Savienības Tiesa var sniegt ES tiesību aktu autoritatīvu interpretāciju.

⁽¹⁾ ES+ valstis ir 27 ES dalībvalstis plus Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice.

⁽²⁾ Jāņem vērā, ka rokasgrāmatas galīgajā versijā ne vienmēr ir atspoguļota UNHCR vai Eiropas Bezvalstniecības tīkla nostāja.

Saturs

Saīsinājumi	8
Ievads	9
I. Trīs patvēruma procedūras piekļuves posmi	10
A. Sagatavošana	10
B. Reģistrācija	11
C. Iesniegšana	12
II. Reģistrācijas vide	15
A. Reģistrācijas vietas un telpas	15
B. Drošība	15
C. Konfidencialitāte	17
III. Informēšana	19
A. Kādēļ pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē?	19
B. Kad pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē?	19
C. Kāda informācija jāsniedz?	20
D. Kā jāsniedz informācija?	24
E. Kas sniedz informāciju?	25
F. Atbildes uz pieteikuma iesniedzēju jautājumiem	25
IV. Reģistrācijas datu vākšana	26
A. Reģistrācijas darbinieka uzdevums	26
B. Datu vākšanas mērķis	27
C. Reģistrācijas intervija	27
D. Biometriskie dati	31
E. Personas datu reģistrācija	32
F. Bezvalstniecība	39
G. Lietas materiālu pārvaldība	42
V. Identifikācija un nosūtīšana	45
A. Iespējamās Dublinas lietas	45
B. Neaizsargāti pieteikuma iesniedzēji	48
C. Bērni bez pavadoņa	55
VI. Dokuments, kas apliecina starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu	63
A. Informācija par dokumentu	63
B. Dokumenta derīgums	64
C. Informēšana par dokumentu	65
VII. Turpmāku pieteikumu reģistrācija	66
VIII. Datu pārbaude	69
A. Eiropas patvēruma daktiloskopiskā datubāze	69
B. Vīzu informācijas sistēma	70
C. Dokumentu pārbaude	73

D.	Policijas reģistri	74
E.	Ģimenes saišu pārbaude	74
F.	Sociālie mediji	75
G.	Valodas analīze un norāde	75
IX.	Datu reģistrācijas nozīme pieteikuma izskatīšanas posmā.....	78
A.	Organizēšana un plānošana	78
B.	Lietu sadale	78
C.	Vajadzīgo resursu apzināšana	79
	Pielikumi.....	81
	1. pielikums. Reģistrācijas lauki	81
	2. pielikums. Informācijas sniegšanas kontrolsaraksts	91
	Norādes uz tiesību aktiem	93

Saīsinājumi

<i>EASO</i>	Eiropas Patvēruma atbalsta birojs
<i>Eurodac</i>	Eiropas patvēruma daktiloskopiskā datubāze
<i>IPSN</i>	Personu ar īpašām vajadzībām identificēšana
KD	Kvalifikācijas direktīva
KEPS	Kopēja Eiropas patvēruma sistēma
PPD	Patvēruma procedūru direktīva
UND	Uzņemšanas nosacījumu direktīva
<i>UNHCR</i>	Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojs
VIS	Vīzu informācijas sistēma

Ievads

Starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrācija ir patvēruma procedūras pirmais posms. Daudzējādā ziņā tas ir procedūras galvenais posms. Pirmkārt un galvenokārt, reģistrācija nodrošina aizsardzību pret *izraidīšanu* tām personām, kuras vēlas iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Šajā posmā tiek arī izveidots pamats pieteikuma izvērtēšanai, un tas nodrošina pieteikumu faktisku iekļaušanu izskatīšanas procedūrā. Ticamus datus ir iespējams iegūt tikai tad, ja pieteikumu iesniedzēji saņem vajadzīgo atbalstu. Identificējot iespējamus neaizsargātos pieteikuma iesniedzējus, reģistrācija arī nodrošina, ka pieteikumu iesniedzēji cik vien ātri iespējams saņem vajadzīgo atbalstu, lai varētu pilnvērtīgi piedalīties patvēruma procedūrā.

Patvēruma procedūrā vārdam “reģistrācija” bieži vien ir divējāda nozīme: starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošanas reģistrācija un tā iesniegšanas reģistrācija. Šajā praktiskajā rokasgrāmatā ir aplūkoti abi posmi, kas daudzās ES+ valstīs ir apvienoti vienā procedūras posmā. Rokasgrāmatā izstrādāta, lai reģistrācijas darbiniekiem starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrācijas ikdienas darbā palīdzētu nodrošināt atbilstību Eiropas reģistrācijas standartiem.

Pēc tiesiskā regulējuma izklāsta (I nodaļa “[Trīs patvēruma procedūras piekļuves posmi](#)”) vispirms šajā praktiskajā rokasgrāmatā ir aplūktas reģistrācijas vides galvenās īpašības, kas nodrošina konfidencialu un ticamu datu vākšanu (II nodaļa “[Reģistrācijas vide](#)”).

Reģistrācijas procesu veido trīs pamatdarbības: pieteikuma iesniedzēja informēšana (III nodaļa “[Informēšana](#)”), datu vākšana par pieteikuma iesniedzēju (IV nodaļa “[Reģistrācijas datu vākšana](#)”) un visbeidzot – iespējamo neaizsargāto pieteikuma iesniedzēju un Dublinas lietu identificēšana un to nosūtīšana uz attiecīgo izskatīšanas procedūru (V nodaļa “[Identifikācija un nosūtīšana](#)”). Minētās darbības veido šīs praktiskās rokasgrāmatas pamatnodaļas.

Pēc datu iegūšanas un atbalsta sniegšanas pieteikuma iesniedzējiem, pieteikuma iesniedzējiem izsniedz dokumentu, kas apliecina starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu (VI nodaļa “[Dokuments, kas apliecina starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu](#)”). Reģistrācijas procedūras izklāstu papildina īpaša iedaļa, kurā aprakstītas turpmāku pieteikumu reģistrācijas prasības (VII nodaļa “[Turpmāku pieteikumu reģistrācija](#)”).

Rokasgrāmatā ir arī aplūktas dažādas metodes, kuras reģistrācijas procedūrā var izmantot, lai pārbaudītu iegūtos datus (VIII nodaļa “[Datu pārbaude](#)”). Rokasgrāmatas nobeigumā sniegta informācija par reģistrācijas datu izmantošanu izskatīšanas procedūras sākumā (IX nodaļa “[Datu reģistrācijas nozīme pieteikuma izskatīšanas posmā](#)”).

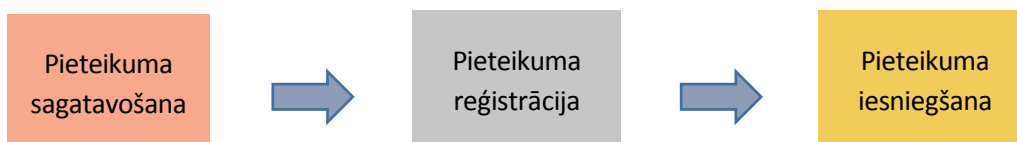
Visbeidzot, pielikumos ievietoti divi ērti lietojami kontrolosaraksti. Pirmajā ir pārskats par reģistrācijas laukiem, kurus pieteikuma iesniedzējam regulāri prasa reģistrācijas procesā, savukārt otrajā ir iekļauta informācija, kas saskaņā ar Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu (KEPS) būtu jāsniedz pieteikuma iesniedzējam.

I. Trīs patvēruma procedūras piekļuves posmi

ES patvēruma *tiesību aktu kopumā* attiecībā uz reģistrācijas procesu ir ieviesti vairāki juridiski jēdzieni. Proti, Patvēruma procedūru direktīvas (PPD) ⁽³⁾ 6. pantā minēti šādi patvēruma procedūras piekļuves posmi: patvēruma pieteikuma **sagatavošana**, **reģistrācija** un **iesniegšana** (1. attēls).

Atkarībā no valsts sistēmas pieteikumu var reģistrēt un iesniegt vai nu vienlaikus, vai atsevišķi. Ja šos abus posmus veic atsevišķi, izcelsmes pamatdatus parasti vāc reģistrācijas posmā, tādējādi ir iespējams praktiski organizēt sākotnējo uzņemšanu. Sīkākus papildu datus iegūs pieteikuma iesniegšanas brīdī.

1. attēls. Patvēruma procedūras piekļuves posmi atbilstīgi PPD 6. pantam ⁽⁴⁾

A. Sagatavošana

Iestādei izteikta vēlme pieteikties starptautiskajai aizsardzībai ir pieteikuma sagatavošana (PPD 27. apsvēruma un 6. panta 1. punkts). Ikvienu personu, kas ir izteikusi vēlēšanos pieteikties starptautiskajai aizsardzībai, uzskata par pieteikuma iesniedzēju ar visām tiesībām un pienākumiem, kas izriet no šā statusa.

Ja pieteikumu sagatavo iestādei, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem nav iestāde, kura atbild par reģistrāciju, šai iestādei lietas materiāli ir jāpārsūta iestādei, kura ir kompetenta reģistrēt šo pieteikumu, lai pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot materiālos uzņemšanas nosacījumus, kas paredzēti Uzņemšanas nosacījumu direktīvas (UND) ⁽⁵⁾ 17. pantā.

Kādas tiesības un pienākumi izriet no starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošanas?

No brīža, kad pieteikums ir sagatavots, pieteikuma iesniedzējam:

- ir tiesības patvēruma procedūras laikā **palikt dalībvalsts teritorijā**, ieskaitot robežas vai tranzīta zonas (PPD 9. pants) ⁽⁶⁾,

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2013/32/ES](#) (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta versija), OV L 180, 29.6.2013., 60.–95. lpp.

⁽⁴⁾ *EASO, Instruktoru rokasgrāmata par starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju reģistrāciju Itālijā* (ierobežotas pieejamības dokuments), Roma, 2020. gads.

⁽⁵⁾ Sk. Eiropas Savienības Tiesas 2020. gada 25. jūnija spriedumu lietā [Ministerio Fiscal v \[Spānija\]VL](#), C-36/20, ECLI:EU:C:2020:495. Kopsavilkums ir pieejams [EASO judikatūras datubāzē](#).

⁽⁶⁾ Piemēro dažus izņēmumus, proti, ja ir pamats uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējs rada draudus valsts drošībai vai valsts sabiedrībai (Kvalifikācijas direktīvas 21. panta 2. punkts), kā arī noteiktu veidu turpmāko pieteikumu gadījumos (PPD 41. pants), saistībā ar izdošanu (PPD 9. panta 2. punkts), tikai ievērojot *neizraidīšanas* principu.

- sniedz **informāciju** valodā, kuru pieteikuma iesniedzējs saprot (PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts),
- vajadzības gadījumā nodrošina **tulka** pakalpojumus saistībā ar lietas iesniegšanu (PPD 12. panta 1. punkta b) apakšpunkts),
- nodrošina iespēju sazināties ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos (**UNHCR**) un/vai ar jebkuru citu organizāciju, kas sniedz **juridiskus padomus** (PPD 12. panta 1. punkta c) apakšpunkts),
- novērtē, vai ir vajadzīgas **īpašas procesuālās garantijas, un/vai īpašas uzņemšanas vajadzības** (PPD 24. panta 1. punkts un UND 22. panta 1. punkts ⁽⁷⁾),
- nodrošina **materiālos uzņemšanas nosacījumus**, kas sniedz atbilstošu dzīves līmeni, nodrošina uzturēšanos un aizsargā fizisko un garīgo veselību (UND 17. pants) ⁽⁸⁾,
- nodrošina, ka minētais **dzīves līmenis** tiks sasniegts jo īpaši mazāk aizsargātām personām un aizturētām personām (UND 17. un 21. pants),
- aizturēšanas gadījumā nodrošina **juridiskas garantijas**, tostarp īpašas garantijas mazāk aizsargātām personām un pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām (UND 8., 9., 10. un 11. pants),
- aizturēšanas gadījumā nodrošina faktisku piekļuvi organizācijām un cilvēkiem, kas sniedz padomus un konsultācijas (PPD 8. pants),
- nodrošina nepieciešamo **veselības aprūpi**, kas ietver vismaz neatliekamo medicīnisko palīdzību, kā arī slimību un nopietnu garīgu traucējumu primāro ārstēšanu; turklāt pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām nodrošina nepieciešamo medicīnisko vai citu palīdzību, tostarp vajadzības gadījumā atbilstošu garīgās veselības aprūpi (UND 19. pants),
- nepavadītiem nepilngadīgiem cik vien drīz iespējams pēc pieteikuma sagatavošanas nodrošina **ģimenes locekļu meklēšanu**, vienlaikus aizsargājot bērna intereses (UND 24. pants),
- apgādājot ar mājokli, nodrošina **ģimenes vienotības** principa ievērošanu (UND 12. pants),
- nodrošina **iespēju pārsūdzēt** lēmumus par uzņemšanas nosacījumu piešķiršanu, atņemšanu vai samazināšanu vai lēmumus par pārvietošanās brīvību un dzīvesvietu (UND 26. pants),
- sagaida, ka pieteikuma iesniedzēji **sadarbosies** ar iestādēm (PPD 13. panta 1. punkts).

B. Reģistrācija

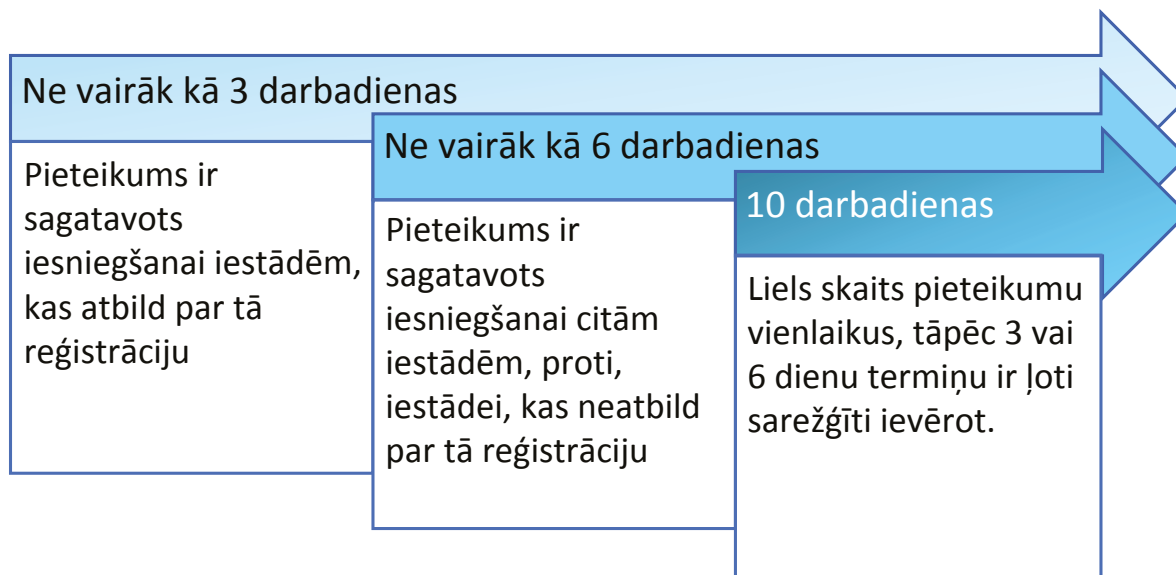
Pēc tam, kad starptautiskās aizsardzības pieteikums ir sagatavots, tas ir jāreģistrē. Reģistrācija notiek, veicot ierakstu par pieteikuma iesniedzēja vēlmi saņemt aizsardzību. ES+ valstīm ir jānosaka, kuras iestādes saskaņā ar valsts tiesību aktiem atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrāciju (PPD 6. panta 1. punkts).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2013/33/ES](#) (2013. gada 26. jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju uzņemšanai (pārstrādāta redakcija), OV L 180, 29.6.2013., 96.–116. lpp.

⁽⁸⁾ Saskaņā ar definīciju UND 2. panta g) punktā “uzņemšanas materiālie nosacījumi” ir “uzņemšanas nosacījumi, kas ietver mājokli, pārtiku un apģērbu, kurus nodrošina natūrā vai kā finansiālus pabalstus vai talonus, vai kā šo trīs iespēju kombināciju, un dienasnaudu”.

Kādas tiesības un pienākumi izriet no reģistrācijas posma?

Reģistrācijas posmā nav paredzētas īpašas tiesības vai pienākumi papildus tiesībām un pienākumiem, kas ir spēkā pieteikuma sagatavošanas posmā. Šajā posmā tiek izdarīts oficiāls ieraksts, lai pieteikuma iesniedzējs varētu faktiski izmantot šīs tiesības un spētu izpildīt minētos pienākumus (PPD 27. apsvērumš). Tāpēc reģistrācija būtu jāpabeidz iespējami ātrāk, ievērojot PPD 6. pantā paredzētos termiņus.

C. Iesniegšana

ES+ valstīm ir jānodrošina, lai personai, kura sagatavojusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu, būtu iespēja to iesniegt iespējami īsā laikā (PPD 6. panta 2. punkts). ES+ valstīm ir jānosaka, kuras iestādes saskaņā ar valsts tiesību aktiem atbild par patvēruma pieteikumu iesniegšanu (PPD 6. panta 1. punkts). Tomēr, ja persona nevēlas iesniegt pieteikumu, atbildīgā iestāde var pieņemt lēmumu pārtraukt procedūru (PPD 6. panta 2. punkta un 28. pants).

Ar pieteikuma iesniegšanu pabeidz reģistrācijas procedūru. No šā brīža sākas pieteikuma izskatīšanas procedūra.

ES+ valstis attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanu var paredzēt papildu noteikumus. Piemēram, valsts tiesību aktos var noteikt, ka starptautiskās aizsardzības pieteikumi jāiesniedz personiski un/vai tam paredzētā vietā (PPD 6. panta 3. punkts).

Minētie trīs patvēruma procedūras piekļuves posmi – starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošana, reģistrācija un iesniegšana – var nebūt trīs atsevišķi procesa posmi. PPD ir atļauts **reģistrācijas un iesniegšanas posmu apvienot vienā posmā**, ja vien ir izpildītas vispārējās prasības, tostarp reģistrācijas termiņi un iespēja iesniegt pieteikumu. Vairākas ES+ valstis minētos divus posmus apvieno vienā procedūras posmā, savukārt citas izvēlas nošķirt pieteikuma reģistrāciju un iesniegšanu atsevišķos posmos, turklāt katram no tiem ir atšķirīga juridiskā ietekme. Ja pieteikuma iesniedzējs pirmo reizi pieteikumu iesniedz tieši iestādēm, kas atbild par pieteikumu reģistrāciju un iesniegšanu, visus trīs posmus var pat apvienot vienā posmā.

Ja pieteikuma iesniedzējam pieteikums ir jāiesniedz pēc reģistrācijas posma, pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda, kā un kur pieteikums jāiesniedz, un viņš jāinformē par sekām, kas varētu rasties, ja pieteikums netiktu iesniegts. Ja pieteikums ir iesniegts, izmantojot īpašu veidlapu, kas jāaizpilda pieteikuma iesniedzējam, tad šo veidlapu izsniedz reģistrācijas brīdī, paskaidrojot, kā to iesniegt atbildīgajai iestādei. Ja pieteikums pēc reģistrācijas ir iesniegts personiski tam paredzētā vietā, ir ieteicams izveidot apmeklējumu laiku pārvaldības sistēmu, kas nodrošinātu arī iespēju reģistrācijas brīdī pieteikuma iesniedzējam rakstiski paziņot konkrētu pieteikuma iesniegšanas vietu un laiku. Lai nodrošinātu, ka pieteikums tiek iesniegts iespējami ātri, ir ieteicams izveidot uzraudzības sistēmu, lai varētu izsekot laikposma ilgumu no pieteikuma reģistrācijas līdz tā iesniegšanai.

Kādas tiesības un pienākumi izriet no iesniegšanas posma?

Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšana aktivizē īpašas papildu tiesības un pienākumus. Tostarp ir:

- izvērtēšanas procedūras termiņa sākums (PPD 31. panta 3. punkts),
- termiņa sākums procesam, kurā nosaka ES+ valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu⁽⁹⁾ (Dublinas III regulas 20. panta 1. punkts)⁽¹⁰⁾),
- tiesības, kas garantētas UND un kas nosaka, ka:
 - o pieteikuma iesniedzējus saprātīgā termiņā (kas nav ilgāks kā 15 dienas pēc pieteikuma iesniegšanas) informē vismaz par viņiem piešķirtajiem pabalstiem un saistībām, kādas viņiem jāievēro attiecībā uz uzņemšanas nosacījumiem, kā arī sniedz informāciju par organizācijām vai personu grupām, kas nodrošina noteiktu juridisko palīdzību un kas varētu palīdzēt vai informēt viņus par pieejamajiem uzņemšanas nosacījumiem, tostarp veselības aprūpi (UND 5. pants)⁽¹¹⁾,
 - o 3 dienās pēc pieteikuma iesniegšanas pieteikuma iesniedzējam izsniedz dokumentu uz viņa vārda, kas apliecina viņa pieteikuma iesniedzēja statusu un apliecina, ka viņam atļauts uzturēties ES+ valsts teritorijā līdz viņa pieteikuma izskatīšanai vai izvērtēšanai (UND 6. pants),
 - o pieteikuma iesniedzējam izsniedz ceļojuma dokumentu, ja radušies nopietni humāni iemesli, kuru dēļ viņam nepieciešams būt citā valstī (UND 6. pants),
 - o pieteikuma iesniedzējam piešķir tiesības brīvi pārvietoties uzņēmumā dalībvalsts teritorijā vai apgabalā, kādu šī dalībvalsts viņiem šādam nolūkam noteikusi (UND 7. pants),

⁽⁹⁾ Eiropas Savienības Tiesa precizēja, ka "Dublinas III regulas 20. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikums ir uzskatāms par iesniegtu, kad iestāde, kas atbildīga par minētajā regulā paredzēto pienākumu izpildi, ir saņēmusi rakstveida dokumentu, ko izdevusi valsts iestāde un kurā apliecināts, ka trešās valsts valstspiederīgais ir lūdzis starptautisko aizsardzību, un attiecīgā gadījumā, ja šī iestāde ir saņēmusi tikai galveno šajā dokumentā ietvertu informāciju, bet ne tā oriģinālu vai kopiju". Sk. Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 26. jūlija spriedumu lietā [Tsegezab Mengesteab/Vācijas Federatīvā Republika](#), C-670/16, ECLI:EU:C:2017:587. Kopsavilkums ir pieejams [EASO judikatūras datubāzē](#).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) Nr. 604/2013](#) (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstī (pārstrādāta redakcija), OV L 180, 29.6.2013., 31.–59. lpp.

⁽¹¹⁾ Vairāk par informācijas sniegšanu un konsultācijām par uzņemšanu sk. 2016. gada septembra norādījumu [EASO vadlīnijas par uzņemšanas apstākļiem: praktiskie standarti un rādītāji](#) 6. nodaļā "Informācijas sniegšanas un konsultācijas": "Lai uzņemšanas procesa sākumā neapgrūtinātu pieteikuma iesniedzējus ar pārāk plašu informāciju, informācija būtu jāsniedz konkrētā laikā vai konkrētos procedūras posmos. Dalībvalstis ir aicinātas noteikt termiņus, norādot, kāda veida informācija valsts līmenī jāsniedz pieteikuma iesniedzējiem, ņemot vērā UND 5. pantā noteikto vispārējo termiņu, kas nedrīkst pārsniegt 15 dienas".

- o bērniem nodrošina piekļuvi izglītības sistēmai, ievērojot līdzīgus nosacījumus kā saviem valstspiederīgajiem, iespēju izglītoties neatliek ilgāk par trim mēnešiem pēc datuma, kad iesniegts pieteikums (UND 14. pants); nodrošina sagatavošanas nodarbības, tostarp valodas nodarbības, ja tas ir vajadzīgs, lai veicinātu piekļuvi izglītības sistēmai un piedalīšanos tajā (UND 14. pants),
- o pieteikuma iesniedzējam atļauj iesaistīties darba tirgū ne vēlāk kā 9 mēnešus pēc dienas, kad ticis iesniegts pieteikums, ja kompetentā iestāde nav pieņēmusi pirmās instances lēmumu un šī novēlošanās nav notikusi pieteikuma iesniedzēja vainas dēļ (UND 15. pants ar iespēju ieviest vai saglabāt labvēlīgākus noteikumus saskaņā ar UND 4. pantu); ES+ valstis var dot iesniedzējiem iespējas piekļūt profesionālajai apmācībai neatkarīgi no tā, vai viņiem ir atļauts iesaistīties darba tirgū (UND 16. pants).

Svarīgi atcerēties

- Piekļuvi patvēruma procedūrai veido trīs posmi: starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošana, reģistrācija un iesniegšana.
- Ar pieteikuma sagatavošanu ir saistītas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja tiesības un pienākumi, tostarp tiesības palikt valstī.
- Reģistrācijas brīdī tiek veikts oficiāls ieraksts, kas apliecina pieteikuma iesniedzēja nolūku prasīt starptautisko aizsardzību, tādējādi norādot, ka pieteikuma iesniedzējs ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs.
- Pieteikuma iesniegšana pabeidz reģistrācijas procedūru, un no šā brīža sākas izvērtēšanas procedūra.
- Ņemot vērā valsts tiesību aktu noteikumus, minētie trīs posmi var nebūt trīs atsevišķi procesa posmi, jo tos var apvienot vai nu vienā, vai divos posmos.

II. Reģistrācijas vide

A. Reģistrācijas vietas un telpas

Vietām, kas izveidotas pieteikumu reģistrācijai un iesniegšanai, ir svarīga nozīme procedūras efektivitātes nodrošināšanā gan pieteikuma iesniedzējiem, gan darbiniekiem. Atkarībā no jaunu ieceļotāju skaita ES+ valstis var izvēlēties savā teritorijā izveidot vairākus reģistrācijas birojus vai pat mobilās reģistrācijas vienības tūlītēju vajadzību risināšanai.

Izvēloties pieteikumu reģistrācijas un/vai iesniegšanas vietu, kompetentajām iestādēm jāņem vērā konkrētās reģistrācijas vajadzības un to cilvēku skaits, kuri vienlaikus izmantos šīs vietas. Lai apzinātu šim nolūkam vislabāko pieejamo vietu, valstīm citu elementu starpā jāņem vērā pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti, telpu lielums (proti, spēja izmitināt ļoti daudz cilvēku) un pietiekams sēdvietu skaits uzgaidāmajā zonā, pienācīga ventilācijas vai gaisa kondicionēšanas sistēma, viegla pieejamība, sievietēm un vīriešiem atsevišķas sanitārās telpas, kā arī bērniem patīkamas atsevišķas rotaļu zonas.

Reģistrācijas vietai ir jābūt viegli pieejamai ar sabiedrisko transportu, taču tā var būt izvietota tajā pašā ēkā, kurā ir citas saistītas valsts pārvaldes iestādes. ES+ valstis nesen ir sākušas integrēt sākotnējās uzņemšanas un pieteikumu reģistrācijas un/vai iesniegšanas funkcijas ierašanās centros.

Šīm vietām ir jābūt ierīkotām tā, lai būtu iespējams netraucēts drošs reģistrācijas/iesniegšanas process, skaidri norādot zonas, kurās atļauts ieiet tikai darbiniekiem, kā arī ierīkojot efektīvu rindu pārvaldības sistēmu. Jābūt iespējai ierīkot atsevišķas telpas konfidencialām sarunām.

B. Drošība

Reģistrācijas darbiniekiem ir jāpārzina drošības procedūras, ko piemēro reģistrācijas birojā. Darbiniekiem ir arī jāapzinās potenciālie drošības riski, kas varētu attiekties uz viņiem un citām personām. Šādi drošības riski var būt vardarbība vai vardarbības draudi, paškaitējums, veselības apdraudējums vai aizdegšanās. Reģistrācijas vietā jābūt pirmās palīdzības aprīkojumam un vismaz vienam darbiniekam jāprot sniegt pirmā palīdzība.

Drošība un drošums tieši ietekmē reģistrācijas procedūru kvalitāti. Neatbilstīgas vai nepiemērotas drošības procedūras var atturēt pieteikuma iesniedzējus no tuvošanās reģistrācijas birojiem. Turklāt neatbilstīgas drošības procedūras var kavēt reģistrācijas darbību izpildi.

Drošību panāk ne tikai ar drošības procedūrām, bet arī ar reģistrācijas procedūru kvalitāti. Godīgas un pārredzamas procedūras veicina uzticēšanos un mazina spriedzi. Informēšanai, kas kļiedē pieteikuma iesniedzēju bažas, ir galvenā nozīme drošības stratēģijā, jo tā novērš pārpratumus un laikus risina problēmas, ko rada vilšanās.

Labā prakse

Tālāk izklāstītie drošības pasākumi ir orientējoši, turklāt to nolūks ir novērst drošības problēmas, kas tieši saistītas tieši ar reģistrācijas darbībām, nevis vispārēju apdraudējumu.

Darbinieku apmācība

Reģistrācijas procedūrās iesaistītos darbiniekus apmāca, kā veikt drošības pasākumus un kā atbilstīgi reaģēt incidentu gadījumos. Apmācībā ir iekļautas saziņas metodes, ko izmanto, lai novērstu, risinātu drošības incidentus un mazinātu saspīlējumu šādos gadījumos.

Drošības pamata pasākumi

Ieeja

- Reģistrācijas birojam ir divas atsevišķas ieejas: viena ieeja tikai darbiniekiem un otra – pieteikuma iesniedzējiem.
- Pie pieteikuma iesniedzējiem paredzētās ieejas ir ieviesti pasākumi pūļa pārvaldībai un atsevišķu personu pareizas ienākšanas nodrošināšanai.

Biroja telpās

- Ieviesti pasākumi, ar kuriem regulē pieteikuma iesniedzēju pārvietošanos reģistrācijas birojā, skaidri nošķirot:
 - o zonas, kurām drīkst piekļūt pieteikuma iesniedzēji,
 - o zonas, kurās vajadzīgs konvojs,
 - o zonas, kurām nedrīkst piekļūt pieteikuma iesniedzēji.
- Interviju telpa ir nošķirta no uzgaidāmās telpas.
- Pieteikuma iesniedzēju pārvietošanos reģistrācijas birojā organizē, izveidojot tiešus ceļus no ieejas līdz uzņemšanas letei, līdz uzgaidāmajai zonai, līdz interviju telpai un līdz izejai.
- Uzņemšanas zona un interviju telpa ir jāiekārto tā, lai darbinieki no tām vienmēr varētu viegli izkļūt. Piemēram, interviju telpā reģistrācijas darbinieks sēdēs tā, lai viņam aiz muguras būtu izejas durvis.

Drošības incidentu novēršana

- Ir ieviesti pasākumi, lai reģistrācijas darbinieki varētu brīdināt drošības darbiniekus par drošības incidentiem (piemēram, poga interviju telpās).
- Ir ieviestas procedūras, lai pieteikuma iesniedzēji un darbinieki varētu ziņot par drošības incidentiem atbildīgajai amatpersonai, lai veidotu pamatu drošības pasākumu uzraudzībai, analīzei un drošības pasākumu uzlabošanas priekšlikumiem.

Izeja

- Tiklīdz pieteikuma iesniedzēji ir izpildījuši formalitātes, kuru dēļ viņi birojā ir ieradušies, atbildīgajai amatpersonai ir jānodrošina, lai viņi atstāj biroju.
- Pieteikuma iesniedzējiem paredzētā izeja ir nošķirta no ieejas.

C. Konfidencialitāte

Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem ir jāgarantē tiesības uz konfidencialitāti (PPD 48. pants). Konfidencialitāte ir princips, ko piemēro visos patvēruma procedūras posmos. Nenodrošinot konfidencialitāti, nevar sagaidīt, ka pieteikuma iesniedzēji atklās informāciju par bailēm no vajāšanas vai nopietna kaitējuma. Konfidencialitātes princips attiecas arī uz reģistrācijas procedūru un reģistrācijas procesā iegūto informāciju.

Reģistrācijas vietām un procedūrām ir jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzēji var iesniegt dokumentus un sniegt personisku informāciju reģistrācijas darbiniekiem tādos apstākļos, kas neierobežo tiesības uz privātumu un konfidencialitāti.

Reģistrācijas procedūrā iesaistītajām iestādēm jānodrošina, ka informācija netiek atklāta iespējamiem vajātājiem vai personām, kas nodarījušas smagu kaitējumu (PPD 30. pants). Reģistrācijas iestādes arī neiegūst informāciju no iespējamiem vajātājiem vai personām, kas nodarījušas smagu kaitējumu tādā veidā, kas kaitētu pieteikuma iesniedzēja vai viņa apgādājamo fiziskajai veselībai vai to viņa ģimenes locekļu brīvībai un drošībai, kas joprojām dzīvo izcelsmes valstī.

Turklāt reģistrācijas iestādes ievēro konfidencialitātes principu, kā tas noteikts valsts tiesību aktos (PPD 48. pants). Ja reģistrācijas procedūrā ir vajadzīgi mutiskās tulkošanas pakalpojumi, arī tulkam ir jāievēro konfidencialitātes princips.

Pieteikuma iesniedzēji reģistrācijas posmā ir jāinformē par tiesībām uz konfidencialitāti patvēruma procedūrās.

Labā prakse

Tālāk minētos praktiskos pasākumus var izmantot, lai reģistrācijas procedūrā saglabātu konfidencialitāti.

- Nenosauciet pieteikuma iesniedzēja vārdu citu cilvēku klātbūtnē un neizvietojiet vārdus uzgaidāmajās zonās. Uzņemšanas/uzgaidāmajās zonās saziņai ar pieteikuma iesniedzējiem vai par viņiem var izmantot alternatīvas metodes, piemēram, piešķirot īpašus numurus vai krāsainus žetonus.

Īpaša situācija: ģimenes locekļa lūgums sniegt informāciju par kādu pieteikuma iesniedzēju

Gadījumos, kad ģimenes loceklis lūdz informāciju par kādu pieteikuma iesniedzēju, ir jārikojas ārkārtīgi piesardzīgi.

Reģistrācijas procedūrā šādas situācijas var rasties dažādos gadījumos. Piemēram, kāda persona var lūgt, lai reģistrācijas iestāde apstiprina, vai kāds no tās ģimenes locekļiem ir reģistrējis starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Citkārt kāda persona var lūgt, lai reģistrācijas iestāde palīdz sazināties ar ģimenes locekli, kas varētu būt iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Saskaņā ar konfidencialitātes principu nevienam nedrīkst atklāt nekādu informāciju, izņemot gadījumus, kad attiecīgais ģimenes loceklis tam ir rakstiski piekritis. Cita starpā tā ir informācija par to, vai ģimenes loceklis patiešām ir iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Labas prakses piemērs – lūgt, lai persona, kas vēlas iegūt informāciju, sniedz sīkāku informāciju par sevi un par iespējamo radniecību ar attiecīgo ģimenes locekli, un informēt informācijas pieprasītāju, ka tiks veikta meklēšana un, ja attiecīgais ģimenes loceklis tiks atrasts, šī kontaktinformācija tiks viņam paziņota ar informācijas pieprasītāja piekrišanu. Informācijas pieprasītājam tiks paziņots, ka attiecīgo ģimenes loceklis varēs izlemt, vai vēlas ar viņu sazināties.

Svarīgi atcerēties

- Reģistrācijas vietas un telpas ir jāiekārto tā, lai tās atbilstu vajadzīgo reģistrācijas procedūras darbību izpildei, ņemot vērā, piemēram, jaunu iecelotāju skaitu, pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti, dzimumam atbilstošus un bērniem piemērotus apstākļus un pieejamību ar sabiedrisko transportu.
- Drošums un drošība tieši ietekmē reģistrācijas procesa kvalitāti, ko var nodrošināt, ne vien apzinoties potenciālos drošības riskus un ņemot vērā standarta darbības procedūras, bet arī nodrošinot godīgu un pārredzamu reģistrācijas procedūru.
- Reģistrācijas procesā vienmēr ir jānodrošina konfidencialitāte – gan reģistrācijas vietās un telpās, kas garantē konfidencialitāti, gan iegūtos datus pārvaldot atbilstīgi konfidencialitātes standartiem.

III. Informēšana

PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka pieteikuma iesniedzējiem sniedz informāciju:

- (i) par procedūru, kas jāievēro;
- (ii) par viņu tiesībām un pienākumiem procedūras laikā;
- (iii) par iespējamām sekām, ja viņi nepilda savus pienākumus un nesadarbojas ar iestādēm;
- (iv) par pieteikumu izvērtēšanas termiņiem;
- (v) par viņu rīcībā esošajiem līdzekļiem, lai pildītu pienākumu iesniegt faktus, kas pamato starptautiskās aizsardzības pieteikumu;
- (vi) par pieteikuma skaidras vai netiešas atsaukšanas sekām.

Informāciju sniedz valodā, ko viņi saprot vai ko ir pamats uzskatīt par viņiem saprotamu.

Minēto informāciju sniedz savlaicīgi, lai nodrošinātu, ka pieteikuma iesniedzēji spēj izmantot paredzētās tiesības.

A. Kādēļ pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē?

Tiesības uz informāciju ir viena no pamatgarantijām, kas paredzētas PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā.

Lai nodrošinātu godīgu un efektīvu patvēruma procedūru, ir svarīgi informēt pieteikuma iesniedzējus. Lai iesniegtu cik vien iespējams pilnīgus pieprasījumus un izpildītu paredzētos pienākumus, pieteikuma iesniedzējiem ir jāzina savas tiesības un pienākumi un jāizprot dažādie procedūras posmi. Tas ir svarīgi gan pieteikuma iesniedzējam, gan valsts pārvaldei, jo īpaši ES+ valstīs, kuras uzskata, ka pieteikuma iesniedzējam ir pienākums iespējami ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu pieteikumu (Kvalifikācijas direktīvas (KD)) 4. panta 1. punkts.

Pieteikuma iesniedzēju informēšana ir vēl jo svarīgāka tāpēc, ka pirms ierašanās reģistrācijas birojā viņiem bieži vien ir ļoti niecīgas zināšanas par patvēruma procedūru. Tādējādi viņi no trešām pusēm varētu būt saņēmuši nepatiesu vai pretrunīgu informāciju.

B. Kad pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē?

PPD ir noteikts, ka ES+ valstīm savlaicīgi jāsniedz informācija pieteikuma iesniedzējiem, lai viņi varētu izmantot tiesības un izpildīt pienākumus, kas paredzēti PPD.

Tā kā dažas no šīm tiesībām un pienākumiem ir spēkā jau no brīža, kad ir sagatavots starptautiskās aizsardzības pieteikums, informācija ir jāsniedz jau pašā procedūras sākumā.

Kā labu praksi iesaka informēt vēlākais pieteikuma iesniegšanas posmā un jebkurā gadījumā savlaicīgi pirms personiskās intervijas.

C. Kāda informācija jāsniedz?

Pieteikuma iesniedzējam vispirms būtu jāsaprot, kas ir starptautiskā aizsardzība un kā viņam būtu jārikojas reģistrācijas procedūras laikā un gatavojoties personiskajai intervijai. Ir svarīgi nodrošināt atjauninātu informāciju.

Lai papildinātu detalizētu garantētās informācijas aprakstu saskaņā ar PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu, šis rokasgrāmatas [2. pielikumā](#) ir ievietots vajadzīgās informācijas kontrolesaraksts.

(i) Informācija par procedūru, kas jāievēro

Ir svarīgi, lai pieteikuma iesniedzēji būtu informēti un izprastu patvēruma procedūras dažādos posmus. Tomēr īpaša uzmanība ir jāpievērš informācijas apjomam un detalizācijas pakāpei katrā patvēruma procedūras posmā. Reģistrācijas posmā pārēmīgi plaši aprakstot ikvienu iespējamo patvēruma procedūras posmu un apakšposmu, pieteikuma iesniedzējiem var radīt apjukumu. Reģistrācijas posmā ieteicams sniegt tikai īsu pārskatu par katru patvēruma procedūras posmu (reģistrācija, personiskā intervija, paziņošana un pārsūdzība), vienlaikus rūpīgāk un plašāk aprakstot reģistrācijas procedūru.

Informācijā par reģistrācijas procedūru jāiekļauj šādi punkti.

- **Reģistrācijas nolūks un iespējamais iznākums.** Jums pieteikuma iesniedzējiem ir jāpaskaidro, kādēļ viņi ir jāreģistrē, kas ir reģistrācija un kādas sekas rodas neregistrēšanas gadījumā.
- **Konfidencialitāte patvēruma procedūrā.** Konfidencialitātes princips ir visas patvēruma procedūras pamatā (sk. [II nodaļas C iedaļu “Konfidencialitāte”](#)), un pieteikuma iesniedzējiem ir jāsaprot, ka šis princips tiek ievērots un kā to ievēro. Ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem datus kopīgo ar citām valsts iestādēm, par to ir jāinformē pieteikuma iesniedzēji.
- **Reģistrācijas procedūra ir bez maksas.** Tas ir svarīgi, lai nepieļautu situācijas, kad dažas personas varētu izmantot pieteikuma iesniedzēju zināšanu trūkumu un mēģināt izmānīt viņiem naudu. Turklāt jums ir jāpaskaidro, ka katrs pieteikuma iesniedzējs var brīvi izlemt, vai iesniegt patvēruma pieteikumu.
- **Reģistrācijas izpildes darbības.** Jums pieteikuma iesniedzējiem jāpaskaidro visas darbības, kas viņiem būs jāveic reģistrācijas posmā. Tostarp ir datu vākšana, reģistrācijas intervija, pirkstu nospiedumu un, iespējams, arī citu biometrisku datu ņemšana, piemēram, sejas fotoattēla un paraksta iegūšana.
- **Procedūra, ar ko nosaka dalībvalsti, kura atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.** Jums pieteikuma iesniedzējiem ir jāpaziņo, ka tiks izvērtēts, lai noteiktu, vai par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu atbild cita ES+ valsts. Tādēļ ir svarīgi, lai pieteikuma iesniedzēji sniegtu saskaņotu, detalizētu un pārbaudāmu informāciju par saviem ģimenes locekļiem ES+ valstu teritorijā, par vīzām vai uzturēšanās atļaujām, ko izdevusi kāda no ES+ valstīm, ieceļošanu vai uzturēšanos citā ES+ valstī vai tranzītu caur kādu no šīm valstīm, par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas iepriekš iesniegts kādā no ES+ valstīm. Bukletu *I have asked for asylum in the EU – Which country will handle my claim?* (“Esmu lūdzis patvērumu

ES – kura valsts izskatīs manu prasību?”)⁽¹²⁾, kas visās dalībvalstīs ir vienāds, izsniedz pieteikuma iesniedzējiem valodā, ko viņi saprot vai ko ir pamats uzskatīt par viņiem saprotamu.

- **Dokuments, kas apliecina pieteikuma iesniedzēja statusu.** Jums pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē par noteikumiem, ko piemēro attiecībā uz dokumentiem, kurus izsniedz pēc reģistrācijas, cita starpā par to derīgumu un nederīgu vai zaudētu dokumentu atjaunošanas procedūrām.
- **Kā un kur iesniegt pieteikumu, ja reģistrāciju un iesniegšanu veic atsevišķi.** Jums pieteikuma iesniedzējam jāsniedz rakstiska informācija par to, kā un kur iesniegt pieteikumu, kā arī par pieteikuma neiesniegšanas sekām. Vajadzības gadījumā rakstisko informāciju papildina ar mutiskiem skaidrojumiem, lai nodrošinātu, ka pieteikuma iesniedzējs to saprot.
- **Ja ir bērni, bērna tiesības iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu.** Attiecīgā gadījumā jums pieteikuma iesniedzēji jāinformē par to, ka bērnam ir tiesības sagatavot pieteikumu vai nu savā vārdā, ja viņam ir tiesībspēja un rīcībspēja rīkoties procedūrās saskaņā ar valsts tiesību aktiem, vai arī ar savu vecāku vai citu pieaugušo ģimenes locekļu starpniecību, vai ar tāda pieaugušā starpniecību, kas par viņu atbild, vai arī ar pārstāvja starpniecību.
- **Attiecīgā gadījumā informācija apgādājamam pieaugušajam.** Ja pieteikums sagatavots tiesībspējīga un rīcībspējīga apgādājama pieaugušā vārdā, jums apgādājama pieaugušais jāinformē par sekām, kas izriet no pieteikuma iesniegšanas viņa vārdā, un tiesībām sagatavot atsevišķu pieteikumu pirms pieteikuma iesniegšanas vai pirms personiskās intervijas. Ja apgādājama pieaugušais pats nevēlas iesniegt pieteikumu, jums arī ir jālūdz viņa rakstiska piekrišana iesniegt pieteikumu, kas sagatavots viņa vārdā.

(ii) Informācija par pieteikuma iesniedzēju tiesībām un pienākumiem procedūras laikā

Reģistrācijas posmā jums pieteikuma iesniedzējiem jāizklāsta, kādas tiesības un pienākumi stājas spēkā, sagatavojot un iesniedzot starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Pienākumi

- Pienākums sadarboties ar iestādēm (PPD 13. panta 1. punkts). Tas jo īpaši ietver pienākumu iespējami ātrāk vai vēlākais personiskās intervijas laikā (atkarībā no valstī pieņemtās prakses) iesniegt visus elementus, kas nepieciešami, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Tas var arī ietvert pienākumu sniegt prasīto informāciju, kā noteikts valsts tiesību aktos.
- Pienākums ierasties iestādēs personiski vai nu bez kavēšanās, vai noteiktajā laikā (PPD 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts).
- Pienākums iesniegt pieteikuma iesniedzēja īpašumā esošos dokumentus, kas attiecas uz pieteikuma izskatīšanu, piemēram, pasi (PPD 13. panta 2. punkta b) apakšpunkts).
- Pienākums ievērot termiņus, kuros jāiesniedz apliecināmie elementi, kā noteikts valsts tiesību aktos (KD 4. panta 1. punkts).

⁽¹²⁾ X pielikuma A daļa [Komisijas Īstenošanas regulā \(ES\) Nr. 118/2014 \(2014. gada 30. janvāris\)](#), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, OV L 39, 8.2.2014., 1.–43. lpp.

- Pienākums paziņot iestādēm savas dzīvesvietas adresi un par tās maiņu (PPD 13. panta 2. punkta c) apakšpunkts). Ņemot vērā valsts tiesību aktus un pieteikuma iesniedzēja situāciju, pieteikuma iesniedzējam varētu būt pienākums paziņot kompetentajām iestādēm par dzīvesvietas adreses vai kontaktinformācijas maiņu. Pieteikuma iesniedzējam varētu būt arī citi pienākumi, piemēram, pienākums regulāri ziņot vai dzīvot iestāžu ierādītājā vietā.
- Pienākums katram vismaz 14 gadus vecam starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam cik vien iespējams drīz, bet ne vēlāk kā 72 stundās pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas, nodot pirkstu nospiedumus un nosūtīt tos uz Eiropas patvēruma daktiloskopisko datubāzi (*Eurodac*) (*Eurodac* regulas 9. panta 1. punkts ⁽¹³⁾).

Tiesības

- Tiesības palikt dalībvalstī pieteikuma izskatīšanas laikā (PPD 9. pants).
- Tiesības uz materiāliem uzņemšanas nosacījumiem, kas sniedz atbilstošu dzīves līmeni ⁽¹⁴⁾ (UND 17. pants). Pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības saņemt informāciju par procesuālajām garantijām.
- Tulka pieejamība (PPD 12. panta 1. punkta b) apakšpunkts). Pieteikuma iesniedzējus informē par tiesībām, iesniedzot savu lietu iestādēm, bez maksas saņemt tulka pakalpojumus, kad vien tas nepieciešams, lai nodrošinātu lietas izskatīšanu valodā, ko pieteikuma iesniedzējs saprot vai ko ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu.
- Tiesības uz juridisko palīdzību un pārstāvību patvēruma procedūrā (PPD 22. pants). Pieteikuma iesniedzējus informē par iespēju saņemt juridisku palīdzību un pārstāvību. Šajā informācijā izklāsta nosacījumus, saskaņā ar kuriem tiek nodrošināta juridiskā palīdzība un pārstāvība, darbības, kas jāveic, lai sagatavotu lūgumu, un lūgumu apstrādes noteikumus.
- Tiesības sazināties ar *UNHCR* vai ar citām organizācijām, kas sniedz juridiskus padomus vai citas konsultācijas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem (PPD 12. panta 1. punkta c) apakšpunkts).
- Tiesības uz pienācīgu atbalstu gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējiem ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, lai, ņemot vērā konkrētos apstākļus, viņi varētu izmantot attiecīgās tiesības un izpildīt pienākumus (PPD 24. pants).
- Tiesības uz pienācīgu atbalstu mazāk aizsargātu personu īpašo uzņemšanas vajadzību gadījumos (UND 21. pants).
- Garantijas aizturēšanas gadījumā (UND 9. panta 4. punkts). Aizturētiem pieteikuma iesniedzējiem rakstiski paziņo aizturēšanas iemeslus un procedūras, kas valsts tiesību aktos paredzētas aizturēšanas rīkojuma apstrīdēšanai. Pieteikuma iesniedzēju informē arī par iespēju lūgt bezmaksas juridisku palīdzību un pārstāvību.

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) Nr. 603/2013](#) (2013. gada 26. jūnijs) par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, OV L 180, 29.6.2013., 1.–30. lpp.

⁽¹⁴⁾ Vairāk informācijas par uzņemšanas nosacījumiem sk. 2016. gada septembra [EASO vadlīnijas par uzņemšanas apstākļiem: praktiskie standarti un rādītāji](#).

(iii) Informācija par iespējamām sekām, kas rodas, nepildot pienākumus un nesadarbojoties ar iestādēm

Tā kā pienākumu nepildīšana var ietekmēt pieteikumu izskatīšanas procedūru un uzņemšanas nosacījumus, ir svarīgi, lai pieteikuma iesniedzējs būtu informēts par sekām, kas rodas, nesadarbojoties ar iestādēm, īpašu uzmanību pievēršot šādiem jautājumiem.

- Izskatīšanas procedūru var pārtraukt (PPD 28. pants). Jums pieteikuma iesniedzējiem jāpaskaidro, ka, nesniedzot pieprasīto informāciju, kas ir svarīga saistībā ar pieteikumu, neierodoties uz personisko interviju vai citādi izvairoties no patvēruma procedūras, pieteikuma izskatīšanas procedūras var pārtraukt.
- Pieteikuma iesniedzējs, neiesniedzot informāciju, kas nepieciešama, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, var negatīvi ietekmēt patvēruma pieteikuma sastāvdaļu novērtēšanu (KD 4. panta 1. punkts). Jums pieteikuma iesniedzējs jāinformē par pienākumu pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Pieteikuma iesniedzēja paziņojumi nav jāpamato ar dokumentāriem vai citiem pierādījumiem, ja pieteikuma iesniedzējs, sadarbojoties ar iestādi, kas veic izskatīšanu, pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu pieteikumu un iesniegtu visus attiecīgos dokumentus, kas ir viņa rīcībā.
- Patvēruma procedūru var paātrināt saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ja ir iesniegta nepatiesa informācija vai dokumenti par pieteikuma iesniedzēja identitāti vai valstspiederību vai ja informācija vai dokumenti par viņa identitāti vai valstspiederību nav iesniegti, lai maldinātu iestādes (PPD 31. panta 8. punkta c) apakšpunkts). Patvēruma procedūru var paātrināt arī tad, ja pieteikuma iesniedzējs atsakās nodot pirkstu nospiedumus (PPD 31. panta 8. punkta i) apakšpunkts).
- Pieteikuma iesniedzējus var aizturēt, lai noteiktu vai pārbaudītu viņa identitāti vai valstspiederību vai noteiktu tos elementus, kuri ir pamatā viņa pieteikumam, kurus nevarētu iegūt neaizturot, jo īpaši, ja pastāv bēgšanas iespējamība (UND 8. panta 3. punkta a) un b) apakšpunkts).
- Uzņemšanas materiālos nosacījumus var pasliktināt vai – ārkārtas gadījumos – atteikt, ja pieteikuma iesniedzējs atstāj dzīvesvietu vai nepilda pienākumus par deklarēšanu vai informācijas sniegšanu, vai neierodas uz personīgo interviju (UND 20. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts).

(iv) Informācija par piemērojamiem pieteikumu izskatīšanas procedūras termiņiem

Pieteikuma iesniedzējiem ir jāpaziņo izskatīšanas procedūras termiņi. PPD 31. pantā ir noteikts, ka izskatīšana tiks pabeigta, cik ātri vien iespējams sešos mēnešos pēc pieteikuma iesniegšanas. Noteiktos gadījumos (piemēram, situācijās, kad vienlaikus tiek iesniegts liels skaits pieteikumu vai sevišķi sarežģītos gadījumos) termiņus var pagarināt, taču šādos gadījumos pieteikuma iesniedzējam paziņo par kavēšanos.

(v) Pieteikuma iesniedzēja rīcībā esošie līdzekļi, lai pildītu pienākumu iesniegt faktus, kas pamato starptautiskās aizsardzības pieteikumu

Pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē, ka notiks personiska intervija, kurā viņi varēs iesniegt faktus, kas vajadzīgi, lai pamatotu pieteikumu (t. i., paziņojumu par iemesliem, kāpēc viņi ir atstājuši izcelsmes valsti un kāpēc nevar tur atgriezties).

Lai pamatotu pieteikumu, pieteikuma iesniedzējs var iesniegt arī dokumentārus vai citādus pierādījumus. Tāpēc pieteikuma iesniedzēju informē par līdzekļiem, kas vajadzīgi, lai iesniegtu šos pierādījumus, un par laiku, kad saskaņā ar valsts praksi pierādījumus var iesniegt. Ja valsts tiesību aktos ir noteikts, ka pieteikuma iesniedzējam visi pierādījumi ir jāiesniedz cik vien drīz iespējams pēc pieteikuma sagatavošanas, šāda informācija pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz jau procesa sākumā.

(v) Pieteikuma skaidras vai netiešas atsaukšanas sekas

Pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē par to, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma atsaukšanas gadījumā pieteikuma izskatīšana tiks izbeigta (PPD 27. pants par pieteikuma skaidru atsaukšanu). Izbeidzot procedūru, vairs nav spēkā arī patvēruma pieteikuma iesniedzējiem paredzētās tiesības, tostarp tiesības palikt dalībvalstī, izņemot gadījumus, kad valstī ir jāpaliek citu iemeslu dēļ.

Jums pieteikuma iesniedzējiem ir arī jāapziņo, ka tad, ja iestādēm ir vērā ņemams iemesls uzskatīt, ka viņš ir atteicies no sava pieteikuma, var vai nu pārtraukt izskatīšanas procedūru, vai noraidīt pieteikumu (PPD 28. pants par pieteikuma netiešu atsaukšanu). Par pamatotiem iemesliem var uzskatīt gadījumus, kad pieteikuma iesniedzējs nav atbildējis uz prasību sniegt informāciju, kas ir būtiska viņa pieteikumam, nav ieradies uz personisko interviju, ir aizbēdzis vai bez atļaujas atstājis vietu, kur dzīvoja vai tika turēts, neinformējot par to iestādes. Atbilstīgi valsts tiesību aktiem izskatīšanas procedūru var atsākt noteiktā termiņā, ja pieteikuma iesniedzējs atkal piesakās iestādēs.

D. Kā jāsniedz informācija?

Informācija jāsniedz gan individuāli, gan nodrošinot vispārējas informācijas pieejamību vietās, kurās tai viegli var piekļūt pieteikuma iesniedzēji un citas ieinteresētās personas.

(vi) Individuāla informācija pieteikuma iesniedzējiem

Informācija jāsniedz rakstveidā, skaidrā un netehniskā valodā. Standartizēti informācijas materiāli (piemēram, bukleti) jānodrošina vairākās attiecīgās valodās.

Rakstiskā informācija jāpapildina ar mutiskiem skaidrojumiem. Tas ir jo īpaši svarīgi, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēju atšķirīgos pratības līmeņus, turklāt tādējādi jūs varēsiet pielāgot informāciju atbilstīgi konkrētajiem pieteikuma iesniedzēja apstākļiem.

Informācija jāsniedz valodā, ko pieteikuma iesniedzējs saprot vai ko ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu, kura var nebūt pieteikuma iesniedzēja dzimtā valoda.

Informāciju pielāgo atbilstīgi pieteikuma iesniedzēja vecumam/izpratnes līmenim, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja īpašās vajadzības un konkrētos apstākļus.

Ir svarīgi nodrošināt, lai pieteikuma iesniedzējs saprastu visu sniegto informāciju. Šaubu gadījumā laba prakse ir lūgt, lai pieteikuma iesniedzējs ar saviem vārdiem atkārtotu vai apkopo sniegto informāciju.

Laba prakse ir nodrošināt pieteikuma iesniedzējiem dažādus līdzekļus, ar kuriem viņi varētu pārbaudīt starptautiskās aizsardzības pieteikuma statusu, tostarp tiešsaistes platformas.

Informācijas izplatīšana

Informācijai par standartizēto reģistrācijas procedūru ir jābūt pieejamai vienmēr, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēju pamatvalodas un atšķirīgos prasības un izglītības līmeņus.

Informācijas izplatīšanai var izmantot dažādus līdzekļus, piemēram, plakātus ar attēliem, informācijas bukletus, videomateriālus, mobilās lietotnes un speciālas tīmekļa vietnes.

Izmantojot tīmekļa vietnes un mobilās lietotnes, pieteikuma iesniedzēji var labāk piekļūt informācijai, jo tādējādi viņi tai var piekļūt tieši savos tālruņos, turklāt digitālā informācijas nesēja formātā informāciju var arī atjaunināt tieši.

E. Kas sniedz informāciju?

Iestādes atbild par informācijas sniegšanas nodrošināšanu un koordinēšanu (PPD 12. pants). Ir jāsaprot, ka jūs neesat vienīgā persona, kas sniedz informāciju pieteikuma iesniedzējam, jo arī citas patvēruma jomas iestādes un organizācijas var sniegt informāciju, sadarbojoties ar jums. Atkarībā no valsts sistēmas informāciju var sniegt iestādes, kas atbild par pieteikumu reģistrāciju un iesniegšanu, atbildīgā iestāde, uzņemšanas iestādes, juridiskie konsultanti un pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Dažās valstīs pilsoniskās sabiedrības organizācijām informācijas sniegšanas jomā ir izveidotas formālas partnerības ar iestādēm. Šajā kontekstā ir vajadzīga koordinēšana, lai nodrošinātu, ka informācija, ko sniedz pieteikuma iesniedzējam, ir saskaņota.

F. Atbildes uz pieteikuma iesniedzēju jautājumiem

Pēc informēšanas pieteikuma iesniedzējiem jāļauj uzdot jautājumus par reģistrāciju un vispārīgāk – par starptautisko aizsardzību un patvēruma procedūru.

Jo īpaši svarīgi tas ir tādēļ, ka tādējādi pieteikuma iesniedzēji var kļūdēt visas iespējamās šaubas un ir iespējams atspēkot visas baumas vai viltus informāciju, ko pieteikuma iesniedzējs būtu varējis dzirdēt vai saņemt. Atbildot uz jautājumiem, ir svarīgi sniegt informāciju tikai par to, par ko esat pārliecināts, un gadījumos, kad nezināt atbildi, nosūtīt pieteikuma iesniedzēju pie citiem kolēģiem un/vai uz citām iestādēm.

Svarīgi atcerēties

- Tiesības uz informāciju ir viena no pamatgarantijām, kas paredzētas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem un kas ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu godīgu un efektīvu patvēruma procedūru.
- Informācija pieteikuma iesniedzējiem jāsniedz savlaicīgi, lai viņi varētu izmantot paredzētās tiesības un izpildīt pienākumus. Informāciju var sniegt gan individuāli, gan izmantojot standartizētus informācijas materiālus, kas pieteikuma iesniedzējiem vienmēr ir pieejami.
- Pieteikuma iesniedzējiem vismaz paskaidro, kas ir starptautiskā aizsardzība, kāda procedūra ir jāievēro reģistrācijas laikā un pieteikuma izskatīšanas procedūrā, kādas ir pieteikuma iesniedzēja tiesības un pienākumi, kā arī paziņo izskatīšanas procedūras termiņus.
- Informāciju pielāgo atbilstīgi pieteikuma iesniedzēja vecumam / izpratnes līmenim, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja konkrētos apstākļus.
- Pieteikuma iesniedzējus informē, izplatot informāciju dažādos kanālos, formātos un valodās.

IV. Reģistrācijas datu vākšana

A. Reģistrācijas darbinieka uzdevums

Jūsu uzdevums ir **iegūt un ierakstīt precīzus un ticamus datus**. Šis pamatuzdevums ietver pienākumu palīdzēt pieteikuma iesniedzējam noskaidrot jebkādas neatbilstības vai neskaidrus paziņojumus. Jums jārikojas proaktīvi un jāpalīdz pieteikuma iesniedzējiem, lai viņi varētu sniegt skaidrus, pilnīgus un precīzus datus. Tomēr jums **nav jānovērtē** pieteikuma iesniedzēja sniegto datu **ticamība**. Ticamības novērtējumu vēlāk veic kompetentā iestāde vai nodaļa, un parasti tas notiek izskatīšanas posmā. Dažas valstu iestādes ir izveidojušas īpašas nodaļas, kas pārbauda noteiktu datu ticamību, piemēram, novērtē vecumu vai pārbauda personu apliecinošus dokumentus.

Pat tad, ja pieteikuma iesniedzēja sniegtie dati šķiet ļoti neticami, jums tomēr ir jāieraksta dati tā, kā tie tiek sniegti. Tomēr jums faktiski un objektīvi jāatzīmē šādi novērojumi un/vai jāziņo par savām šaubām kompetentajai vienībai vai iestādei. Piemēram, ja pieteikuma iesniedzējs izskatās kā pieaugušais, bet apgalvo, ka ir bērns bez pavadona, jums vispirms ir jāpajautā pieteikuma iesniedzējam, vai saistībā ar viņa vecumu nav radies pārpratums vai neskaidrības. Ja pieteikuma iesniedzējs joprojām apgalvo, ka nav pieaugušais, jums jāieraksta pieteikuma iesniedzēja paziņotais vecums. Tomēr jums šīs šaubas ir jāatzīmē un/vai jānosūta lieta nodaļai, kas atbild par nepavadītiem nepilngadīgajiem. Šīs šaubas jāatzīmē neitrāli un objektīvi, pierakstot savus novērojumus. Piemēram, nerakstiet, ka pieteikuma iesniedzējs jums šķiet "pieaudzis" vai nobriedis, drīzāk aprakstiet novērojumus, kas radīja šādu iespaidu, piemēram, ka pieteikuma iesniedzēja atbildes uz jautājumiem reģistrācijas intervijā bija ļoti detalizētas, koncentrējoties uz katra jautājuma būtību. Atkarībā no valsts sistēmas nodaļai, kas atbild par nepavadītiem nepilngadīgajiem, vai (kvalificētiem) atbildīgajiem speciālistiem būs jānovērtē pieteikuma iesniedzēja paziņotā vecuma ticamība.

Tāpat ir ieteicams rīkoties, ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz šķietami viltotus dokumentus. Jums šie dokumenti ir jāreģistrē un jāuzdod jautājumi saistībā ar dokumentiem, kā noteikts jūsu valsts reģistrācijas procedūrā, piemēram, jautājot, kad un kā pieteikuma iesniedzējs ir ieguvis šos dokumentus. Jums ir arī jāatzīmē novērojumi par dokumentu un, iespējams, jānodod dokumenti iestādei vai vienībai, kas atbild par dokumentu autentiskuma pārbaudi.

Precizitātei un efektivitātei reģistrācijas procesā ir izšķiroša nozīme. Iegūtajiem datiem ir jābūt pareiziem un ticamiem, lai atbildīgais speciālists, kas veic personisko interviju, varētu izmantot reģistrācijas posmā iegūtos personas pamatdatus un atkārtoti neuzdotu tos pašus jautājumus. Pareizi un ticami dati ir svarīgi arī pieteikumu sadalei no sākuma līdz pareizam izskatīšanas procesam (Dublinas procedūra, paātrināta un prioritāra procedūra, nosūtīšana neaizsargātības dēļ utt.). Reģistrācijas procedūras sasteigšana vēlāk var izrādīties neproduktīva. Precizitāti nodrošina, atvēlot pietiekami daudz laika, lai pareizi pierakstītu vārdus un uzvārdus, pierakstītu to, ko saka pieteikuma iesniedzējs, nevis to, ko, jūsuprāt, viņš gribējis pateikt, pierakstītu pieteikuma iesniedzēja izmantotā kalendāra datumus atbilstoši Gregora (Rietumu) kalendāra datumiem un pārbaudītu informācijas pilnīgumu un to, vai esat pareizi izpratis pieteikuma iesniedzēja paziņojumus.

Reģistrācijas procesu var paveikt efektīvi, jau iepriekš paziņojot pieteikuma iesniedzējiem, ko no viņiem sagaida un nesagaida reģistrācijas laikā, un nodrošinot labi strukturētu datu vākšanas procesu.

B. Datu vākšanas mērķis

Reģistrācijas brīdī iegūtos datus izmanto dažādiem nolūkiem. Atkarībā no valsts sistēmas iegūtos datus var izmantot šādiem nolūkiem:

- lai palīdzētu noteikt vai pārbaudīt pieteikuma iesniedzēja identitāti un valstspiederību, ierakstot personisko informāciju, biometriskos datus un informāciju, kas attiecas uz personu apliecinošiem dokumentiem,
- lai palīdzētu patvēruma iestādei sagatavoties personiskajai intervijai – lai maksimāli labi sagatavotos personiskajai intervijai, obligāti ir jābūt pieejamiem ticamiem personas datiem un jāiegūst labs pārskats par pieteikuma iesniedzēja profilu, izcelsmi un ģimenes saitēm, tādējādi nodrošinot iespēju nodot lietu izskatīšanai visatbilstīgākajam atbildīgajam speciālistam, jo daži speciālisti varētu būt īpaši apmācīti izskatīt noteiktu veidu pieteikumus,
- lai norādītu iestādei patvēruma pieteikuma veidu, tādējādi nodrošinot iespēju jau no paša sākuma novirzīt pieteikumus uz attiecīgo procedūru, piemēram, parasto, prioritāro, paātrināto vai pieļaujamas procedūru,
- lai apzinātu potenciālās Dublīnas lietas, tādējādi nodrošinot iespēju tās ātri novirzīt Dublīnas nodaļai, lai noteiktu valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu,
- lai apzinātu pieteikuma iesniedzējus, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas un attiecīgi novirzītu viņus uz speciālajām vienībām un/vai organizācijām – ja ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, reģistrācijas darbiniekam tas ir jāņem vērā, lai atbilstīgi vadītu reģistrācijas procesu,
- lai atkarībā no valsts sistēmas apzinātu pieteikuma iesniedzējus, kuriem ir īpašas uzņemšanas vajadzības, tādējādi atvieglojot viņu nosūtīšanu novērtēšanai, lai noteiktu, kāds īpašs atbalsts saistībā ar uzņemšanu varētu būt vajadzīgs pieteikuma iesniedzējam.

C. Reģistrācijas intervija

Reģistrācijas interviju rīko, lai jau procedūras sākumā no pieteikuma iesniedzēja iegūtu ticamus datus. Tā kā jūs, iespējams, būsit pirmā persona, kura sagaidīs pieteikuma iesniedzēju un kura pārstāv patvēruma procedūru, ir svarīgi sākt interviju neitrāli, lai panāktu labu saziņu, radītu uzticēšanās atmosfēru un sniegtu pareizu informāciju.

Intervijas sākumā jums pieteikuma iesniedzējam ir jāpaskaidro intervijas nolūks un konteksts. Pirms intervijas pieteikuma iesniedzējam ieteicams sniegt informāciju par patvēruma procedūru. Šo informāciju intervijas sākumā var papildināt ar skaidriem, netehniskiem paskaidrojumiem. Jums vienmēr ir jāpārlicinās, ka pieteikuma iesniedzējs ir sapratis sniegto informāciju, un jāļauj viņam uzdot papildu jautājumus par patvēruma procedūru. Ja ir vajadzīgs tulks, jums jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzējs un tulkis viens otru saprot. Noteikti mudiniet pieteikuma iesniedzēju pārjautāt, ja viņš nav sapratis uzdoto jautājumu vai nezina atbildi.

Tā kā reģistrācijas intervija ir pamats, ko izmanto, veidojot personisko interviju, ir svarīgi iegūt ticamus datus, lai daži jautājumi vairs nebūtu jāatkārto personiskās intervijas sākumā. Noteikti pierakstiet pieteikuma iesniedzēja sacīto arī tad, ja tas šķiet neatbilstīgs vai neticams. Ja kaut kas no pieteikuma iesniedzēja sacītā jums šķiet nesaprotams, turpiniet uzdot cik vien iespējams vienkāršus jautājumus, piedāvājiet pieteikuma iesniedzējam iespēju komentēt intervijas ziņojumu un pārlicinieties, ka visi tulki

izprot savus pienākumus un lomu intervijā. Varat arī ierakstīt pieteikuma iesniedzēja mutiskās liecības, ar noteikumu, ka pirms intervijas sākuma viņš ir par to informēts (PPD 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts. Regulāra reģistrācijas un atbildīgo iestāžu saziņa ir laba prakse, jo tādējādi tās var apmainīties ar atsauksmēm par to, kā reģistrācijas procesu varētu iekļaut personiskajā intervijā.

Reģistrācijas posmā visas ES+ valstis no pieteikuma iesniedzēja vāc personas pamatdatus. Pamatdati ir pieteikuma iesniedzēja vārds un uzvārds, dzimšanas datums un vieta, valstspiederība, informācija par identifikācijas dokumentiem, dzimums, laulības stāvoklis un kontaktinformācija, kā arī dati par etnisko izcelsmi, reliģiju, veselības stāvokli, izglītību un profesiju. Parasti iegūst arī datus par pieteikuma iesniedzēja izcelsmes vietu, ceļojuma maršrutu un līdzekļiem, kas izmantoti iekļūšanai ES+ valstī. Šajā posmā laba prakse ir pierakstīt visas valstis, kurās pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir uzturējies vai dzīvojis. Reģistrācijas posmā bieži pieraksta arī datus par ģimenes sastāvu un patvēruma pieteikumu.

Reģistrācijas un/vai pieteikuma iesniegšanas posmā iegūtie dati ES+ valstīs var krasi atšķirties. Kopumā valstu sistēmas, kas savās patvēruma procedūrās ir ieviesušas sadales un triāžas sistēmas, reģistrācijas posmā iegūst vairāk datu nekā valstis, kurām šādu sistēmu nav. Tas ir tāpēc, ka šie dati ir vajadzīgi, lai noteiktu, uz kuru pirmās instances procedūru ir jānovirza pieteikums – vai uz parasto, prioritāro, paātrināto, robežas, pieņemamības vai Dublinas procedūru.

Labā prakse

Tiklīdz datu vākšana ir pabeigta un ir aizpildīta reģistrācijas/iesnieguma veidlapa, pieteikuma iesniedzējs ar tulka palīdzību pārbauda un apstiprina datus. To dara, lai varētu labot vai papildināt datus un precizēt neatbilstības.

Tas nodrošinās ticamu reģistrācijas procesa iznākumu. Tādējādi vēlāk patvēruma procedūrā tiks novērsti nevajadzīgi pārpratumi un neskaidrības, būs iespējams labāk sagatavot personisko interviju un personiskajā intervijā vairs nebūs jāuzdod reģistrācijas pamatjautājumi.

Pēc sniegto datu apstiprināšanas pieteikuma iesniedzējam ir jāparaksta reģistrācijas/iesnieguma veidlapa, kas pēc tam ir jāaugšupielādē pieteikuma iesniedzēja lietā un atbilstīgi valsts sistēmai jāsauglabā fiziskā lietā līdztekus visiem pārējiem attiecīgajiem dokumentiem, kas iesniegti procedūras laikā.

Jānorāda, ka atkarībā no valsts prakses arī tajos gadījumos, kad ir sagatavots ģimenes pieteikums, par katru ģimenes locekli, ieskaitot bērnus, ir jāaizpilda atsevišķa reģistrācijas/iesnieguma veidlapa.

Intervijas beigās jums jāsniedz informācija par nākamajiem posmiem un iespējamo izskatīšanas procedūras termiņu. Jums jāsniedz arī informācija par to, kā ar pieteikuma iesniedzēju sazināties, lai uzaicinātu uz personisko interviju, kā arī par aptuveno personiskās intervijas norises laiku.

Labā prakse

Norvēģijas Imigrācijas direktorāta izstrādātā pašreģistrācijas sistēma ir laba prakse, kas papildina reģistrācijas interviju un nodrošina starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem iespēju uzraudzītā vidē jau iepriekš reģistrēt savus personas datus valsts datubāzē. Šis rīks ir izstrādāts, lai iespējama liela starptautiskās aizsardzības pieteikumu pieplūduma gadījumā, nebloķējot ievērojamus tulkošanas un cilvēku resursus, palīdzētu iestādēm reģistrēt cilvēkus, kas ierodas masveidā. Tas palīdz novērst sastrēgumu, kas parasti rodas patvēruma procedūras sākuma posmā.

Šā rīka pamatā ir programmatūra, kas darbojas datoros, planšetdatoros un nākotnē, iespējams, arī mobilajos tālruņos. Pieteikuma iesniedzēji izpilda ekrānā redzamos norādījumus, kuros izskaidrotas viņu tiesības un pienākumi saistībā ar reģistrācijas procesu; norādījumi ir pieejami 16 valodās, kas aptver 90 % no to pieteikuma iesniedzēju dzimtajām valodām, kuri ierodas Norvēģijā. Vispirms pieteikuma iesniedzēji, izmantojot virtuālu tastatūru, kas pielāgota attiecīgajai valodai, ievada savus personas datus, ceļojumu maršrutu un informāciju par ģimeni. Izmantojot programmatūru, pieteikuma iesniedzēji uzņem arī savu fotoattēlu. Visbeidzot, pieteikuma iesniedzēji pārskata ievadītos datus, pēc tam elektroniski iesniedz reģistrācijas veidlapu, kam piešķir automātiski ģenerētu lietas numuru. Pēc pašreģistrācijas veidlapas aizpildīšanas pieteikuma iesniedzēji sevi identificē, iestādēm personiski iesniedzot personu apliecinošus dokumentus un nododot pirkstu nospiedumus.

Pašreģistrācijas sistēmu var izmantot lietu profilēšanai, lai jau patvēruma procesa sākumā pieteikumus efektīvi tieši novirzītu uz attiecīgo izskatīšanas procedūru. Šī iespēja ir elastīga, proti, to var izmantot kā ārkārtas pasākumu, lai nodrošinātu, ka patvēruma pieteikums tiek iesniegts tiesību aktos paredzētajos termiņos, vienlaikus ietaupot ievērojamus cilvēkresursus. Pašreģistrācija ir arī iespēja, ko izmantojot, pieteikuma iesniedzējus var mudināt aktīvāk iesaistīties pieteikuma procesā.

[1. pielikumā “Reģistrācijas lauki”](#) ir plašs pārskats par datiem, kurus var vākt reģistrācijas/iesniegšanas posmā.

Saistītais EASO rīks

Dokumentā [EASO praktiskā rokasgrāmata. Personiskā intervija](#) ir izklāstīta strukturētas intervijas metode, ko zināmā mērā lieliski var izmantot arī reģistrācijas intervijā. Uz reģistrācijas posmu jo īpaši attiecas šādas iedaļas.

- 2. iedaļā “Intervijas sākšana” izklāstītas metodes, ko izmantot, lai intervijas sākumā izveidotu uzticēšanās atmosfēru, sasveicinātos ar pieteikuma iesniedzēju un sniegtu informāciju.
- 3. iedaļā “Intervijas vadīšana” izklāstītas metodes, ko izmantot situācijas un savas attieksmes kontrolei intervijas gaitā, lai panāktu sekmīgu sadarbību; šajā nodaļā ir arī ieteikts, kā izmantot dažādu veidu intervijas jautājumus un kā izmantot iespēju izskaidrot neatbilstības.
- 5. iedaļā “Intervijas noslēgšana” ierosināts, kā pabeigt interviju, sniegt informāciju par nākamajiem izskatīšanas procedūras posmiem un sniegt pieteikuma iesniedzējam iespēju komentēt intervijas ziņojumu.

Rokasgrāmatas tulkojumi ir pieejami [EASO tīmekļa vietnē](#).

Dokumentācija, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā

Jums jānodrošina pieteikuma iesniedzēji iesniegt iestādēm visus dokumentus, kuri ir viņu rīcībā, lai noteiktu vai pārbaudītu viņu identitāti vai valstspiederību, lai noteiktu viņu personiskos apstākļus un izcelsmi un pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu ⁽¹⁵⁾. Šādi dokumenti ir personu apliecinoši dokumenti un ceļošanas dokumenti (proti, identifikācijas karte un/vai pase), ģimenes dokumenti (piemēram, ģimenes stāvokļa grāmatiņa, dzimšanas apliecības, miršanas apliecības un/vai laulības apliecības), dokumenti, kas attiecas uz dzīvesvietu un ceļojuma maršrutiem, kā arī visi dokumenti, kas varētu pamatot patvēruma pieteikumu (piemēram, karte, kas apliecina dalību paziņotajā politiskajā vai pilsoniskās sabiedrības organizācijā, vai apcietināšanas rīkojums).

Pieteikuma iesniedzējiem lūdz uzrādīt dokumentu oriģinālus, jo tie labāk nekā kopijas pierāda identitāti vai izcelsmi un var sniegt pārliecinošākus pierādījumus, kas pamato patvēruma pieteikumu. Ja pieteikuma iesniedzējam nav dokumentu oriģinālu, bet ir pieejamas to kopijas, jums jānoskaidro, kāpēc oriģināli nav pieejami un kā pieteikuma iesniedzējs varēja iegūt to kopijas.

Jums jāņem vērā dokumenti, kurus pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis, jo īpaši ceļošanas un personu apliecinošos dokumentus. Jums jālūdz paskaidrojums par trūkstošajiem dokumentiem un jānoskaidro, vai pieteikuma iesniedzējam kādreiz ir bijuši kādi personu apliecinoši dokumenti. Ja pieteikuma iesniedzējam ir personu apliecinoši dokumenti, jums jānoskaidro, kur šie dokumenti atrodas un vai būtu iespējams tos nogādāt patvēruma iestādēs. Ja pieteikuma iesniedzējam nav nekādu personu apliecinošu dokumentu, jums jānoskaidro, kāpēc un kā pieteikuma iesniedzējam bez šādiem dokumentiem ir izdevies izceļot no izcelsmes valsts un ieceļot jūsu ES+ valstī.

Jums jānodrošina pieteikuma iesniedzējs iegūt visus trūkstošos dokumentus, ja attiecīgajos apstākļos tas ir iespējams. Tomēr jums ir skaidri jānorāda, ka pieteikuma iesniedzējiem nav jāpakļauj sevi vai kādu citu personu riskam, mēģinot iegūt dokumentus, tostarp sazinoties ar izcelsmes valsts iestādēm, ja tas būtu saistīts ar risku.

Labā prakse

Lai pieteikuma iesniedzējus mudinātu iesniegt personu apliecinošos dokumentus, Zviedrijas Migrācijas aģentūra ir ieviesusi "ID piešķirumus" pieteikuma iesniedzējiem, kuriem pieteikuma iesniegšanas procesā nav izdevies pierādīt identitāti. Šie piešķirumi ir individuāli katram pieteikuma iesniedzējam un uzliek viņiem pienākumu iegūt papildu dokumentus, kas var pamatot vai precizēt pieteikuma iesniedzēja identitāti vai izcelsmes valsti. Ja pieteikuma iesniedzējs neizpilda piešķirumā paredzētās saistības, viņš var zaudēt zināmu finansiālu atbalstu. Šos piešķirumus piemēro tikai saistībā ar patvēruma procedūru, un visus lēmumus par finansiālā atbalsta apmēra samazināšanu var pārsūdzēt administratīvajā tiesā.

Visi dokumenti ir pienācīgi jāreģistrē, izgatavojot katra dokumenta kopijas un pierakstot tehnisko informāciju, ieskaitot iesniegšanas datumu, dokumenta nosaukumu, dokumenta veidu un norādot, vai dokuments ir oriģināls vai kopija. Vēl ir jāpieraksta pārējie dokumenta pamatelementi, proti, izdošanas datums, izdevējietāde vai dokumenta sagatavotājs un galvenais temats.

⁽¹⁵⁾ PPD 13. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka pieteikuma iesniedzējiem jāiesniedz to īpašumā esošie dokumenti, kas attiecas uz pieteikuma izskatīšanu, piemēram, pase. Saskaņā ar KD 4. panta 1. daļas 2. punktu dalībvalstis var noteikt, ka pieteikuma iesniedzējam minētie dokumenti patvēruma procedūrā ir jāiesniedz iespējami ātri.

Pieteikuma iesniedzēji bieži iesniedz skenētus vai digitālus dokumentus, kas viņiem atsūtīti pa e-pastu. Skenēti un digitāli dokumenti parasti jāvērtē tāpat kā dokumentu kopijas.

Ja pieteikuma iesniedzējs vēlas iesniegt daudzus dokumentus, jums tos vajadzētu izskatīt kopā ar pieteikuma iesniedzēju, lai kopīgi noteiktu, kuri dokumenti attiecas uz patvēruma procedūru. Pieteikuma iesniedzējam ir jāatbild uz galveno jautājumu – ko viņš vēlas pierādīt ar konkrēto dokumentu.

Attiecīgie dokumenti, kas sagatavoti svešvalodā, būs jāiztulko. Ieteicams iegūt vismaz vissvarīgāko dokumentu tulkojumus, ieskaitot personu apliecinošos dokumentus un vissvarīgākās dokumentu daļas, ņemot vērā, ko pieteikuma iesniedzējs ar dokumentiem vēlas pierādīt. Kopumā ir svarīgi, lai atbildīgās iestādes rīcībā būtu cik vien iespējams lielas dokumenta daļas tulkojums, jo ikviens dokumenta elements var izrādīties svarīgs, lai pārbaudītu pieteikuma saskaņotību un pamatotību.

Kopumā laba prakse ir nodrošināt, lai līdz personiskajai intervijai atbildīgā iestāde būtu iztulkojusi dokumentus (un/vai būtiski svarīgas to daļas). Tādējādi atbildīgais speciālists varēs labāk sagatavoties intervijai un sagatavot jautājumus, kuru intervijā uzdot pieteikuma iesniedzējam par iespējamām neatbilstībām starp paziņojumiem un dokumentiem.

Lai uzzinātu vairāk par dokumenta autentiskuma pārbaudes iespējām un to sasaisti ar reģistrācijas procesu, sk. skaidrojumu [VII nodaļas C iedalā “Dokumentu pārbaude”](#).

D. Biometriskie dati

Biometriskie dati, ko iegūst reģistrācijas/iesniegšanas posmā, ir fotoattēli un pirkstu nospiedumi. Atbilstīgi valsts sistēmai var vākt vēl citus biometriskos datus, piemēram, acs varavīksnenes attēlu vai balss ierakstu. Pieteikuma iesniedzēja balsi bieži vien ieraksta, lai noteiktu dialektu un/vai socializācijas reģionu, nevis lai identificētu pašu pieteikuma iesniedzēju.

Tā kā pirkstu nospiedumu ņemšana un ierakstīšana ir tehnisks process, vairākumā ES+ valstu to veic specializētas nodaļas vai iestādes.

Pirkstu nospiedumus izmanto *Eurodac* sistēmā. Pirkstu nospiedumus ievada *Eurodac* centrālās datubāzes sistēmā, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir iesniedzis patvēruma pieteikumu vai ir aizturēts citā ES+ valstī saistībā ar ārējās robežas neatļautu šķērsošanu.

Plašāku informāciju par pirkstu nospiedumu ņemšanu un *Eurodac* sistēmu sk. [VIII nodaļas A iedalā “Eurodac”](#).

Pirkstu nospiedumus var salīdzināt arī Vīzu informācijas sistēmas (VIS) datubāzē. VIS ir sistēma, ko izmanto, lai pieņemtu lēmumus par īstermiņa vīzu pieteikumiem nolūkā apmeklēt Šengenas zonu vai šķērsot to tranzītā. Šajā sistēmā ir informācija par īstermiņa vīzu pieteikumiem Šengenas zonas valstu apmeklējumam. Valstu patvēruma iestādes var skatīt datubāzi, lai noteiktu, kura ES+ valsts atbild par pieteikuma izskatīšanu.

Plašāku informāciju par pirkstu nospiedumu ņemšanu un VIS sk. [VIII nodaļas B iedalā “Vīzu informācijas sistēma”](#).

Labā prakse

Lai novērstu krāpšanu un vienlaikus labā kvalitātē nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja jaunāko sejas fotoattēlu, fotoattēlu varētu uzņemt reģistrācijas iestāde, nevis pieprasīt, lai pieteikuma iesniedzējs iesniedz fotoattēlu.

Tā kā visām biometriskajām sistēmām ir savi trūkumi, laba stratēģija varētu būt vairāku modeļu pieejas izmantošana, pamatojoties uz dažādiem iegūtajiem biometriskajiem datiem.

E. Personas datu reģistrācija

Lai gan ir ārkārtīgi svarīgi, lai reģistrācijas brīdī iegūtā informācija būtu pareiza un ticama, patvēruma procedūrā ir iespējami vairāki šķēršļi, kas varētu apdraudēt savākto datu pilnīgumu vai precizitāti. Tostarp varētu būt valodas barjeras, kultūras normas un/vai pieteikuma iesniedzēja vecums.

Jums būs jāpalīdz pieteikuma iesniedzējam precizēt izteiktos paziņojumus un jānodrošina, lai sniegtie dati būtu pilnīgi un precīzi.

Šajā iedaļā ir norādījumi, labas prakses piemēri un ieteikumi, kā risināt praktiskus jautājumus, kas varētu rasties, iegūstot informāciju no pieteikuma iesniedzēja un to ierakstot. Papildus minētajiem vispārējiem ieteikumiem iestādēm ir ļoti ieteicams sniegt valsts līmeņa norādījumus, lai nodrošinātu saskaņotu personas datu ierakstu, ņemot vērā izcelsmes valstīs pieņemto praksi.

Pieteikuma iesniedzēja vārds

Ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz pasi vai ar to saistītu personu apliecinošu dokumentu, pierakstiet pieteikuma iesniedzēja vārdu tā, kā tas attēlots dokumentā. Ja pase nav un atkarībā no izcelsmes valsts pieteikuma iesniedzēja vārda pierakstu un pareizrakstību var skatīt arī valsts dokumentos, kas apliecina personu, un dzimšanas apliecībās. Ja pieteikuma iesniedzējam nav nekādu personu apliecinošu dokumentu, ierakstiet pieteikuma iesniedzēja nosaukto vārdu.

Valstu pārvaldes iestādēm ieteicams nodrošināt norādījumus, kas attiecas uz konkrēto izcelsmes valsti, par to, kā saskaņoti un pareizi pierakstīt vārdu un uzvārdu. Norādījumos atbilstīgi izcelsmes valstī pieņemtajai hierarhijai var minēt dažādu veidu personu apliecinošus dokumentus. Dažādās izcelsmes valstīs ir atšķirīgs vārda pieraksts un pareizrakstība. Vairākās Vidusāzijas, Tuvo Austrumu valstīs un daļā Āfrikas valstu vārds parasti sastāv no vārda, ko dod piedzimstot, un ģimenes vārda, ko veido, pirmkārt, tēva vārds un, otrkārt, vectēva vārds. Attiecībā uz vārdiem, kas tradicionāli sastāv no vairākām daļām, instrukcijās var norādīt, kura daļa reģistrācijas veidlapā būtu jāuzskata par vārdu un kura par uzvārdu.

Pieteikuma iesniedzējam ir vairāki vārdi

Pieteikuma iesniedzējam vairāki vārdi var būt dažādu iemeslu dēļ. Dažās valstīs vārds, kas ierakstīts pasē vai citos personu apliecinošos dokumentos, var atšķirties no tradicionālā vārda. Piemēram, tēva vārdu un vectēva vārdu tradicionāli izmanto kā ģimenes vārdu, savukārt pasē cilts vārdu norāda zem ģimenes vārda. Tādējādi pieteikuma iesniedzējam var būt divi vārdi, proti, viens, ko izmanto ikdienā, un otrs – oficiālām darbībām.

Pieteikuma iesniedzēji oficiālajās datubāzēs un reģistros var būt identificēti ar dažādiem vārdiem vai arī viņi paši var norādīt dažādus vārdus, ar kuriem viņi ir zināmi izcelsmes valstī. Pieteikuma iesniedzējs ar nolūku var izmantot neīstu vārdu vai var nelikumīgi izmantot kādas citas personas identitāti. Šādos gadījumos papildu vārdi ir jāieraksta kā pieņemti vārdi.

Tādā pašā veidā vārda varianti, proti, tādā veidā, kādā tos izrunā, transponē vai ieraksta dažādos personu apliecinošos dokumentos, būtu jāieraksta kā pieņemti vārdi, lai gadījumos, kad ir pieejams tikai viens no personu apliecinošajiem dokumentiem, attiecīgo personu vēlāk varētu identificēt datubāzē. Ir jāuzklausā pieteikuma iesniedzēja skaidrojums par šādu atšķirību iemesliem, pēc tam reģistrācijas veidlapā jāieraksta pieteikuma iesniedzēja skaidrojums un atbildīgajai iestādei jānorāda uz visām neatbilstām.

Transliterācija – pieteikuma iesniedzēja vārds ir rakstīts, izmantojot citu alfabētu, kas nav latīņu alfabēts

Transliterācija ir vārda pieraksts, izmantojot citu alfabētu, kas nav alfabēts, kurš izmantots oriģinālajā pierakstā. Transliterāciju izmanto, ja pieteikuma iesniedzēja vārds ir rakstīts, piemēram, arābu, amharu alfabētā vai kirilicā. Tā kā nav standartizētu paņēmieni visu valodu vārdu transliterācijai, lai tos varētu pierakstīt, izmantojot latīņu alfabētu, dažus burtus, rakstzīmes vai fonētiskas skaņas var attēlot dažādos veidos atkarībā no valodas, kas tiek lietota, transliterējot vārdu. Piemēram, fonētiskā skaņa /u/ tiks transliterēta kā “ou” franču valodā, “oo” angļu valodā un “u” vācu valodā.

Labs transliterācijas regulēšanas piemērs varētu būt šādas darbības.

1. Ierakstiet transliterēto vārdu tā, kā tas norādīts pieteikuma iesniedzēja pasē.
2. Ja pieteikuma iesniedzējam nav pases, ierakstiet transliterēto vārdu tā, kā tas norādīts citos oficiālajos dokumentos.
3. Ja pieteikuma iesniedzējam nav neviena oficiāla dokumenta, kur viņa vārds norādīts ar latīņu alfabēta burtiem, ievērojiet valsts norādījumus par transliterāciju.
4. Ja nav oficiālu norādījumu par transliterāciju un tikai tad, ja pieteikuma iesniedzējs pietiekami labi pārvalda rakstisko saziņu valodā, kurā izmanto latīņu alfabētu, lūdziet, lai pieteikuma iesniedzējs transliterē savu vārdu.
5. Ja pieteikuma iesniedzējs nespēj transliterēt savu vārdu, izmantojiet tulka pakalpojumus. Jebkurā gadījumā atsaucei saglabājiet vārda pierakstu oriģinālvalodā.

Labā prakse

Vācijas Federālais bēgļu un migrācijas birojs izmanto tulkošanas rīku, lai vārdus, kas rakstīti, izmantojot arābu alfabētu, transliterētu ar latīņu alfabēta burtiem. Pieteikuma iesniedzēji izmanto arābu valodas tastatūru, lai savu vārdu ierakstītu šajā rīkā, un sistēma transliterē šo vārdu ar latīņu alfabēta burtiem. Minēto rīku izmanto patvēruma procedūras sākuma posmos, tostarp reģistrējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu un ierakstot pieteikuma iesniedzēja vārdu personas lietā. Šim rīkam ir arī papildu funkcijas, kas atbalsta pieteikuma iesniedzēja izcelsmes pārbaudi.

Pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums un vieta

Lai, reģistrējot dzimšanas vietas datus, nodrošinātu konsekvensi, laba prakse ir vienmēr reģistrēt vietu vienā un tajā pašā līmenī (ciems, novads, apgabals utt.) un papildus noteikt provinci, reģionu vai administratīvo apgabalu, kurā atrodas dzimšanas vieta. Saskaņotu atrašanās vietu pareizrakstību varētu ieviest, sagatavojot sarakstus, kas attiecas uz izcelsmes valsts reģioniem, provincēm, administratīvajiem apgabaliem un/vai galvenajām atrašanās vietām.

Pieteikuma iesniedzējs nezina savu dzimšanas datumu

Ja pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka nezina savu dzimšanas datumu, jums jānoskaidro, ko pieteikuma iesniedzējs zina par savu dzimšanas datumu, ieskaitot gadu, gadalaiku un/vai mēnesi, kurā viņš dzimis.

Bērniem vai pieteikuma iesniedzējiem, kas drīz kļūs pilngadīgi, reģistrējot pilnu dzimšanas datumu, ir svarīgi vienmēr izvēlēties pēdējo iespējamo datumu laikposmā, kuru var pamatoti pieņemt par pieteikuma iesniedzēja dzimšanas laiku. Piemēram, ja pieteikuma iesniedzējs zina savu dzimšanas mēnesi, tā mēneša pēdējo dienu norāda kā aplēsto dzimšanas dienu. Ja pieteikuma iesniedzējs zina, kurā laikā vai gadalaikā viņš ir dzimis, norāda tā gada ceturkšņa pēdējo dienu. Ja pieteikuma iesniedzējs zina tikai gadu, kurā viņš ir dzimis, norāda tā gada pēdējo dienu. Pēdējo iespējamo attiecīgā laikposma dienu izvēlas tādēļ, lai pret bērnu neizturētos kā pret pieaugušo, kamēr viņš joprojām varētu būt bērns.

Ja precīzs dzimšanas datums nav zināms, dažās ES+ valstīs nosaka aplēsto dzimšanas datumu, norādot dienu un mēnesi, jo tas palīdz kārtot svarīgus jautājumus ar iestādēm un pakalpojumu sniedzējiem. Jābūt ieviestiem aizsardzības pasākumiem, ar kuriem nosaka, ka norādītais dzimšanas datums ir tikai pieņemts datums, un nodrošina, ka tādējādi netiks izveidota viltota identitāte. Pieteikuma iesniedzēju dokumenti var sniegt norādes, kas palīdzētu noteikt viņu vecumu vai dzimšanas datumu. Dzimšanas datumu vai gadu, vai vecumu var arī aplēst, veicot interviju, kurā izmantotas laika norādes (piemēram, pajautājot pieteikuma iesniedzējam, vai viņš atceras kādus konkrētus svarīgus notikumus savā valstī). Jums jācenšas panākt vienošanos ar pieteikuma iesniedzēju. Raugieties, lai pieteikuma iesniedzējs saprastu, kāds datums galu galā tiek ierakstīts kā aplēstais dzimšanas datums, un paskaidrojiet, ka to vēlāk varēs labot, ja pieteikuma iesniedzējs vēlāk varēs iesniegt savas izcelsmes valsts izdotus personu apliecinošus dokumentus. Kad izveidots aplēstais dzimšanas datums, jums reģistrācijas veidlapā un/vai datubāzē ir skaidri jāatzīmē, ka tas ir aplēsts datums, un jānorāda, kā šis datums tika noteikts.

Kopumā ir vēlams neatzīmēt, ka pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums “nav zināms”, jo ir svarīgi norādīt vecuma grupu, kurai pieteikuma iesniedzējs pieder, piemēram, bērns, pusaudzis, jauniešs, pieaugušais vai vecāks cilvēks.

Pieteikuma iesniedzēja valstī dzimšanas datuma norādei izmanto citu kalendāru

Dažās valstīs neizmanto Gregora kalendārus, piemēram, Afganistānā un Irānā izmanto Persiešu kalendāru, Etiopijā un Eritreijā izmanto etiopu kalendāru, bet Nepālā un vairākās Indijas pavalstīs izmanto *Vikram Samvat* kalendāru. Islāma un ebreju kalendārus izmanto reliģiskām vajadzībām, savukārt arābu valstīs un Izraēlā civilām vajadzībām izmanto Gregora kalendāru. Arī ķīniešu kalendārā nosaka svarīgu svētku datumus, toties Ķīnas civilajā pārvaldē izmanto Gregora kalendāru.

Pieteikuma iesniedzējam ieteicams palūgt nosaukt dzimšanas datumu atbilstīgi kalendāram, ko izmanto viņa izcelsmes valstī. Reģistrācijas veidlapā dzimšanas datumu ierakstiet gan atbilstīgi izcelsmes valstī

izmantotajam kalendāram, gan Gregora kalendāram. Tas pats attiecas uz citiem datumiem, ko izmanto reģistrācijas procesā, piemēram, norādot datumu izbraukšanai no izcelsmes valsts.

Ja precīzs pieteikuma iesniedzēja dzimšanas datums nav zināms, aplēsto dzimšanas datumu arī nosaka, izmantojot izcelsmes valsts kalendāru, piemēram, mēnešus, gadalaikus un gadus norādot tā, kā tos norāda šajā kalendārā.

Tiešsaistē ir pieejami vairāki kalendāra pārveidotāji, piemēram:

- [persiešu kalendāra pārveidotājs](#),
- [etiopu kalendāra pārveidotājs](#),
- [nepāliešu kalendāra pārveidotājs](#).

Pieteikuma iesniedzējs norāda dzimšanas vietu, kuru ir sarežģīti atrast izcelsmes valstī

Ja pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka ir dzimis vietā, kuru jums ir sarežģīti identificēt vai atrast izcelsmes valstī, jums tā jāturpina noskaidrot, uzdodot papildu jautājumus par, piemēram, valsts daļu, provinci/ administratīvo apgabalu, pilsētām, novadiem un ievērojamām vietām, kas atrodas dzimšanas vietas tuvumā.

Laba prakse, reģistrējot dzīvesvietu izcelsmes valstī, ir tiešsaistes karšu pakalpojumu izmantošana (ko pārbauda izcelsmes valsts informācijas nodaļa), lai reģistrācijas laikā kartē atrastu dzimšanas vietu. Dažkārt visbiežāk izmantotajās kartēs, piemēram, *Google Maps*, nav iekļautas konkrētas vietas, kas atrodas vairākās parastajās izcelsmes valstīs.

Tālāk norādīti labi specializētu tiešsaistes karšu pakalpojumu piemēri.

- [OpenStreetMap](#) ir interaktīva atvērta pirmkoda karte.
- [WeGo](#) ir satelītuzņēmumu karte.
- Pārtikas nodrošinājuma un uzturvielu analīzes vienība ([FSNAU](#)) nodrošina Somālijas administratīvās kartes.

Pieteikuma iesniedzējs nezina savu dzimšanas vietu vai valsti

Ja pieteikuma iesniedzējs zina savu dzimšanas valsti, bet nezina precīzu dzimšanas vietu, varat iegūt papildu informāciju, uzdodot jautājumus, sākot ar lielākiem ģeogrāfiskiem apgabaliem un turpinot ar mazākiem ģeogrāfiskiem apgabaliem, vienlaikus noskaidrojot, kur pieteikuma iesniedzējs ir ieguvis šo informāciju.

Dzimšanas valsts ir definēta kā mātes pastāvīgās dzīvesvietas valsts personas dzimšanas brīdī vai, ja par to nav informācijas, valsts, kurā persona ir dzimusi (Migrācijas statistikas regulas 2. panta 1. panta e) apakšpunkts⁽¹⁶⁾). Tāpēc, ja dzimšanas vieta joprojām nav zināma vai nav skaidri nosakāma, pieteikuma iesniedzējam var uzdot jautājumus, lai noskaidrotu viņa mātes dzīvesvietu dažādos viņas dzīves posmos.

Ja dzimšanas vieta joprojām nav skaidri nosakāma, laba prakse ir noskaidrot, kur ir pieteikuma iesniedzēja vecāku un citu ģimenes locekļu izcelsmes vieta un kur viņi patlaban dzīvo. Tādējādi būs iespējams iegūt

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(EK\) Nr. 862/2007](#) (2007. gada 11. jūlijs) par Kopienas statistiku attiecībā uz migrāciju un starptautisko aizsardzību, kā arī lai atceltu Padomes Regulu (EEK) Nr. 311/76 attiecībā uz statistikas vākšanu par ārvalstu darba ņēmējiem, OV L 199, 31.7.2007., un tās grozījums – Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2020/851](#) (2020. gada 18. jūnijs), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 862/2007 par Kopienas statistiku attiecībā uz migrāciju un starptautisko aizsardzību, OV L 198, 22.6.2020.

pilnīgāku priekšstatu par ģimenes izcelsmi un pašreizējo situāciju, piemēram, saistībā ar potenciālo pārvietošanas situāciju.

Ja dzimšanas valsts nav zināma, reģistrējiet to kā “nezināmu”. Jums jānoskaidro, kāpēc pieteikuma iesniedzējs nezina savu dzimšanas valsti, un viņa piezīmes jāieraksta reģistrācijas veidlapā/datubāzē.

Ģimenes sastāvs

Ģimenes sastāvu nekad nedrīkst uzskatīt par pašsaprotamu. Ikvienas attiecības ir jāpārbauda. Piemēram, ja pāris ierodas kopā ar vienu vai vairākiem bērniem, atsevišķi ir jāpārbauda, vai vīrietis un sieviete ir katra bērna bioloģiskais tēvs un māte.

Pieteikuma iesniedzējs ir poligāms

Dažās valstīs viena persona vienlaikus var būt laulāta ar vairāk nekā vienu personu, toties ES+ valstu tiesību aktos ir atļautas laulības vienlaikus tikai ar vienu personu. Turklāt vairākās ES+ valstīs poligāmiju vai laulības vienlaikus ar vairāk nekā vienu personu uzskata par noziedzīgu nodarījumu, tāpēc par likumīgi laulātu partneri ir iespējams atzīt tikai vienu laulāto. Tāpēc poligāmijas gadījumos tikai vienu laulāto var atzīt par likumīgi laulātu partneri.

ES+ valstīm ir dažādas metodes, ko izmanto, lai noteiktu, kuru personu saskaņā ar valsts tiesību aktiem poligāmās laulībās būtu jāuzskata par likumīgi laulātu partneri. Dažas ES+ valstis par likumīgi laulātu partneri uzskata pirmo laulāto partneri, savukārt citas par likumīgi laulātu partneri uzskata partneri, kurš pirmais ieradies valstī.

Ņemot vērā to, kā valstī ir definēts jēdziens “likumīgs laulātais”, par likumīgi laulātu partneri varat ierakstīt vai nu laulāto, kurš ar pieteikuma iesniedzēju ir laulājies pirmais, vai laulāto, kurš pirmais ieradies valstī. Ja valstī vienlaikus ieradies vairāk nekā viens laulātais, ikvienam laulātajam, kurš nav atzīts par likumīgi laulātu partneri, ir jā sagatavo atsevišķs starptautiskās aizsardzības pieteikums. Laulātos, kuri nav likumīgi laulāti partneri, reģistrācijas veidlapā ieraksta atsevišķā sadaļā, norādot personisko informāciju un laulības noslēgšanas datumu.

Pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka ir laulāts vai ka viņa laulība ir šķirta, taču laulību vai laulības šķiršanu nav pasludinājušas iestādes

Daudzas laulības notiek saskaņā ar tradicionālajām paražām vai reliģisko praksi, piedaloties tradicionālajam vai reliģiskajam vadītājam, un tās ne vienmēr likumīgi apstiprina valsts. Citi pāri var dzīvot kopā likumīgi nelaulājušies vai laulājušies tradicionālā vai reliģiskā laulības ceremonijā. Pēdējā minētā kopdzīves forma dažās valstīs var būt likumīgi atzīta.

To, vai laulība vai laulības šķiršana ir likumīgi apliecināta, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pieteikuma iesniedzējam ir domicils, vai, ja pieteikuma iesniedzējam nav domicila, tās valsts tiesību akti, kurā pieteikuma iesniedzējam ir dzīvesvieta. Tādējādi tiesības, kuras saistītas ar laulības stāvokli un kuras pieteikuma iesniedzējs ir ieguvis iepriekš, ir jārespektē un jā saskaņo ar formalitātēm, kuras pieprasītu uzņēmējvalsts likumi (Konvencija par bēgļa statusu ⁽¹⁷⁾, 12. pants).

⁽¹⁷⁾ ANO Ģenerālā asambleja, [Konvencija par bēgļa statusu](#), līgumu krājums, Apvienoto Nāciju Organizācija, 1951. gads, 189. sēj., 137. lpp.

Jūs varat ierakstīt pieteikuma iesniedzēja paziņojumus par laulību vai laulības šķiršanu, norādot, ka laulību vai laulības šķiršanu nav apliecinājusi iestāde. Varat arī pajautāt, ko pieteikuma iesniedzējs ir domājis, sakot, ka ir laulāts vai ka laulība ir šķirta, un kāda iemesla dēļ to nav apliecinājusi iestāde.

Pieaugušam pieteikuma iesniedzējam it audžubērns vai adoptēts bērns, kas nav apliecināts ar juridisku vai tradicionālu lēmumu

Ir svarīgi pārbaudīt saistību un saikni starp bērnu un pieaugušo(-ajiem), lai nodrošinātu, ka šīs attiecības ir bērna interesēs. Jums pieteikuma iesniedzējam ir jāpajautā, kāds ir adopcijas un/vai aprūpes audžuģimenē pamats un kādā situācijā viņš ir uzņēmis bērna aprūpi. Jums reģistrācijas veidlapā ir jāieraksta arī persona, kas pavada bērnu, piemēram, ģimene ar vairākiem bērniem, pāris, vientuļais vecāks vai vecāks cilvēks, kā arī jānorāda bērnu pavadošā(-o) pieaugušā(-o) dzimums.

Ja adopcijas un/vai aprūpes audžuģimenē pamatā ir ar tradīcijām saistīts vai neoficiāls lēmums, jums par bērnu jāinformē iestādes, kas atbild par aizbildņa iecelšanu. Tāpat par bērnu ir jāinformē bērnu aizsardzības iestādes, kas atbild par bērna interešu novērtēšanu. Tas jā dara tādēļ, lai noteiktu pavadošā(-o) pieaugušā(-o) piemērotību un gatavību rūpēties par bērnu un bērna labjutību pavadošā(-o) pieaugušā(-o) klātbūtnē.

Ja nav ļaunprātīgas izmantošanas vai nolaidības pazīmju, kamēr notiek bērna interešu novērtēšana un lēmuma pieņemšana, bērns nav jānošķir no pavadošā(-ajiem) pieaugušā(-ajiem).

Bērns ir jāreģistrē atsevišķi no pavadošā(-ajiem) pieaugušā(-ajiem), taču pavadošā(-o) pieaugušā(-o) un bērna lietas ir jāsaista. Ņemot vērā valsts praksi, apsveriet iespēju veikt reģistrācijas interviju norīkotā profesionālā aizbildņa klātbūtnē.

Ja bērns un pavadošais(-ie) pieaugušais(-ie) norāda, ka būtu vajadzīga vai vēlama ģimenes locekļu meklēšana, varat nosūtīt bērnu uz ģimenes locekļu meklēšanas nodaļu.

Valstspiederība

Saskaņā ar definīciju valstspiederība vai pilsonība ir indivīda un viņa valsts īpaša juridiska saikne, ko iegūst piedzimstot vai naturalizējoties, vai nu iesniedzot deklarāciju, izdarot izvēli vai apprecoties, vai arī citā veidā saskaņā ar valsts tiesību aktiem (Migrācijas statistikas regulas 2. panta 1. panta d) apakšpunkts). Valstspiederība ir galvenais starptautiskās aizsardzības jēdziens, jo starptautiskās aizsardzības nepieciešamības novērtējums ir vērsts pret valstspiederības valsti vai valstīm. Ja pieteikuma iesniedzējs ir bezvalstnieks, novērtējumu veic attiecībā pret iepriekšējās dzīvesvietas valsti. Daudziem pieteikuma iesniedzējiem nav dokumentu, kas pierāda viņu valstspiederību, tāpēc jums valstspiederība būs jānosaka citādi.

Katrā valstī var būt atšķirīgi norādījumi par to, kā uzskatīt, ka valstspiederība ir “noteikta” (lai gan nav dokumentāru pierādījumu), kā arī atšķirīgas metodes, ko izmanto pieteikuma iesniedzēja valstspiederības noteikšanai. Tādas metodes cita starpā ir valstspiederības noteikšanas intervija, dokumentu autentifikācija, pieteikuma iesniedzēja izcelsmes pārbaude vai valodas noteikšana. Šīs darbības bieži vien veic speciālisti vai nodaļas, vai atbildīgie speciālisti, kas atbild par personisko interviju. Reģistrācijas darbinieka uzdevums ir sniegt ticamas norādes par pieteikuma iesniedzēja valstspiederību un atzīmēt jebkuras neskaidrības un/vai iespējamās norādes par bezvalstniecību.

Pieteikuma iesniedzējam ir vai varētu būt vairākas valstspiederības

Pieteikuma iesniedzējam varētu būt vairākas valstspiederības, tāpēc visas paziņotās valstspiederības ir jāieraksta. Laba prakse ir regulāri pajautāt visiem pieteikuma iesniedzējiem, vai viņiem ir vairāk nekā viena valstspiederība, jo pieteikuma iesniedzēji paši varētu neatklāt šo informāciju. Ieteicams izveidot valsts protokolu, ko piemērot gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējam ir vairāk nekā viena valstspiederība, lai noteiktu, pie kādas valstspiederības pieteikuma iesniedzējs jāklasificē statistikas vajadzībām. Ja šādu noteikumu nav, kā “galveno” ieteicams ierakstīt nesenu iegūto valstspiederību. Informācija par citām valstspiederībām arī būtu jāiekļauj pieteikuma iesniedzēja lietā.

Pieteikuma iesniedzējs nezina, kāda ir viņa valstspiederība, vai nav par to pārliecināts

Pieteikuma iesniedzēji varētu nebūt pārliecināti par savu valstspiederību. Ja nav personu apliecinošu dokumentu, kuros norādīta pieteikuma iesniedzēja valstspiederība, jums jāuzdod jautājumi, lai noteiktu pieteikuma iesniedzēja paziņoto valstspiederību, vai jānoskaidro visas iespējamās norādes par bezvalstniecību. Šos jautājumus uzdod, nevis lai novērtētu paziņotās valstspiederības ticamību, bet gan lai **apzinātu iespējamās šaubas, kas jāatzīmē atbildīgās iestādes ievērībai.**

Ja pieteikuma iesniedzēja atbildes nekļēdē neskaidrības, jums novērojumi jāatzīmē, norādot uz tiem attiecīgajai iestādei.

Ja valstspiederība joprojām nav noskaidrota, pieteikuma iesniedzēja valstspiederība reģistrācijas veidlapā ir jāieraksta kā paziņotā/iespējamā valstspiederība. Ja pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka ir bezvalstnieks, bet neuzrāda nekādus dokumentus, jums šī informācija arī ir jāieraksta kā “paziņots/iespējams bezvalstnieks”. Ja pieteikuma iesniedzējam ir dokumenti, kas pierāda, ka viņš ir bezvalstnieks, valstspiederība ir jāieraksta kā “bezvalstnieks”.

Lai novērstu pieteikumu novirzīšanu uz nepareizo procedūru un nodrošinātu iespēju pienācīgi sagatavoties personiskajai intervijai, jau patvēruma procedūras sākuma posmā ir svarīgi apzināt un reģistrācijas posmā sistemātiski ierakstīt neskaidrības, kas saistītas ar valstspiederību, un norādes, kas attiecas uz bezvalstniecību. Visas valstspiederības, kas ierakstītas jebkurā patvēruma procedūras posmā, ieteicams saglabāt pieteikuma iesniedzēja lietā vai tās versijas vēsturē.

Nosacījumi, saskaņā ar kuriem pieteikuma iesniedzējs var grozīt iepriekš sniegtos datus

Vairākumā ES+ valstu pēc pieteikuma iesniegšanas pabeigšanas personas datus var grozīt saskaņā ar īpašiem nosacījumiem. Lai grozītu personas datus, dažas valstis prasa uzrādīt autentisku personas identitāti apliecinošu dokumentu, savukārt citas atļauj šos datus grozīt saskaņā ar citiem noteikumiem, tostarp pēc paša pieteikuma iesniedzēja paziņojuma.

Ieteicams, lai valsts pārvaldes iestādes sniegtu norādījumus par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem pieteikuma iesniedzējs var grozīt datus, kurus sniedzis pieteikuma iesniegšanas posmā.

Šajā ziņā ieteicams nošķirt būtiskus personas datu grozījumus un nenozīmīgas korekcijas, kas veiktas cilvēka kļūdas dēļ. Cilvēka kļūdas reģistrācijas posmā cita starpā ir pareizrakstības kļūdas, dzimšanas datumi, kas faktiski norādīti kā kalendāra datumi, kas neatbilst Gregora kalendāram, un dzimšanas vietas, kurām ir viens un tas pats nosaukums, lai gan tās atrodas dažādos izcelsmes valsts administratīvajos

apgabalos. Uzskata, ka laba prakse ir nodrošināt, lai izdarītajiem personas datu grozījumiem varētu piekļūt datubāzē, norādot, kad grozījumi ir izdarīti, kurš un kādēļ tos ir veicis.

Personas datus, kurus var uzskatīt par būtiski atšķirīgiem no pieteikuma iesniedzēja sniegtajiem datiem, ārējās datubāzēs un citos ticamos avotos var ierakstīt kā pieņemtus datus. Pieņemtie dati ir visi vārdi vai cita personiska informācija, pēc kuras pazīst pieteikuma iesniedzēju, tostarp pirmslaulību uzvārds vai vārdi, ko lieto neoficiālās darbībās. Uzskata, ka laba prakse ir ieviest datubāzē īpašu lauku, kur norādīt pieņemto vārdu, lai meklētājprogrammas vienlaikus varētu meklēt pašreizējos vārdus, pieņemtos vārdus un vārda vēsturi.

F. Bezvalstniecība

Kas ir bezvalstniecība un kādēļ tā ir svarīga?

1954. gada Konvencijā par bezvalstnieka statusu definēts, ka “bezvalstnieks” ir “persona, kurai nav nevienas valsts piederības saskaņā ar spēkā esošajiem valstu likumiem”⁽¹⁸⁾. Šī definīcija ir juridiski saistoša visām līgumslēdzējām valstīm, un jēdziens “saskaņā ar spēkā esošajiem valstu likumiem” ir jāinterpretē plaši, lai ietvertu ne vien tiesību aktus, bet arī ministru dekrētus, noteikumus, rīkojumus, judikatūru un attiecīgos gadījumos tradīcijas⁽¹⁹⁾.

Ar bezvalstniecību ir jāsaskaras dažādos apstākļos – vai nu migrācijas situācijās, vai ar migrāciju nesaistītās situācijās, un to var radīt vairāki faktori. Tostarp ir diskriminācija, kas paredzēta valstspiederības tiesību aktos un praksē (saistībā, piemēram, ar rasi, reliģiju vai dzimumu), valstspiederības tiesību aktu nepilnības, valsts pēctecība vai ekspatrianti un/vai viņu bērni, kas zaudējuši valstspiederību, neiegūstot pastāvīgās dzīvesvietas valsts valstspiederību.

Tiesības uz valstspiederību ir cilvēka pamattiesības. Bezvalstnieki, kam atņemta valstspiederība, bieži saskaras ar vēl citiem diskriminācijas un cilvēktiesību pārkāpumu veidiem, kas vienlaikus var būt pārvietošanas cēlonis un sekas. Lai gan vairākums bezvalstnieku paliek dzimšanas/pastāvīgās dzīvesvietas valstī, daži to atstāj un lūdz aizsardzību citās valstīs. Pēdējā minētajā gadījumā bezvalstnieku var atzīt par atbilstīgu starptautiskās aizsardzības statusam kā bēgli vai kā alternatīvās aizsardzības saņēmēju saskaņā ar KD.

Ja bezvalstnieks tiek atzīts par personu, kurai ir vajadzīga starptautiskā aizsardzība, ir svarīgi noteikt attiecīgās personas bezvalstniecību. Dažkārt bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības saņēmēja statuss beidzas, personai neiegūstot valstspiederību. Šādos gadījumos attiecīgajai personai joprojām vajadzēs aizsardzību kā bezvalstniekam. Turklāt starptautiskās aizsardzības saņēmēju bezvalstniecība var ietekmēt viņus un viņu bērnus. Piemēram, starptautiskās aizsardzības saņēmēju bezvalstnieku bērniem, proti, bērniem, kas dzimuši uzņēmējvalstī un kuriem nav citas valstspiederības, saskaņā ar starptautiskajām tiesībām (un daudzu ES+ valstu valstspiederības tiesību aktiem) ir tiesības uz tās valsts valstspiederību, kurā viņš ir dzimis⁽²⁰⁾.

⁽¹⁸⁾ [Konvencija par bēgļa statusu](#), ANO līgumu krājums, 189. sēj., 150. lpp., 1951. gada 28. jūlijs (stājies spēkā 1954. gada 22. aprīlī) (1951. gada Konvencija par bēgļa statusu); Protokolu par bēgļa statusu, ANO līgumu sērija, 606. sēj., 267. lpp., 1967. gada 31. janvāris (stājies spēkā 1967. gada 4. oktobrī), ES patvēruma tiesību aktos minēta kā “Ženēvas Konvencija”.

⁽¹⁹⁾ UNHCR, [Guidelines on Statelessness No 1: The definition of ‘Stateless Person’ in Article 1\(1\) of the 1954 Convention Relating to the Status of Stateless Persons](#), HCR/GS/12/01, 2012, 15. punkts.

⁽²⁰⁾ UNHCR, [1961. gada Konvencija par bezvalstniecības samazināšanu](#), HCR/GS/12/01, 2012. gads; Eiropas Padome, [Eiropas Konvencija par pilsonību](#), Strasbūra, Eiropas līgumu sērija, Nr. 166, 1997. gads.

Norādes par bezvalstniecību

Bezvalstniecību ne vienmēr būs viegli identificēt. Bezvalstniekiem reti ir dokumenti, kas apliecina bezvalstniecību, viņi var nebūt pārliecināti par savu bezvalstniecību vai viņi var neapzināties, ka pēc atgriešanās viņi var zaudēt valstspiederību. Atkarībā no situācijas izcelsmes valstī cilvēki, kas pakļauti bezvalstniecības riskam, varētu būt cilvēki, kas dzīvo pierobežas reģionos, kur civilstāvokļa reģistrācijas trūkums var radīt apjukumu par piederību konkrētai valstij; minoritātes un cilvēki, kuriem ir iedomātas vai faktiskas saites ar citu valsti; klejotājtautas; tautas, kurām ir sarežģīta pārvietošanas vēsture un kurām izcelsmes valsts valstspiederību varētu būt sarežģīti pierādīt tāpēc, ka jau vairākas pēcteču paaudzes ir dzīvojušas ārvalstīs.

Eiropas kontekstā bieži sastopamie to cilvēku profili, kuri apgalvo, ka ir bezvalstnieki, ir:

- palestīnieši no Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas valstīm,
- kurdi no Sīrijas un Irākas,
- bidouni no Kuveitas un Irākas,
- rohingi no Mjanmas,
- somālieši no Etiopijas.

Turklāt tas, ka pieteikuma iesniedzēji reģistrācijas procesa gaitā nav pārliecināti par savu valstspiederību, varētu norādīt, ka viņi varētu būt pakļauti bezvalstniecības riskam.

Bezvalstnieku un bezvalstniecības riskam pakļautu cilvēku reģistrācija

Ir ārkārtīgi svarīgi cik vien iespējams agri identificēt ikvienu bezvalstnieku, lai piešķirtu aizsardzību, kas vajadzīga bezvalstniecības dēļ. Novērtējot starptautiskās aizsardzības nepieciešamību, ir ārkārtīgi svarīgi noteikt, vai pieteikuma iesniedzējs ir bezvalstnieks.

Reģistrācijas brīdī ir svarīgi iegūt informāciju un atklāt iespējamās bezvalstniecības gadījumus. Attiecībā uz visiem pieteikuma iesniedzējiem jums ir jāvāc informācija par valstspiederību vai valstspiederībām, iespējamo valstspiederības neesību, dzimšanas vietu un dzimšanas valsti. Ja pieteikuma iesniedzēji nav pārliecināti par savu valstspiederību, tas ir jāatzīmē un jāieraksta iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valstis ⁽²¹⁾. Reģistrējot ģimenes, ir svarīgi iegūt šos datus par **katru ģimenes locekli** – par abiem vecākiem un bērniem. Šī informācija būs svarīga, lai vēlāk noteiktu, vai attiecīgā persona saskaņā ar spēkā esošajiem valsts tiesību aktiem ir atzīta par piederīgu konkrētai valstij. Personas dati par katru ģimenes locekli ir jāiegūst arī tāpēc, ka daži bērni varētu būt bezvalstnieki, lai gan viņu vecākiem ir valstspiederība. Piemēram, pasaulē ir 25 valstis, kurās sieviete savu valstspiederību nevar nodot bērniem tādā pašā veidā kā vīrieši, jo tiesību aktos ir noteikta dzimumu diskriminācija. Tāpēc, ja tēvs bērnu neatzīst vai nav zināms, ir miris, nav kopā ar ģimeni vai pats ir bezvalstnieks, bērni varētu būt bezvalstnieki ⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ Bezvalstnieks, kas ir “pastāvīgais iedzīvotājs” vai “iedzīvotājs”, norāda ka attiecīgā persona pastāvīgi un ilgstoši dzīvo valstī. Jēdziens “pastāvīgā dzīvesvieta” jāsaprot kā ilgstoša, faktiskā dzīvesvieta. Tas ietver tos bezvalstniekus, kuriem ir piešķirta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, kā arī personas bez uzturēšanās atļaujas, kuras dzīvo valstī vairākus gadus un kuras tur gaida pastāvīgas uzturēšanās atļaujas saņemšanu (sk. *UNHCR*, Ženēva, 2014. gads, 139. punkts).

⁽²²⁾ Šādas valstis ir Apvienotie Arābu Emirāti, Bahamu Salas, Bahreina, Barbadosa, Bruneja, Burundi, Irāna, Irāka, Jordāna, Katara, Kiribati, Kuveita, Libāna, Libērija, Lībija, Malaizija, Mauritanija, Nepāla, Omāna, Saūda Arābija, Somālija, Sudāna, Sīrija, Svazilenda, Togo.

Dažos gadījumos, kad cilvēki paziņo, ka ir bezvalstnieki, var būt pieejama objektīva informācija, kas to apstiprina (piemēram, viņi pieder pie pienācīgi dokumentētas minoritātes, viņiem ir dokumenti, kas apstiprina bezvalstniecību, vai viņiem ir pierādījumi, kas apliecina, ka valstspiederība ir atņemta vai zaudēta). Ja ir pieejama šāda objektīva informācija, kas apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir bezvalstnieks, valstspiederība jāieraksta kā **bezvalstnieks** (vai **paziņots/iespējams bezvalstnieks**, ja jūsu valsts tiesību aktos ir paredzēta formāla procedūra, ko veic cita iestāde vai tiesa, lai vispirms novērtētu un apstiprinātu bezvalstniecību, vai ja pieteikuma iesniedzējs, neuzrādot nekādus oficiālus dokumentus, paziņo, ka ir bezvalstnieks). Jānorāda arī viņa pastāvīgā dzīvesvieta.

Citos gadījumos personas var nezināt savu valstspiederības statusu vai nebūt pārliecinātas par to. Šādos gadījumos, kad attiecīgā persona **varētu būt bezvalstnieks** vai kad **pastāv bezvalstniecības risks**, attiecīgajā reģistrācijas veidlapā arī skaidri ir jāieraksta, ka šī persona ir iespējams bezvalstnieks. Jāieraksta arī iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts vai valstis, lai atvieglotu pārbaudi un novirzīšanu uz attiecīgo bezvalstniecības noteikšanas procedūru. Personas bezvalstniecību nav pieņemami noteikt jau reģistrācijas posmā. Bezvalstniecības noteikšana ir laikietilpīga, tā var būt sarežģīta un problemātiska, kā arī varētu būt jāveic plaša valsts iestāžu izjautāšana valstīs, ar kurām attiecīgajai personai ir būtiskas saites. Tā ir jāveic tikai kompetentai lēmējīestādei piemērotā brīdī pēc patvēruma pieteikuma galīgās novērtēšanas.

Iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts ir valsts, kurā pieteikuma iesniedzējs ir likumīgi vai nelikumīgi dzīvojis. Tās parasti nav tikai tranzīta valstis. Svarīgi elementi ir uzturēšanās ilgums un pēdējās uzturēšanās laiks. Pieteikuma iesniedzējam var būt arī vairākas iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valstis. Reģistrācijas posmā varētu būt sarežģīti noteikt pastāvīgās dzīvesvietas valsti. Tādēļ ir ieteicams visas iepriekšējās uzturēšanās valstis, kas nav tikai tranzīta valstis, uzskaitīt, sākot no pēdējās līdz senākajai uzturēšanās valstij.

Lai palīdzētu noteikt, vai attiecīgā persona **varētu būt bezvalstnieks** vai **pakļauta bezvalstniecības riskam**, un ierakstīt pareizu informāciju, reģistrācijas brīdī var uzdot papildu jautājumus, lai atvieglotu pārbaudes procedūru, jo īpaši tad, ja pieteikuma iesniedzējs nav pārliecināts par savu valstspiederību.

Tālāk ir orientējošs jautājumu un prasījumu saraksts, kas līdztekus citiem attiecīgiem dokumentiem var palīdzēt identificēt pieteikuma iesniedzējus bezvalstniekus, ja viņi nav pārliecināti par savu valstspiederību.

Valstspiederības statuss

- Kāda, jūsuprāt, ir jūsu valstspiederība?
- Vai jums iepriekš ir bijusi kāda vai cita valstspiederība?
- Kāda ir jūsu vecāku valstspiederība?
- Izklāstiet, kāpēc jūs neesat pārliecināts par savu valstspiederību.
- Vai jums kādreiz ir bijuši personu apliecinoši dokumenti, piemēram, pase, valsts apliecība vai reģistrācijas apliecība?
 - o Vai kādreiz esat mēģinājis iegūt kādas valsts personu apliecinošu dokumentu?
 - o Ja jums būtu iestādēm jāuzrāda dokuments, lai pierādītu, kas jūs esat, kādu dokumentu jūs rādītu vai mēģinātu iegūt?

Dzimšanas vieta

- Kur jūs esat dzimis?
- Vai jūsu dzimšana tika reģistrēta?
- Vai jums ir dzimšanas apliecība?
- Kur ir dzimuši jūsu vecāki?

Iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts

- Kurās valstīs jūs esat dzīvojis pirms ierašanās Eiropā?
 - o Kad jūs dzīvojāt katrā no šīm vietām?
 - o Kāds bija valsts atstāšanas iemesls?
 - o Vai šis valsts iestādes jūs ir reģistrējušas?
 - o Vai jums ir uzturēšanās atļauja?
 - o Kurā izmitināšanas vietā jūs dzīvojāt?
 - o Ar ko kopā jūs dzīvojāt tajā valstī?
 - o Kādi bija jūsu iztikas līdzekļi tajā valstī?
 - o Vai jūs vai kāds no jūsu ģimenes locekļiem tajā valstī mācījās skolā?
 - o Ja laulājāties vai jums piedzima bērns tajā valstī, vai varējāt tur reģistrēt laulību vai bērna piedzimšanu?
 - o Vai jūs tajā valstī veicāt kādas citas darbības?

G. Lietas materiālu pārvaldība

Pēc tam, kad datu vākšana ir pabeigta, visu informāciju, kas attiecas uz pieteikumu, savlaicīgi nosūta atbildīgajai iestādei, lai nodrošinātu, ka šīs iestādes rīcībā ir visa attiecīgā informācija. Tādējādi tiek sagatavota elektroniska un/vai fiziska lieta, kurā iekļauta pieteikuma iesniedzēja personas informācija, pieteikuma iesniedzēja iesniegto dokumentu kopijas un biometriskie dati. Lietā varat iekļaut arī savus novērojumus, kas jāatzīmē atbildīgās iestādes un jebkuras citas iestādes ievēribei. Lietā ir jāiekļauj arī informācija par visiem veiktajiem vaicājumiem. Ieteicams, lai jums būtu izveidota lietas materiālu pārvaldības sistēma, kas nodrošinātu iespēju pareizi piesaistīt lietai ikvienu informācijas elementu.

Ikvienam pieteikuma iesniedzējam piešķir individuālu reģistrācijas numuru, savukārt katrai lietai var piešķirt atsevišķu numuru. Pēc tam pieteikumu piesaista un/vai pievieno citām līdzīgām lietām.

Individuāls reģistrācijas numurs

Vēlākais, šajā posmā katram pieteikuma iesniedzējam jāpiešķir **individuāls un unikāls reģistrācijas numurs**. Tiklīdz šis numurs ir piešķirts, ieteicams pieteikuma iesniedzējam vienu un to pašu reģistrācijas numuru saglabāt visā procedūrā, kas saistīta ar starptautisko aizsardzību vai citu uzturēšanās atļauju pieteikumiem. Tādējādi atbildīgā iestāde varēs viegli atrast visu informāciju, kas attiecas uz konkrēto pieteikuma iesniedzēju, piemēram, informāciju par iepriekšējiem pieteikumiem vai ģimenes atkalapvienošanas procedūrām, un viegli piekļūt šai informācijai.

Lietas

Laba prakse ir papildus individuālajam reģistrācijas numuram katram starptautiskās aizsardzības pieteikumam piešķirt **atsevišķu lietas numuru**. Vienas un tās pašas (nukleārās) ģimenes locekļiem, kas kopīgi iesnieguši patvēruma pieteikumu, bieži vien piešķir vienu un to pašu lietas numuru. Tādējādi būs iespējams nodrošināt, ka viņu pieteikumi tiek izskatīti kopā. Pieteikumus, ko iesnieguši nukleārās ģimenes locekļi, kas ieradušies vēlāk, bet vēl joprojām pirms lēmuma pieņemšanas par pieteikumiem, ko iesnieguši ģimenes locekļi, kuri jau atrodas valstī, ieteicams apvienot vienā lietā.

Saistītās lietas

Citiem ģimenes locekļiem, piemēram pieaugušiem bērniem un vecvecākiem, nepiešķir to pašu lietas numuru, jo viņu lietas izskata, izvērtējot viņu konkrētos apstākļus. Tomēr ir svarīgi, lai atbildīgā iestāde ņemtu vērā šo pieteikuma iesniedzēju savstarpējo saikni, to kopējo izcelsmi un patvēruma pieteikumu iespējamo saistību, un tāpēc sasaistītu šīs lietas. Ir svarīgi, lai, gatavojot personisko interviju, būtu pieejams pārskats par visām saistītajām lietām.

Uzskata, ka laba prakse ir apvienot lietas, kurās ģimenes locekļiem ir līdzīgas situācijas, piemēram, pieteikuma iesniedzēji, kuri kopā bēguši no izcelsmes valsts, lai izvairītos no vienāda vajāšanas riska vai nopietna kaitējuma.

Interesanti, ka lietas numurus bieži veido tā, lai iekļautu norādes uz patvēruma procedūru, piemēram, pieteikuma gadu, pieteikuma iesniegšanas vietu, pieteikumu savstarpējo saistību vai turpmāku pieteikumu esību.

Nosūtīšanas vajadzības

Ja ir norādes, ka pieteikuma iesniedzējs pieder pie neaizsargātas grupas vai viņam ir nepieciešamas īpašas procesuālās garantijas, lai varētu izmantot tiesības vai izpildīt pienākumus, jums elektroniskajā datnē jāiekļauj visi apsvērumi, kas izriet no īpašām procesuālām un uzņemšanas vajadzībām. Tāpat, ja ir norāde, ka cita ES+ valsts varētu būt atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, tas ir jānorāda lietā.

Vairāk informācijas par iespējamām norādēm uz nosūtīšanas vajadzībām un procedūrām sk. [V nodaļu "Identifikācija un nosūtīšana"](#).

Statistikas informācijas apkopošana

Reģistrācija un pieteikumu iesniegšana ir patvēruma procedūras pamats. Šīs procedūras nodrošina pieteikuma iesniedzējam sākotnējo aizsardzību un piekļuvi tiesībām un pabalstiem. Tās arī patvēruma pārvaldības iestādēm nodrošina unikālu un pārbaudāmu ierakstu par pieteikuma iesniedzēju un pamatinformāciju, kas ir vajadzīga, lai jau no sākuma novirzītu pieteikumu uz pareizo apakšprocedūru.

Turklāt iegūtos datus var izmantot statistikai, lai ES+ valstu līmenī, valsts vai reģionālā līmenī sniegtu pārskatu par patvēruma situāciju konkrētā laikposmā. Pamatojoties uz šiem datiem, patvēruma procedūru var pienācīgi uzraudzīt šādās jomās:

- **demogrāfija**, proti, pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts un reģions, valoda, kurā viņš runā, dzimums, vecums, dzimte, lidojuma partneri un ceļošanas maršruti, kā arī veselības problēmas,
- **patvēruma pieteikumi**, proti, patvēruma profili un īpašas procesuālas garantijas/neaizsargātība,
- **apstrādes laiks**, proti, reģistrācijas/iesniegšanas procesa sākuma datums, reģistrācijas/iesniegšanas ilgums un laikposms līdz personiskajai intervijai,
- **procedūru veidi**, tostarp turpmākie pieteikumi, Dublinas lietas un paātrinātās procedūras,
- **tendences vai aspekti**, kas varētu nebūt tieši saistīti ar patvērumu, piemēram, metodes, ko izmanto kontrabandistu tīkli, vai viltoto dokumentu veidi.

Izmantojot reģistrācijas datu apkopojumu, atbildīgā iestāde izskatīšanas posma sākumā var gūt pārskatu par izskatāmajām lietām. Reģistrācijas dati ietver lietu skaitu, par kurām ir jāveic personiskā intervija, grupējot tās pēc izcelsmes valsts, dzimuma, pieteikuma iesniedzēja profila, pieteikuma veida, pieteikuma iesniedzēja valodas, neaizsargātības veida vai procedūras veida. Šādos datos ir ietverts arī turpmāku pieteikumu un uz paātrināto procedūru nosūtīto lietu skaits.

Līdztekus priekšstatam par izskatāmajām lietām reģistrācijas datus var izmantot arī statistikai un reģistrācijas tendenču akcentēšanai (piemēram, pēc izcelsmes valsts, profila un pieteikuma veida). Šīs tendences var attiekties arī uz aspektiem, kas varētu nebūt tieši saistīti ar patvērumu, piemēram, metodes, ko izmanto kontrabandistu tīkli, vai viltoto dokumentu veidi.

Svarīgi atcerēties

- Jums no pieteikuma iesniedzējiem ir jāiegūst un jāieraksta precīzi un ticami dati, palīdzot viņiem precizēt visus neskaidros paziņojumus. Jums nav jāvērtē iegūto datu ticamība.
- Datus vāc vairākiem nolūkiem, tostarp lai palīdzētu pārbaudīt pieteikuma iesniedzēja identitāti un valstspiederību, palīdzētu patvēruma iestādei sagatavoties personiskajai intervijai, apzinātu īpašas procesuālās un/vai uzņemšanas vajadzības un identificētu potenciālās Dublinas lietas.
- Dokumentāri pierādījumi var apliecināt pieteikuma iesniedzēja identitāti un valstspiederību, radīt priekšstatu par viņa personisko situāciju un pamatot viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Tādēļ jums jāmudina pieteikuma iesniedzēji iesniegt visus viņu rīcībā esošos pierādījumus.
- Tehnisko īpatnību dēļ biometriskos datus bieži vien iegūst speciālisti. Ņemot vērā valsts sistēmu, jums, iespējams, būs jāpārbauda, vai biometriskie dati jau ir paņemti, vai arī jānodrošina, lai pieteikuma iesniedzējs tiktu nosūtīts pie attiecīgajām iestādēm, lai nodotu biometriskos datus.
- Pieteikuma iesniedzēja personas dati ir jāreģistrē precīzi, raugoties, lai tiktu iegūti pilnīgi dati par tēmām, kas izklāstītas jūsu valsts praksē vai norādījumos.
- Pēc tam, kad datu vākšana pabeigta, tiek sagatavota lieta, kurā iekļauj visu informāciju, kas attiecas uz pieteikuma iesniedzēju, un jūsu novērojumus, kas jāatzīmē atbildīgās iestādes ievērībai.
- Lietu pārvaldības sistēmā katram pieteikuma iesniedzējam jāpiešķir unikāls reģistrācijas numurs, vienlaikus katram pieteikumam var piešķirt atsevišķu lietas numuru, pēc tam varat sasaistīt vai apvienot pieteikumus ar citām līdzīgām lietām.

V. Identifikācija un nosūtīšana

Patvēruma procedūrā ir svarīgi cik vien iespējams ātri apzināt potenciālās Dublinas lietas, neaizsargātus pieteikuma iesniedzējus un nepavadītus bērnus, lai nosūtītu viņus uz atbilstīgu izskatīšanas procedūru un sniegtu pieteikuma iesniedzējiem vajadzīgo atbalstu. Jums kā reģistrācijas darbiniekam ir jāidentificē potenciālās Dublinas lietas vai potenciālie neaizsargātie pieteikuma iesniedzēji un jānosūta viņi uz attiecīgajām iestādēm vai pie attiecīgajām ieinteresētajām personām.

A. Iespējamās Dublinas lietas

Dublinas procedūras pārskats

Dublinas III regulā ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti vai asociēto valsti (Islande, Lihtenšteina, Norvēģija vai Šveice), kura atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu. Regulā ir paredzēts mehānisms, ar ko nodrošina, ka starptautiskās aizsardzības pieteikums tiks izskatīts un ka to izskatīs tikai vienā ES+ valstī.

Dublinas procedūras kompetentā iestāde. Ikvienā ES+ valstī ir īpaša kompetentā iestāde – Dublinas sistēmas nodaļa, kas atbild par Dublinas procedūras veikšanu.

Lai gan Dublinas procedūru veic Dublinas nodaļa, visas iestādes, kas iesaistītas patvēruma procesā, atbild par potenciālo Dublinas lietu apzināšanu un nosūtīšanu Dublinas nodaļai.

Atbildīgās ES+ valsts noteikšanas mehānisms ⁽²³⁾. Tiklīdz Dublinas nodaļa ir saņēmusi rakstisku dokumentu par pieteikuma reģistrāciju, sākas termiņš, kurā jānosaka ES+ valsts, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu (saskaņā ar Dublinas III regulas 20. panta 2. punktu). Konstatējot, ka par pieteikuma izskatīšanu atbild cita ES+ valsts, šai valstij tiks lūgts uzņemt attiecīgo personu un izskatīt tās pieteikumu vai uzņemt viņu atpakaļ, pamatojoties uz kritērijiem, kas noteikti Dublinas III regulā. Atpakaļuzņemšanas un uzņemšanas pieprasījumi ir jāiesniedz vienā, divos vai maksimāli trijos mēnešos no termiņa sākuma brīža, ņemot vērā to, vai attiecīgā lieta ir steidzama, un to, kurš Dublinas III regulas kritērijs ir spēkā.

Ja ES+ valsts, kura uzskatāma par atbildīgo valsti, pieņem pieprasījumu, pieteikuma iesniedzējs tiks pārsūtīts uz šo valsti. Dublinas procedūra tiks slēgta, un atbildīgā ES+ valsts izskatīs attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Potenciālo Dublinas lietu apzināšana

Reģistrācijas procedūrā ir paredzēti elementi, kas var norādīt uz iespējamu Dublinas lietu. Šie rādītāji ir saistīti ar dažādiem Dublinas III regulas kritērijiem. Ir svarīgi savlaicīgi identificēt šos rādītājus un nosūtīt Dublinas nodaļai, jo Dublinas nodaļai ir rūpīgi jāizskata katrs gadījums un jāveic attiecīgās procedūras, lai noteiktu atbildīgo ES+ valsti.

⁽²³⁾ Atbildīgās ES+ valsts noteikšanas mehānismi ir noteikti Dublinas III regulā, Dublinas III regulas īstenošanas regulā un *Eurodac* regulā, kas kopā veido Dublinas sistēmu.

Lai spētu identificēt iespējamo Dublinas lietu, reģistrējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ir svarīgi īpašu uzmanību pievērst šādiem rādītājiem:

- attiecīgā persona ir nepavadīts bērns, kura ģimenes locekļi vai radnieki ir citās ES+ valstīs,
- attiecīgajai personai (pieaugušajam) ir ģimenes locekļi ES+ valstīs,
- cita ES+ valsts attiecīgajai personai ir izsniegusi vīzu, uzturēšanās dokumentu vai citu dokumentu,
- attiecīgā persona ir ceļojusi cauri citām ES+ valstīm,
- attiecīgā persona ir pieteikusies starptautiskajai aizsardzībai citā ES+ valstī.

Dažkārt šie rādītāji nav skaidri vai acīmredzami. Pat tad, ja nav pietiekamas informācijas, varētu būt iespējams, ka pieteikuma iesniedzēja lieta ir Dublinas lieta, un saskaņā ar valsts noteikumiem joprojām varētu būt svarīgi nosūtīt lietu Dublinas nodaļai.

Attiecīgo informāciju varat iegūt, reģistrējot datus, personiskajā intervijā vai ierakstot pirkstu nospiedumus, veicot meklēšanu *Eurodac* vai VIS datubāzē. Iespējams, ka attiecīgo informāciju var atrast pieteikuma iesniedzēja iesniegtajos dokumentos vai to apstiprina šie dokumenti. Jums proaktīvi jāapsver iespēja izmantot šādus norādītos informācijas avotus.

- **Pieteikuma iesniedzēju paziņojumi**, kas norāda, ka viņu ģimenes locekļi ir citā ES+ valstī vai ka viņi ir ieradušies un uzturējušies citā ES+ valstī.
- **Eurodac** meklēšanas rezultāti. “1. trāpījums” apliecina, ka iepriekšējais pieteikums ir iesniegts ES+ valstī. “2. trāpījums” apliecina, ka attiecīgā persona neatļauti ir šķērsojusi ES ārējo robežu.
- **VIS datubāzes** meklēšanas rezultāti. Kā izklāstīts [VIII nodaļā “Datu pārbaude”](#), izmantojot VIS datubāzi, kompetentās iestādes var redzēt, vai pieteikuma iesniedzējam vīza ir izsniegta, vīzas pieteikums noraidīts vai vīza ir anulēta, atsaukta vai tās termiņš ir pagarināts citā ES+ valstī. Ja vīzu ir izsniegusi cita ES+ valsts, tas varētu būt svarīgi, nosakot valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu.
- **Dokumenti**. Atbildības noteikšanas procesā var būt nozīmīgs ikviens pieteikuma iesniedzējam piederošs dokuments ⁽²⁴⁾. Svarīgi dokumenti, kas jāņem vērā ir šādi:
 - o personu apliecinošs dokuments vai pase,
 - o dzimšanas apliecība,
 - o laulības apliecība,
 - o ģimenes stāvokļa grāmatiņa/reģistrs,
 - o autovadītāja apliecība,
 - o vīzas (izsniegtas vai spēka neesošas) ieceļošanai citās ES+ valstīs,
 - o uzturēšanās atļauja citās ES+ valstīs,
 - o atļauja uzturēties citās ES+ valstīs,
 - o ieceļošanas un/vai izceļošanas zīmogi (arī daļēji viltotā vai viltotā pasē),
 - o citi dokumenti.

⁽²⁴⁾ *EASO praktiskā rokasgrāmata par Dublinas III regulas īstenošanu. Personiskā intervija un pierādījumu izvērtēšana*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2019. gads, 21. lpp.

Saistītais EASO rīks

[EASO praktiskā rokasgrāmata par Dublinas III regulas īstenošanu. Personiskā intervija un pierādījumu izvērtēšana](#) palīdz pirmā kontaktpunkta amatpersonām un patvēruma vai uzņemšanas jomas darbiniekiem apgūt Dublinas kritērijus.

Šī praktiskā rokasgrāmata sniedz pārskatu par Dublinas procedūru un tās praktisko piemērošanu saistībā ar Dublinas interviju, informācijas sniegšanu un pieejamo pierādījumu novērtēšanu Dublinas procedūrā, paskaidrojot dažādus Dublinas III regulā paredzētos atbildības kritērijus.

Tajā cita starpā ir aplūkota (Dublinas) intervija ar pieteikuma iesniedzēju. Jo īpaši praktiskās rokasgrāmatas pielikumos "Jomas, kas jāizpēta intervijas laikā – ģimenes saites" ir noderīgi norādījumi par Dublinas procesa personisko interviju un jautājumiem, kas atbildīgajiem speciālistiem varētu palīdzēt noteikt atbildīgo ES+ valsti. Rokasgrāmatā ir skaidroti arī pienākumi attiecībā uz informēšanu par Dublinas procedūru. Turklāt rokasgrāmatā ir izskaidroti arī pierādījumu izvērtēšanas principi Dublinas lietās un dažādi pārbaudes līdzekļi un faktiskie pierādījumi, ko izmanto Dublinas procedūrā.

Šīs praktiskās rokasgrāmatas tulkojumi ir pieejami [EASO tīmekļa vietnē](#).

Iespējamo Dublinas lietu nosūtīšana

Tiklīdz ir atklāta informācija par attiecīgās personas saikni ar citu ES+ valsti, lieta nekavējoties jānosūta Dublinas nodaļai. Dublinas nodaļa veiks izmeklēšanu attiecīgās personas lietā, veiks vajadzīgās pārbaudes un turpinās izmeklēšanu, lai pēc tam nosūtītu uzņemšanas vai atpakaļ nosūtīšanas pieprasījumu ES+ valstij, kuru uzskata par atbildīgo valsti. Arī tad, ja nav skaidrības attiecībā uz rādītājiem, lieta cik vien drīz iespējams ir jānosūta Dublinas nodaļai saskaņā ar valsts noteikumiem.

Atcerieties, ka jums ir jānoskaidro atbilstība Dublinas rādītājiem un vajadzības gadījumā jānosūta pieteikuma iesniedzēja lieta Dublinas nodaļai. Jūsu uzdevums ir ārkārtīgi svarīgs Dublinas procedūrai.

Dažādās valstīs ir atšķirīgas Dublinas procedūras īstenošanas sistēmas. Ieteicams, lai jums būtu izveidota procedūra, ko piemēro attiecībā uz lietu nosūtīšanu iestādei, kura atbild par Dublinas procedūras izpildi.

Reģistrācijas darbinieka uzdevums

Saistībā ar Dublinas procedūru jums:

- **ir jāzina Dublinas rādītāji un aktīvi tie jānoskaidro**, lai identificētu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējus, kuriem būtu jāpiemēro Dublinas procedūra,

- **jāsniedz pieteikuma iesniedzējam pamatinformācija** par kritērijiem, ko izmanto, lai noteiktu ES+ valsti, kura atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, lai pieteikuma iesniedzēji apzinātos, ka ir jāsniedz visa informācija, kas varētu palīdzēt noteikt šo valsti ⁽²⁵⁾,
- **nekavējoties jānosūta lieta Dublinas nodaļai.**

Lai veiktu minētos uzdevumus, jums jābūt šādām zināšanām:

- pietiekami jāizprot Dublinas III regula,
- pietiekami jāizprot, kādi rādītāji ir jānoskaidro, lai zinātu, vai būtu jāpiemēro Dublinas III regula,
- jāzina, ar ko sazināties, lai iegūtu vairāk informācijas vai lai sāktu Dublinas procedūru – vēlams, lai kompetentajai iestādei, kas atbild par Dublinas lietām, būtu speciāls tālruna numurs un/vai palīdzības dienests, ar kuru var sazināties patvēruma, migrācijas, tiesībaizsardzības vai citu iestāžu darbinieki,
- jāzina, kā nosūtīt lietu (Dublinas nodaļai) turpmākai izvērtēšanai.

Saistītais EASO rīks

Vadītāji var izmantot [EASO vadlīnijas par Dublinas sistēmu: darbības standarti un rādītāji](#), lai novērtētu Dublinas procedūras kvalitāti. Šajās vadlīnijās ir aplūkoti informācijas sniegšanas aspekti saistībā ar Dublinas procedūru un iespējamo Dublinas lietu identifikācija. Vadītāji, augstākā līmeņa darbinieki un politikas konsultanti var izmantot šo rīku, lai veiktu pašnovērtējumu nolūkā novērtēt savas nodaļas spējas šajās jomās vai uzlabot procesu šajā jomā.

Šo vadlīniju tulkojumi ir pieejami [EASO tīmekļa vietnē](#).

Saistītais EASO rīks

EASO ir izstrādāts **apmācības modulis par iespējamu Dublinas lietu noteikšanu**. Pieteikuma reģistrācijas vai iesniegšanas laikā reģistrācijas darbinieki varētu saskarties ar iespējamu Dublinas lietu. Šajās situācijās ir svarīgi savlaicīgi nosūtīt šīs lietas Dublinas nodaļai. Lai labāk identificētu un pazītu Dublinas lietas, EASO apmācības modulis var palīdzēt darbiniekiem noteikt, kā ir jārikojas un kā šīs lietas jāpārsūta Dublinas nodaļai.

B. Neaizsargāti pieteikuma iesniedzēji

Juridiskās definīcijas un koncepcijas

Personisku apstākļu dēļ daži pieteikuma iesniedzējiem var nebūt pietiekamu spēju, lai izmantotu savas tiesības vai izpildītu pienākumus. Šādos gadījumos patvēruma procedūrā ir jānodrošina īpašas procesuālās garantijas un, ņemot vērā neaizsargātības veidu, īpašs uzņemšanas atbalsts.

⁽²⁵⁾ Saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu valstis izmanto informatīvu bukletu par Dublinas procedūru, ko var izņemt pieteikuma iesniedzējiem.

PPD ⁽²⁶⁾ ir noteiktas garantijas pieteikuma iesniedzējiem, kuriem pieteikumu izskatīšanas procedūrā ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas. UND ⁽²⁷⁾ ir minētas garantijas pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir īpašas uzņemšanas vajadzības sociālajā, materiālajā vai medicīnas jomā. Tiesību aktos, kas attiecas uz KEPS, ir saraksti, kuros minēts, kuras personas var uzskatīt par neaizsargātām; tomēr šie saraksti ir tikai orientējoši. Galvenokārt ir jānoskaidro, vai pieteikuma iesniedzējam neaizsargātības dēļ ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas vai jānodrošina īpašas uzņemšanas vajadzības. Novērtējot pieteikuma iesniedzēja spēju izmantot tiesības un izpildīt pienākumus, ir jāņem vērā viņa konkrētā situācija. Jāatceras, ka neaizsargātībai var būt dažādas pakāpes un veidi, un iestāžu reakcija ir jāpielāgo pieteikuma iesniedzēja konkrētajiem apstākļiem.

Lai gan īpašās procesuālās un uzņemšanas vajadzības ir savstarpēji saistītas, tās nav identiskas. Piemēram, cilvēkam, kas neprot lasīt un rakstīt, var būt īpašas vajadzības saistībā ar patvēruma procedūru, bet viņš var nebūt vienādi neaizsargāts uzņemšanas vajadzību ziņā.

Dažādi neaizsargātības veidi

Pieteikuma iesniedzējus, kuriem ir īpašas procesuālās un/vai uzņemšanas vajadzības, ir svarīgi identificēt cik vien iespējams agri, lai nodrošinātu, ka viņiem ir viss nepieciešamais, kas vajadzīgs, lai pamatotu pieteikumu, un ka visas vajadzības ir pienācīgi nodrošinātas.

Tā kā jūs esat pirmā amatpersona, ar kuru sastopas pieteikuma iesniedzējs, jūsu – reģistrācijas darbinieka – loma ir izšķiroša. Pieteikuma iesniedzējus ar īpašām vajadzībām var identificēt jebkurā patvēruma procedūras posmā, bet reģistrācijas process joprojām ir ārkārtīgi svarīgs posms, kas nodrošina agrīnu identifikāciju.

Apzinot un novērtējot īpašās procesuālās un uzņemšanas vajadzības, jāņem vērā neaizsargātības veidi, kuru piemēri uzskaitīti PPD un UND (1. tabula). Pieteikuma iesniedzēja neaizsargātības veids un konkrētie apstākļi nosaka, kādas īpašās garantijas ir jāpiemēro.

⁽²⁶⁾ PPD 2. panta d) punktā ir noteikts: ““pieteikuma iesniedzējs, kuram nepieciešamas īpašas procesuālās garantijas” ir pieteikuma iesniedzējs, kura spējas izmantot tiesības un pildīt pienākumus saskaņā ar šo direktīvu ir ierobežotas konkrētu apstākļu dēļ”. PPD 29. apsvērumā ir noteikts: “Dažiem pieteikuma iesniedzējiem var būt nepieciešamas īpašas procesuālās garantijas *inter alia* viņu vecuma, dzimuma, seksuālās orientācijas, dzimumidentitātes, invaliditātes, nopietnas saslimšanas, garīgu traucējumu dēļ vai spīdzināšanas, izvarošanas vai citu smagu psiholoģiskās, fiziskās vai seksuālās vardarbības veidu radīto sekas dēļ. Pirms tiek pieņemts lēmums pirmajā instancē, dalībvalstīm būtu jācenšas noteikt, kuriem pieteikuma iesniedzējiem ir nepieciešamas īpašas procesuālās garantijas. Minētajiem pieteikuma iesniedzējiem būtu jānodrošina atbilstīgs atbalsts, tostarp pietiekams laiks, lai radītu apstākļus, kas nepieciešami to efektīvai piekļuvei procedūrām un lai iesniegtu elementus viņu starptautiskās aizsardzības pieteikuma pamatojumam.”

⁽²⁷⁾ UND 2. panta k) punktā ir noteikts: “pieteikuma iesniedzējs ar īpašām uzņemšanas vajadzībām” ir mazāk aizsargāta persona saskaņā ar 21. pantu, kam ir nepieciešamas īpašas garantijas, lai baudītu tiesības un izpildītu pienākumus, kas paredzēti Uzņemšanas nosacījumu direktīvā.” UND 21. pantā ir noteikts: “Dalībvalstis savos valsts tiesību aktos, ar kuriem īsteno šo direktīvu, ņem vērā šādu mazāk aizsargātu personu īpašās vajadzības – nepilngadīgie, nepilngadīgie bez pavadības, invalīdi, veci cilvēki, grūtnieces, vientuļi vecāki ar mazgadīgiem bērniem, cilvēku tirdzniecības upuri, personas ar nopietnām slimībām, personas ar garīgiem traucējumiem un personas, kas pārcietušas spīdzināšanu, izvarošanu vai cita veida nopietnu psiholoģisku, fizisku vai seksuālu vardarbību, piemēram, sieviešu dzimumorgānu kropļošanu.”

1. tabula. Neaizsargātu cilvēku piemēri vai iemesli, kuru dēļ pieteikuma iesniedzējiem varētu būt vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas, kas uzskaitītas PPD un UND

UND 21. pants	Identisks	PPD 29. apsvērums
Bērni		Vecums
Bērni bez pavadoņa		
Vecāki cilvēki		
Invaliditāte		
Smaga slimība		
Garīgi traucējumi		
Spīdzināšanā, izvarošanā vai cita veida nopietnā psiholoģiskā, fiziskā vai seksuālā vardarbībā cietušie		
Sieviešu dzimumorgānu kropļošana, grūtnieces, ar dzimumu saistīta vardarbība ^(a)		Dzimums, seksuālā orientācija, dzimumidentitāte
Vientuļie vecāki ar nepilngadīgiem bērniem		
Cilvēku tirdzniecībā cietušie		
Citi		

^(a) Pasākumi ar dzimumu saistītas vardarbības novēršanai ir minēti UND 18. pantā pie uzņemšanas nosacījumu veidiem.

Daži neaizsargātības veidi var būt redzami tieši (piemēram, noteikti invaliditātes veidi), savukārt citus nosaka pēc apliecinātiem dokumentiem (piemēram, noteikts veselības stāvoklis). Pieteikuma iesniedzējs var atklāt arī acīm neredzamu neaizsargātību (piemēram, iepriekšēju traumatisku pieredzi), ko var atklāt tikai padziļinātā intervijā. Ja ir nepieciešams iesniegt pieprasījumu specializētam novērtējumam un/vai atbalstam, to, ja iespējams, vēlams ierosināt pirmajos patvēruma procedūras posmos.

Pieteikuma iesniedzēji ar īpašām vajadzībām vairāku iemeslu dēļ paši var tieši nenorādīt uz šo neaizsargātību. Tostarp var būt cilvēki, kas neapzinās, ka pieder pie neaizsargātas grupas, vai nezina, ka var saņemt attiecīgu atbalstu, kas jūtas neveikli, izpaužot savas īpašās vajadzības, vai vispār jūtas apdraudēti. Pieteikuma iesniedzēja spēju atklāt šādu informāciju var ietekmēt arī citi faktori, piemēram, vecums, dzimums, spriedze, fiziskā un garīgā veselība un vides apstākļi. Turklāt jums jāpatur prātā iespējamās valodu, kultūras un dzīves pieredzes atšķirības, kas var radīt saziņas barjeras.

Reģistrācijas darbinieka uzdevums

Attiecībā uz neaizsargātiem pieteikuma iesniedzējiem jūsu uzdevums ir:

- identificēt pieteikuma iesniedzējus, kuriem ir īpašas procesuālas un/vai uzņemšanas vajadzības,
- sniegt tūlītēju atbalstu, ja šajā posmā tāds ir pieejams un tam var piekļūt,
- nosūtīt pieteikuma iesniedzēju turpmākam novērtējumam un/vai atbalsta saņemšanai.

Lai veiktu minētos uzdevumus, jums jābūt zināšanām par šādiem aspektiem:

- neaizsargātības veidi un īpašas vajadzības,
- valsts mehānismi, metodes, pasākumi un darbības neaizsargātu pieteikuma iesniedzēju identificēšanai, piemēram, iekšējie protokoli, pamatnostādnes un skrīninga kontrolesaraksti, ja tādi ir,

- valsts mehānismi cietušo nosūtīšanai uz atbalsta dienestiem un procedūras, tostarp specializēti bērnu aizsardzības dienesti, *UNHCR* un citas organizācijas, kas pieteikuma iesniedzējiem sniedz juridiskus padomus un konsultācijas,
- saziņa ar neaizsargātiem pieteikuma iesniedzējiem, cita starpā valodas pielāgošana atbilstīgi īpašajām vajadzībām, ilgāks saziņas laiks, empātiska, kultūrsensitīva un dzimumsensitīva saziņas stila izvēle, kā arī ķermeņa valoda, kas pauž atvērtību un mieru.

Reģistrācijas darbiniekam jārada vide, kas mudina uzticēties, lai vieglāk varētu noteikt īpašās vajadzības. Šādas vides izveidi var veicināt šādi faktori:

- piemērots un iejūtīgs saziņas stils, piemēram, vēršoties pie pieteikuma iesniedzēja, izmantot vietniekvārdu (“jūs”), kas pieteikuma iesniedzējam ir pieņemams,
- iejūtīga attieksme pret katru konkrēto situāciju,
- viegli saprotama valoda,
- informācija par to, ko sagaida no pieteikuma iesniedzēja,
- stingri ievērot konfidencialitāti, jo īpaši attiecībā pret ģimenes locekļiem, kuri var nezināt par neaizsargātību,
- mudināt pieteikuma iesniedzēju sniegt pārskatu par notikumiem savā tempā, viņu nepārtraucot,
- piemēroti un atvērti jautājumi.

Identificēt pieteikuma iesniedzējus, kuriem ir īpašas procesuālas un/vai uzņemšanas vajadzības

Jums proaktīvi jāvēro pieteikuma iesniedzējs un jāpārbauda viņa paziņojumi un dokumenti, lai apzinātu iespējamās īpašās vajadzības. Pieteikuma iesniedzēji paši pēc savas iniciatīvas varētu neizpaust savas vajadzības.

Vērošana ir svarīga neaizsargātu pieteikuma iesniedzēju noteikšanas metode. Vērošana nav tikai “skatīšanās”, bet gan drīzāk ir aktīva tādas informācijas uztveršana, kas palīdzēs jums ātrāk un precīzā novērtēt cilvēkus un viņu situāciju. Vērot nozīmē turēt acis un ausis vaļā, lai iegūtu iespējami vairāk informācijas un ņemtu to vērā ⁽²⁸⁾.

Apzinieties, ka īpašās vajadzības var būt gan pamanāmas tūlīt, gan var parādīties vēlāk reģistrācijas vai izskatīšanas procedūras laikā. Lai gan fiziskais izskats var norādīt uz noteiktām īpašajām vajadzībām un pieteikuma iesniedzējs var iesniegt dokumentus, kuros norādītas īpašās vajadzības, jums ir arī jāapzinās, ka īpašās vajadzības var būt pamanāmas netieši, sarunājoties ar pieteikuma iesniedzēju. Piemēram, pieteikuma iesniedzējs uz īpašām vajadzībām var norādīt netieši, ar bailēm un kaunu izsakot paziņojumus (piemēram, smagas vardarbības pieredze vai ar dzimumu saistītas īpašās vajadzības). Grūtības sazināties ar pieteikuma iesniedzēju vai sekot viņa domu gaitai var norādīt uz neaizsargātību (piemēram, garīgi traucējumi vai intelektuālās attīstības traucējumi). Pieteikuma iesniedzēja uzvedība vai paustās emocijas arī var ietvert norādes uz īpašām vajadzībām (piemēram, smagas vardarbības pieredze vai garīgi traucējumi).

Lai **noteiktu** īpašās vajadzības, jāzina, kādas norādes var liecināt par neaizsargātību. Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (*EASO*) rīks personu ar īpašām vajadzībām identifikācijai (*IPSN*) ietver sarakstu, kurā ir norādes, kas jāvēro reģistrācijas procesā un kas ir grupētas šādi:

⁽²⁸⁾ *EASO* un *Frontex*, [Praktiskā rokasgrāmata. Patvēruma procedūras pieejamība](#), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2016. gads, 7. lpp.

- vecums,
- dzimums,
- dzimumidentitāte un dzimumorientācija,
- ģimenes stāvoklis,
- fiziskas norādes,
- psihosociālas norādes,
- ar vidi saistītas norādes.

Katrā grupā ir konkrētākas norādes attiecībā uz, piemēram, pieteikuma iesniedzēja uzvedību, attieksmi, domāšanas procesu, attiecībām ar citiem cilvēkiem un fizisko izskatu.

Lai norādes saistītu ar konkrētām īpašajām vajadzībām, *IPSN* rīks uzskaita konkrētas vajadzības, uz kurām var attiekties katra norāde. Īpašo vajadzību kategorijas ir:

- nepilngadīgie bez pavadības,
- pavadīti nepilngadīgie,
- veci cilvēki,
- cilvēki ar invaliditāti,
- grūtnieces,
- vientuļie vecāki ar nepilngadīgiem bērniem,
- cilvēku tirdzniecībā cietušie,
- cilvēki, kuriem ir smagas slimības,
- cilvēki ar garīgiem traucējumiem,
- cilvēki, kuri pārcietuši spīdzināšanu, izvarošanu vai cita veida nopietnu psiholoģisku, fizisku vai seksuālu vardarbību,
- cilvēki, kuri identificē sevi kā lesbietes, geji, biseksuāļi, transpersonas un/vai interseksuāļi (*LGBT*),
- cilvēki, kuriem ir ar dzimumu saistītas īpašas vajadzības.

Ja neesat pārliecināts, vai konkrētas norādes ir saistītas ar konkrētām īpašajām vajadzībām, jums jāiegūst papildu informācija par iespējamo neaizsargātību. Atcerieties, ka jums nav jānosaka konkrētas īpašas vajadzības, kas varētu būt pieteikuma iesniedzējam. Jūsu uzdevums ir savākt informāciju par iespējamām vajadzībām, lai cik vien agri patvēruma procesā iespējams pieteikuma iesniedzēju varētu nosūtīt uz papildu identifikāciju un sniegt viņam atbilstīgu palīdzību.

Saistītais *EASO* rīks

***EASO IPSN* rīka** galvenais mērķis ir palīdzēt savlaicīgi identificēt cilvēkus ar īpašām procesuālām un/vai uzņemšanas vajadzībām. Šo rīku var izmantot jebkurā patvēruma procedūras posmā, arī starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrācijas un iesniegšanas posmos. *IPSN* rīks ir praktisks atbalsta rīks, kas paredzēts patvēruma procedūrā un uzņemšanā iesaistītajiem darbiniekiem bez profesionālām zināšanām medicīnā, psiholoģijā un citās jomās ārpus patvēruma procedūras.

IPSN rīks ir pieejams daudzās ES un trešo valstu valodās [EASO IPSN tīmekļa vietnē](#).

Sniegt tūlītēju atbalstu

Reģistrācijas posmā identificējot jebkādas īpašas vajadzības, jums nekavējoties ir jāmaina saziņas stils, attiecīgi pielāgojot valodas lietojumu un tempu. Iespējams, jums būs jāpalēnina temps, jāatkārto sniegtā informācija un/vai jāpaskaidro informācija, izmantojot citus vārdus, lai nodrošinātu sapratni. Vajadzības gadījumā jums saruna palaikam ir jāpārtrauc.

Ja jau pašā sākumā ir manāmas konkrētas neaizsargātības norādes, ja iespējams, iepļānojiēt reģistrācijas interviju ar speciālistu vai, ja nepieciešams, nomainiet reģistrācijas darbinieku un/vai tulku.

Ja nepieciešams, varat veikt piemērotus loģistikas pasākumus, lai nodrošinātu, ka pieteikuma iesniedzējs var piekļūt pieteikuma iesniegšanas vietai atbilstoši savām īpašajām vajadzībām. Reģistrācijai un pieteikuma iesniegšanai iekārtojiet piemērotu telpu, kas nodrošina konfidencialitāti un kurā nav traucēkļu, un attiecīgā gadījumā veiciet pasākumus, lai nodrošinātu papildu cilvēku klātbūtni.

Reģistrācijas un iesniegšanas posmā noteikti aplieciniet pieteikuma iesniedzējam, ka visi paziņojumi, apliecināšie dokumenti un citi dati, kas iegūti, lai pamatotu pieteikumu, tiks apstrādāti, ievērojot konfidencialitāti. Rūpīgi ievērojiet konfidencialitātes principu visās sarunās, kas saistītas ar pieteikuma iesniedzēja lietu, tostarp arī ar pieteikuma iesniedzēja iespējamajiem ģimenes locekļiem, kuri varētu nezināt par pieteikuma iesniedzēja īpašajām vajadzībām.

Informāciju pieteikuma iesniedzējiem sniedziet, ņemot vērā viņu īpašas vajadzības, kas varētu būt saistītas ar spēju dzirdēt, redzēt vai saprast, kā arī ņemot vērā viņu vecumu, dzimumu un kultūras kontekstu. Jūsu saziņas stils, informatīvie materiāli un pieejamie saziņas rīki ir jāpielāgo pieteikuma iesniedzēja īpašajām vajadzībām.

Noteikti nodrošiniet, lai apgādājamiem pieaugušajiem būtu iespēja iesniegt atsevišķu starptautiskās aizsardzības pieteikumu un lai pieteikuma iesniedzējs apzināti piekristu pieteikuma iesniegšanai savā vārdā, ja viņš nevēlētos iesniegt atsevišķu pieteikumu.

Plašāka informācija par tūlītēja atbalsta sniegšanu bērniem bez pavadona ir [V nodaļas C iedaļā “Bērni bez pavadona”](#).

Nosūtīt pieteikuma iesniedzēju turpmākam novērtējumam un/vai atbalstam

Ja ir identificēts pieteikuma iesniedzējs ar īpašām procesuālām vai uzņemšanas vajadzībām, jums jānosūta pieteikuma iesniedzējs turpmākam novērtējumam un/vai atbalstam.

Atkarībā no noteiktās neaizsargātības un valsts sistēmas sniedzamais atbalsts var ietvert plašu pasākumu klāstu.

Konstatējot, ka pieteikuma iesniedzējam ir īpašas vajadzības, ir jārikojas, kā izklāstīts tālāk.

1. Pieteikuma iesniedzēja personiskajā lietā atbilstīgi valsts praksei ierakstiet īpašas vajadzības, norādot visas neaizsargātības pazīmes. Paziņojiet šo informāciju attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu vajadzīgās garantijas un atbalstu.
Patvēruma un uzņemšanas iestādēm ieteicams savstarpēji kopīgot visus novērojumus par pieteikuma iesniedzēja neaizsargātību. Tomēr tas ir attiecīgi jānoformē, lai nodrošinātu, ka informācija ir objektīva un neitrāla un ir ievērota pieteikuma iesniedzēja konfidencialitāte un privātums.

2. Ņemot vērā valsts sistēmu un pieteikuma iesniedzēja īpašās vajadzības, saistībā ar informēšanu, nosūtīšanu atbalsta saņemšanai un attiecīgās informācijas atzīmēšanu atbildīgās iestādes ievērībai apsveriet šādas darbības.

Pieteikuma iesniedzējam

- o Sniedziet informāciju par piemērojamo atbalstu, tostarp juridisko palīdzību, attiecīgajām atbalsta grupām, medicīnisko atbalstu, pakalpojumiem, kas pieejami cilvēkiem ar invaliditāti, un citiem specializētiem pakalpojumiem.
- o Nosūtot attiecīgo personu pakalpojumu saņemšanai, pārliecinieties, ka tā zina, kā piekļūt šiem pakalpojumiem.

Atbildīgajai iestādei

- o Atzīmējiet visas novērotās īpašās vajadzības, norādot informāciju par norādēm uz neaizsargātību, kā arī visus apliecinātos dokumentus, kas saistīti ar šīm vajadzībām.
- o Atzīmējiet, ka, iespējams, būs vajadzīgs neaizsargātības papildu novērtējums, lai patvēruma procedūras laikā pieteikuma iesniedzējam varētu sniegt atbilstīgu atbalstu.
- o Atzīmējiet, ka, iespējams, būs vajadzīgas procesuālās korekcijas, piemēram, termiņu pagarinājums, īpaši apstākļi personiskās intervijas laikā un/vai eksperta atbalsts.
- o Atzīmējiet, ka izskatīšanas procedūra, iespējams, būs jāveic prioritāri.
- o Ja nav iespējams nodrošināt pienācīgu atbalstu, atzīmējiet, kāpēc nav jāpiemēro robežu/ paātrinātas procedūras.

Uzņemšanas iestādēm vai ieinteresētajām personām

- o Atzīmējiet, ka, iespējams, būs vajadzīgs neaizsargātības papildu novērtējums, lai saistībā ar uzņemšanas nosacījumiem pieteikuma iesniedzējam varētu sniegt atbilstīgu atbalstu.
- o Attiecīgo ieinteresēto personu ievērībai atzīmējiet apsvērumus, kas saistīti ar ģimenes vienotību un/vai pieteikuma iesniedzēja īpašajām vajadzībām, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu piemērotu izmitināšanu.

Atbildīgajai iestādei vai pakalpojumu sniedzējam

- o Vajadzības gadījumā un saskaņojot ar pieteikuma iesniedzēju nosūtiet pieteikuma iesniedzēju pieejamā atbalsta saņemšanai.
 - o Vajadzības gadījumā, stingri ievērojot valsts pamatnostādnes, veiciet pasākumus, lai nosūtītu pieteikuma iesniedzēju uz valsts mehānismu cietušo nosūtīšanai uz atbalsta dienestiem, kas paredzēts cilvēku tirdzniecībā cietušajiem.
 - o Intelektuālās attīstības traucējumu vai citu veselības problēmu gadījumos, piemēram, smagas garīgas slimības gadījumā, atzīmējiet, ka ir jāieceļ pārstāvis.
3. Pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir nopietnas veselības problēmas (tostarp nopietnas garīgās veselības problēmas), grūtniecēm, sievietēm, kas baro ar krūti, cilvēku tirdzniecībā cietušajiem, kas pakļauti tūlītējam riskam, kā arī nošķirti bērniem bez pavadoņa ir vajadzīga tūlītēja uzmanība, un viņi nekavējoties jānosūta turpmāku pasākumu veikšanai šādos gadījumos.

- o **Tūlītējas bažas par drošību.** Ja jums rodas tūlītējas bažas par to, ka pieteikuma iesniedzējs var sev nodarīt kaitējumu vai viņu apdraud apkārtējie cilvēki, tostarp ģimenes locekļi, nekavējoties sazinieties ar tiesībaizsardzības iestādēm.
- o **Akūtas medicīniskas vajadzības.** Ja ir akūtas vajadzības, kas saistītas ar pieteikuma iesniedzēja fizisko vai garīgo veselību, nekavējoties izsauciet neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu.
- o **Akūtas bērna aizsardzības vajadzības.** Ja jums rodas tūlītējas bažas par bērna labjutību, nekavējoties sazinieties ar tiesībaizsardzības iestādēm.
- o **Īpašas bažas par cilvēku tirdzniecībā cietušo drošību.** Ja jums rodas bažas par pieteikuma iesniedzēja drošību, nekavējoties sazinieties ar tiesībaizsardzības iestādēm, lai nodrošinātu viņa aizsardzību un, iespējams, aizturētu cilvēku tirdzniecībā iesaistīto personu.

Apsveriet iespēju nodrošināt pieteikuma iesniedzējam loģistikas atbalstu, lai atvieglotu nākamās darbības, ko veic tūlīt pēc reģistrācijas, tostarp nodrošinot viņam atsevišķu drošu vietu, kur uzturēties, līdz ierodas attiecīgās iestāde, privātu telpu, kur saņemt tūlītēju medicīnisko palīdzību vai sagaidīt pārvietošanu.

C. Bērni bez pavadoņa

Definīcija

[Bērns bez pavadoņa](#) ir nepilngadīgais, kas ieradies ES+ valsts teritorijā bez tādu pieaugušo pavadoņa, kuri ir par viņu atbildīgi saskaņā ar attiecīgās ES+ valsts tiesību aktiem vai praksi, kamēr šāda persona nav par viņu uzņēmusies faktisku aizgādību. Tostarp ir arī nepilngadīgie, kas ir palikuši bez pavadoņa pēc ierašanās valsts teritorijā (KD 2. panta l) punkts un UND 2. panta e) punkts).

PPD un UND ir paredzētas īpašas garantijas, lai nodrošinātu, ka bērni bez pavadoņa saistībā ar patvērumu var izmantot tiesības un izpildīt pienākumus (UND 24. pants un PPD 25. pants).

Attiecīgie pasākumi ir jāveic cik vien ātri iespējams, lai nodrošinātu, ka kompetentā iestāde ieceļ **pārstāvi**, kas patvēruma procedūrā pārstāv bērnu bez pavadoņa un sniedz viņam palīdzību, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā bērna intereses un vajadzības gadījumā tiek īstenota bērna tiesībspēja un rīcībspēja. Tiek iecelts kvalificēts pārstāvis, lai nodrošinātu, ka visā patvēruma procedūrā un līdz brīdim, kad pieņemts galīgais lēmums par bērnu, pilnībā tiek ņemtas vērā bērna intereses, tostarp bērna juridiskās, sociālās, medicīniskās un psiholoģiskās vajadzības. Pārstāvi (sauktu arī par "aizbildni") nevajadzētu jaukt ar juridiskās palīdzības, juridisku konsultāciju sniedzējiem vai juristiem. Iestādēm pārstāvis jāieceļ cik vien ātri iespējams. Tas nozīmē, ka ideālā gadījumā pārstāvis jau piedalās starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrācijas procesā, lai jau procedūras agrīnā posmā ievērotu bērna intereses. Dažās ES+ valstīs pārstāvim obligāti ir jābūt klāt pieteikuma iesniegšanas brīdī ⁽²⁹⁾.

Lai gan bērns ir ieradies bez pavadoņa, viņa ģimenes locekļi jau var būt citā ES+ valstī. Tāpēc ir jāapsver, vai bērnam jau ir ģimenes locekļi, brāļi, māšas vai citi radnieki, kuri likumīgi uzturas citā ES+ valstī un kuri var rūpēties par bērnu. Ja tā ir, var piemērot Dublinas III regulu ar nosacījumu, ka pārvietošana ir bērna interesēs. Ceļojot uz ES+ valsti, bērns var arī būt nošķirts no ģimenes locekļiem, un šie ģimenes locekļi joprojām var atrasties ceļā uz ES+ valstu teritoriju.

⁽²⁹⁾ EASO, [Report on Asylum Procedures for Children](#), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2019. gads.

Tā kā bērni faktiski ir neaizsargāti, ir ļoti svarīgi pievērst pastiprinātu uzmanību ikvienai papildu norādei uz īpašām vajadzībām. Šādas norādes varētu būt attiecīgā bērna attieksme un attiecības ar citiem bērniem un/vai pieaugušajiem. Uzmanība ir jāpievērš arī bērniem ar pavadoni, jo īpaši tad, ja ir norādes par to, ka paziņotie vecāki faktiski varētu nebūt bērna vecāki. Bailes it kā oficiālo vecāku klātbūtnē varētu norādīt uz cilvēktirdzniecību vai citiem ļaunprātīgas izmantošanas veidiem. Ir svarīgi apsvērt iespēju, ka bērns varētu būt bijis pakļauts citiem psiholoģiskās, fiziskās vai seksuālās vardarbības veidiem, tostarp sieviešu dzimumorgānu kropļošanai/apgraižšanai.

Bērnu bez pavadoņa tiesības patvēruma kontekstā

Tā kā jūs esat reģistrācijas darbinieks, jūs būsit galvenā persona, kas jau sākumā nodrošinās bērna tiesību (uzskaitītas tālāk) ievērošanu, identificējot nepilngadīgos un viņu īpašās vajadzības.

Tiesības, kas regulē patvērumu kopumā

- Galvenais apsvērums jebkurās darbībās saistībā ar bērniem, tostarp darbībās, ko veic publiskās un privātās iestādes ir bērna intereses (PPD 25. panta 6. punkts, KD 20. panta 5. punkts, UND 23. panta 1. punkts, Pamattiesību hartas 24. panta 2. punkts un ANO Konvencijas par bērna tiesībām 3. panta 1. punkts).
- Tiesības brīvi paust savu viedokli. Šis viedoklis atbilstīgi bērnu vecumam un briedumam jāņem vērā jautājumos, kas skar bērna intereses (UND 23. panta 2. punkta d) apakšpunkts, Pamattiesību hartas 24. panta 1. punkts un ANO Konvencijas par bērna tiesībām 12. pants).

Tiesības, kas attiecas uz pieteikuma izskatīšanas procedūru

- Juridiskā pārstāvja/aizbildņa iecelšana cik vien ātri iespējams (PPD 25. panta 1. punkts).
- Juridiskās un procesuālās informācijas nodrošināšana bez maksas bērnam bez pavadoņa un viņa pārstāvim (PPD 25. panta 4. punkts).
- Visu bērniem vajadzīgo īpašo procesuālo garantiju identificēšana (PPD 24. pants).
- Bērna bez pavadoņa patvēruma pieteikuma iespējama prioritāra izskatīšana (PPD 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts).
- Ģimenes locekļu meklēšana un ģimenes atkalapvienošanās, ņemot vērā arī to, ka ierašanās brīdī ģimenes locekļi varētu būt kādā no dalībvalstīm (KD 31. panta 5. punkts un UND 23. panta 2. punkts).

Tiesības, kas attiecas uz uzņemšanas nosacījumiem

- Nepavadīta bērna īpašo uzņemšanas vajadzību novērtēšana, cita starpā nosūtīšana uz šādu izvērtējumu reģistrācijas brīdī (UND 22. pants).
- Drošuma un drošības apsvērumi, jo īpaši, ja iespējams, ka bērns ir ļaunprātīgas izmantošanas upuris, cita starpā cilvēku tirdzniecības upuris (UND 23. panta 2. punkta c) apakšpunkts).
- Iespēja saņemt rehabilitācijas pakalpojumus un atbilstīgu garīgās veselības aprūpi bērniem, kas cietuši no jebkāda veida ļaunprātīgas izmantošanas (UND 23. panta 4. punkts).
- Aizsardzība un aprūpe, kas vajadzīga bērna labjutības un sociālās attīstības nodrošināšanai, jo īpaši ņemot vērā bērna izcelsmes kontekstu (PPD 33. pants, UND 23. panta 2. punkts, Pamattiesību hartas 24. panta 1. punkts un ANO Konvencijas par bērna tiesībām 3. panta 2. punkts).
- Izglītības iespējas, ievērojot līdzīgus nosacījumus kā saviem valstspiederīgajiem (UND 14. pants).

Nepavadītu bērnu identificēšana

Norādes, kas liecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir bērns

Lai noteiktu, ka pieteikuma iesniedzējs ir bērns, var ņemt vērā šādus elementus.

Dokumenti (piemēram, identifikācijas dokumenti), ko var iesniegt pieteikuma iesniedzējs, pieteikuma iesniedzēja vārdā nodot cita persona vai iegūt iestādes no pakalpojumu sniedzējiem vai citām iestādēm.

Paziņojumi, ko sniedz pieteikuma iesniedzējs, pašapliecinājumi attiecībā uz vecumu un ģimenes attiecībām; šajā ziņā noderīgi var būt arī citu cilvēku paziņojumi. Citas personas (piemēram, ģimenes locekļi, sociālie darbinieki un izmitināšanas centra darbinieki) var sniegt informāciju par pieteikuma iesniedzēja vecumu, ģimenes locekļiem un citām īpašajām vajadzībām.

Jūsu novērojumi var būt svarīgi, lai identificētu bērnus. Ja jūsu novērojumi neatbilst iespējamajiem pierādījumiem, kas iesniegti pieteikuma iesniedzēja lietā, jārikojas piesardzīgi. Pieteikuma iesniedzējs var apgalvot, ka ir pieaugušais (piemēram, laulību vai cilvēku tirdzniecības situācijās), lai gan ir bērns. Ja jums rodas šādas šaubas, jums tās jāatzīmē vai atbilstīgi valsts praksei jāturpina noskaidrot elementi, kas attiecas uz pieteikuma iesniedzēja vecumu.

Kopējās **datubāzēs**, piemēram, Šengenas Informācijas sistēmā, *Eurodac*, *VIS* vai *Interpol* Zagto un pazaudēto ceļošanas dokumentu datubāzē varētu būt informācija par pieteikuma iesniedzēja vecumu.

Citi pierādījumi (piemēram, fotoattēli) var norādīt uz pieteikuma iesniedzēja vecumu. Ir svarīgi reģistrēt visus dokumentus, ko pieteikuma iesniedzējs iesniedz, lai pamatotu pieteikumu. Daži dokumenti (piemēram, skolas dokumenti, vakcinācijas apliecības un citi medicīnas dokumenti, lai gan tajos var nebūt tiešu norāžu uz vecumu, var norādīt uz iespējamo pieteikuma iesniedzēja vecumu.

Vecuma noteikšana (ja paziņotais vecums ir apšaubāms)

Vecuma noteikšana ir process, kurā iestādes cenšas novērtēt personas hronoloģisko vecumu vai vecuma diapazonu, lai noteiktu, vai persona ir bērns vai pieaugušais.

Vecuma noteikšana nav jāveic kā parasta prakse. Šāda noteikšana jāveic tikai pamatotu šaubu gadījumos (piemēram, ja nav derīgu dokumentu vai ja paziņotais vecums (ko paziņojis pieteikuma iesniedzējs) nav pamatots, vai tam ir pretrunā vairāki iestāžu iegūto pierādījumu elementi).

Vecuma noteikšana jāveic, ievērojot bērna intereses. Tā jāveic, izmantojot holistisku un vairākdisciplīnu pieeju, pienācīgi ievērojot cilvēka cieņu. Vecuma noteikšanas procesā piemēro vairākas procesuālās garantijas, tostarp konfidencialitātes principu un pieteikuma iesniedzēja tiesības saņemt vecumam atbilstīgu informāciju.

Vecums jānosaka, neizmantojot invazīvas pārbaudes. Priekšroka dodama nemedicīniskām metodēm, kuru starpā ir vecuma noteikšanas intervijas.

Vecuma noteikšanas interviju galvenokārt veic patvēruma iestāžu speciālisti, kuriem ir pieredze bērnu iztaujāšanā patvēruma procedūrā un kuri pārzina izcelsmes valsts informāciju. Šādās intervijās apkopo un analizē informāciju, ko sniedz persona, kuras vecumu apstrīd. Intervijas laikā intervētājs cenšas rekonstruēt bērna dzīves notikumu hronoloģisko secību, lai secinātu vai aplēstu bērna vecumu. Vietējais notikumu kalendārs (pielāgots kalendārs, kurā ir konkrētai ģeogrāfiskajai teritorijai nozīmīgu notikumu datumi), ko papildina "pirms un pēc jautājumi" (kuru mērķis ir noteikt divus zināmus notikumus, no kuriem viens ir noticis pirms, bet otrs pēc bērna dzimšanas datuma), var būt noderīgi līdzekļi, lai palīdzētu speciālistiem,

pieteikuma iesniedzējam vai ģimenes locekļiem noskaidrot aptuveno bērna dzimšanas datumu. Pirms intervijas sākuma intervētājam ar vienkāršiem jēdzieniem ir jāsniedz attiecīgā informācija (piemēram, par intervijas mērķi, iesaistīto un klātesošo cilvēku uzdevumiem un iemesliem, kāpēc paziņotais vecums ir apšaubāms). Ja novērtējuma secinājums ir pretrunā pieteikuma iesniedzēja paziņotajam vecumam, iemesli ir skaidri jāizskaidro, izmantojot tulku, bērna pārstāvja/aizbildņa/jurista klātbūtnē.

Vecuma noteikšanas procesā šaubas jāinterpretē par labu pieteikuma iesniedzējam (PPD 25. panta 5. punkts), un pieteikuma iesniedzēju arī vecuma noteikšanas procesā uzskata par bērnu un, kamēr vecums nav noskaidrots, pret viņu izturas kā pret bērnu. Tādējādi šaubu interpretācija par labu pieteikuma iesniedzējam ir galvenā procesuālā garantija, jo to piemēro cik vien plaši iespējams lietās, kas attiecas uz nepavadītiem bērniem, kuriem nav dokumentāru pierādījumu par vecumu.

Nepavadīta bērna noteikšana

To, ka bērnam nav pavadņa, var noteikt, ņemot vērā viņa paša paziņojumus.

Tomēr noteiktos gadījumos – un jo īpaši cilvēku tirdzniecības gadījumos – bērns var būt bez pavadņa, lai gan tiek apgalvots, ka ir ģimenes loceklis.

Ja pastāv šaubas par attiecībām starp bērnu un pieaugušajiem, par kuriem oficiāli paziņots, ka viņi ir vecāki vai aprūpētāji, ir rūpīgi jāizvērtē šo attiecību kvalitāte un stabilitāte. Šādu novērtējumu var veikt, atsevišķi intervējot bērnu un pieaugušos par vidi, kurā bērna dzīvojis vai uzaudzis izcelsmes valstī. Atkarībā no bērna vecuma intervijā varētu iekļaut jautājumus par, piemēram, skolu, kurā bērns mācījies, viņa guļamistabas krāsu vai mīļākajām rotaļlietām.

Saistītais EASO rīks

[EASO praktiskā rokasgrāmata par vecuma noteikšanu](#) (otrais izdevums) sniedz norādījumus par bērna interešu ievērošanu, nosakot vecuma pārbaudes nepieciešamību. Tajā ir arī norādījumi darbiniekiem, kas norīko veikt un veic vecuma noteikšanu, izmantojot holistisku un vairākdisciplīnu pieeju, īpašu uzmanību pievēršot pieteikuma iesniedzēja vajadzībām un apstākļiem. Rokasgrāmatā ir praktiska informācija par vecuma noteikšanas apstākļiem, procesuālajām garantijām un metodēm.

Šīs rokasgrāmatas tulkojumi ir pieejami [EASO tīmekļa vietnē](#).

Saistītais EASO rīks

Praktisko rokasgrāmatu par vecuma noteikšanu papildina animācijas videoklipi.

Speciālistiem paredzētais animācijas videoklips par vecuma noteikšanu ir paredzēts uzņemšanas un patvēruma jomas darbiniekiem, migrācijas un tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem, sociālajiem darbiniekiem, radiologiem, pediatriem, prokuroriem un citām ieinteresētajām personām. Tajā viegli saprotamā veidā izklāstīti norādījumu galvenie elementi un nepieciešamās garantijas, lai nodrošinātu piemērotu un ticamu vecuma noteikšanu. Šie videomateriāli vairākās valodās ir pieejami [EASO tīmekļa vietnē](#).

Bērniem paredzētais animācijas videoklips par vecuma noteikšanu informē bērnus un jauniešus par to, kas gaidāms, ja viņiem lūdz ļaut noteikt savu vecumu. Šie videomateriāli vairākās valodās ir pieejami [EASO tīmekļa vietnē](#).

Nepavadīta bērna sagatavota pieteikuma iesniegšana ⁽³⁰⁾

Iestādēm, kas strādā ar nepavadītiem bērniem, ir vajadzīga atbilstīga apmācība par bērnu īpašajām vajadzībām. Laba prakse ir pietiekams skaits reģistrācijas speciālistu, kas nepieciešami, lai vadītu nepavadītu bērnu pieteikumu iesniegšanu. Iesniedzot nepavadīta bērna pieteikumu, ir jāpārdomā šādi pasākumi.

- Ja vēl nav iecelts pārstāvis, veiciet attiecīgos pasākumus, lai to ieceltu saskaņā ar valsts praksi, vai norādiet uz lietu kompetentam kolēģim, lai viņš nodrošinātu, ka šādi pasākumi tiek veikti.

Paziņojiet bērnam viņa tiesības uz pārstāvi un izskaidrojiet pārstāvja uzdevumus. Tostarp ir bērna interešu ievērošana, lai nodrošinātu, ka visā patvēruma procedūrā vai līdz brīdim, kad pieņemts galīgais lēmums par bērnu, pienācīgi tiek ņemtas vērā bērna juridiskās, sociālās, medicīniskās un psiholoģiskās vajadzības. Konstatējot, ka bērns ir bez pavadoņa, saskaņā ar valsts praksi paziņojiet par to attiecīgajām struktūrām, lai cik vien ātri iespējams varētu iecelt pieteikuma iesniedzēja pārstāvi.

- Informējiet bērnu un pārstāvi par patvēruma procedūru un pieejamo atbalstu.

Informācija jāsniedz bērnam saprotamā veidā, ņemot vērā bērna brieduma pakāpi. Var izmantot tādas metodes kā vienkāršota valoda, informācijas atkārtošana ar citiem vārdiem, var lūgt bērnam atkārtot sniegto informāciju, lai pārlicinātos, ka bērns to ir sapratis, kā arī var izmantot dažādus materiālus, piemēram, komiksu grāmatas un videomateriālus ⁽³¹⁾.

- Sniedziet informāciju par to, kā saskaņā ar valsts sistēmu piekļūt pieejamai juridiskajai palīdzībai.

Paziņojiet bērnam, ka viņš var piekļūt juridiskajai palīdzībai, lai gan viņam jau ir pārstāvis. Informējiet bērnu par to, kā sazināties ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, tostarp *UNCHR* un attiecīgajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

- Mudiniet bērnu pastāstīt par jebkuriem jautājumiem, kas viņam rada bažas.

Lai nodrošinātu, ka bērns var brīvi paust savu viedokli un ka viņa viedoklis tiek ņemts vērā atbilstīgi viņa vecumam un brieduma pakāpei, mudiniet pieteikuma iesniedzēju viedokli un uzskatus izteikt ar saviem vārdiem. Noteikti pierakstiet pieteikuma iesniedzēja sacīto, nemēģinot interpretēt, ko viņš ar to varēja būt domājis. Jau procesa sākumā mudinot bērnu brīvi paust savu viedokli, jūs palīdzēsiet veidot uzticēšanos patvēruma iestādēm, tādējādi atvieglojot pieteikuma izskatīšanas procedūru.

- Atbildīgās iestādes ievērībai atzīmējiet, ka ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas.

Līdztekus norādei, ka bērns ir bez pavadoņa, atzīmējiet visas pārējās procesuālās vajadzības, kuras pamanījāt, piemēram, norādes par garīgās veselības problēmām vai traumatiskus pagātnes notikumus. Novērojumus ierakstiet reģistrācijas veidlapā un atzīmējiet tos atbildīgās iestādes ievērībai.

⁽³⁰⁾ Plašāku informāciju par norādēm un atbalsta pasākumiem sk. [EASO IPSN rīku](#).

⁽³¹⁾ Plašāku informāciju par to, kā sniegt informāciju bērnam, sk. Eiropas Padome, [How to convey child-friendly information to children in migration: A handbook for frontline professionals](#), Strasbūra, 2018. gads.

- Nosūtiet bērnu īpašo procesuālo vajadzīgu papildu noteikšanai.

Lai visos patvēruma procedūras posmos bērna intereses būtu galvenais apsvērum, nosūtiet bērnu īpašo procesuālo vajadzīgu papildu noteikšanai. Šo papildu noteikšanu veic, izmantojot vairākdisciplīnu pieeju, atbilstīgi jūsu valsts praksei iesaistot atbildīgās iestādes vai citu attiecīgo iestāžu speciālistus, kas ir īpaši apmācīti darbam ar bērniem.

- Nosūtiet bērnu īpašo uzņemšanas vajadzīgu papildu noteikšanai.

Nodrošiniet, lai bērns tiktu izmitināts piemērotā vietā. Piemērotas vietas varētu būt izmitināšana kopā ar pieaugušu radnieku vai audžuģimenē, vai izmitināšanas centrā, kurā ir īpaši apstākļi, kas paredzēti nepilngadīgajiem, vai citā izmitināšanas vietā, kas piemērota nepilngadīgajiem. Ja līdztekus tam, ka bērns ir bez pavadoņa, konstatējat vēl citu neaizsargātību, piemēram, norādes par veselības vai garīgās veselības problēmām, vai traumatiskiem pagātnes notikumiem, nosūtiet pieteikuma iesniedzēju īpašu uzņemšanas vajadzību novērtēšanai/novērošanai ⁽³²⁾.

- Ņemiet vērā citus bērna ģimenes locekļus, kuri atrodas kādā no ES+ valstīm

Ņemiet vērā iespēju, ka bērnam bez pavadoņa varētu būt ģimenes locekļi vai radnieki, kuri jau atrodas jūsu valstī vai citā ES+ valstī. Tāpat arī ņemiet vērā to, ka ceļojuma laikā bērns varētu būt nošķirts no ģimenes. Ierakstiet šos apsvērumus pieteikuma iesniedzēja lietā un atzīmējiet tos atbildīgās iestādes un uzņemšanas iestāžu ievērībai. Noteikti atzīmējiet šos apsvērumus valsts Dublinas nodaļas ievērībai, ja tā nav atbildīgās iestādes nodaļa.

- Vajadzības gadījumā nosūtiet bērnu ģimenes locekļu meklēšanas procedūras veikšanai.

Lai varētu veikt ģimenes locekļu meklēšanu, ierakstot informāciju par ģimenes locekļiem vai radniekiem, lūdziet arī viņu kontaktinformāciju un pašreizējo atrašanās vietu. Ja bērns sniedz šo informāciju, jūs to varat atzīmēt atbildīgās iestādes un/vai uzņemšanas iestādes ievērībai, ņemot vērā valsts praksi ⁽³³⁾.

- Ņemiet vērā visus apsvērumus, kuriem vajadzīga tūlītēja rīcība.

Pārliedzinieties, ka esat ņēmis vērā visas akūtās vajadzības, piemēram, nopietnas veselības problēmas, vai tūlītējus drošības apsvērumus, piemēram, cilvēku tirdzniecības situācijas, lai sniegtu atbalstu, kas paredzēts tieši pēc reģistrācijas, izmantojot nosūtīšanas līdzekļus saskaņā ar valsts praksi.

⁽³²⁾ Plašāku informāciju sk. EASO, *EASO vadlīnijas par nepavadītu bērnu uzņemšanas apstākļiem – praktiskie standarti un rādītāji*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2018. gads.

⁽³³⁾ Plašāku informāciju par ģimenes locekļu meklēšanu sk. EASO, *Practical Guide on Family Tracing*, 2016. gads.

Svarīgi atcerēties

Potenciālās Dublinas lietas.

- Dublinas III regulā ir paredzēts mehānisms, ar ko nodrošina, ka starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīs tikai vienā ES+ valstī. Regulā ir noteikti kritēriji, saskaņā ar kuriem nosaka, vai pieteikuma iesniedzējam varētu piemērot Dublinas procedūru.
- Jums pieteikuma iesniedzēja paziņojumos, apliecinajos dokumentos vai dažādās datubāzēs pieejamajā informācijā ir aktīvi jāmeklē norādes uz jebkuriem elementiem, kas saistīti ar kritērijiem, kuri minēti Dublinas III regulā.
- Jums pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz pamatinformācija par Dublinas kritērijiem, lai palīdzētu viņam sniegt jums visu attiecīgo informāciju.
- To pieteikuma iesniedzēju lietas, uz kuriem varētu attiekties Dublinas procedūra – arī tad, ja norādes nav skaidras vai acīmredzamas –, cik vien iespējams ātri ir jānosūta Dublinas nodaļai. Tas jādara tādēļ, ka Dublinas procedūra jāveic ātri jau patvēruma procedūras sākumā.

Neaizsargāti pieteikuma iesniedzēji.

- Jūsu kā reģistrācijas darbinieka loma ir izšķiroša, cik vien iespējams ātri identificējot pieteikuma iesniedzējus ar īpašām procesuālām un/vai uzņemšanas vajadzībām. Tas ir jādara, lai nodrošinātu, ka pieteikuma iesniedzēj saņem pienācīgu atbalstu un tādējādi var izmantot tiesības un izpildīt pienākumus.
- Izmantojot pieteikuma iesniedzēja paziņojumus un iesniegtos dokumentus, jums proaktīvi ir jāvēro norādes par īpašām vajadzībām. Noteikti rūpīgi izpētiet netiešās norādes, kas saistītas, piemēram, ar pieteikuma iesniedzēja uzvedību, emocijām vai domāšanas procesu.
- Reģistrācijas procesā jums ir arī nekavējoties jāpalīdz pieteikuma iesniedzējam, lai pieteikuma iesniedzējam atvieglotu vajadzīgās informācijas sniegšanu. Varat izmantot tādas metodes kā saziņas stila pielāgošana situācijai, apliecinot konfidencialitātes ievērošanu, sniedzot informāciju atbilstīgi īpašajām vajadzībām, veicot vajadzīgos loģistikas pasākumus un rīkojot reģistrācijas interviju ar specializētu darbinieku.
- Attiecīgā gadījumā jums norādes par īpašām vajadzībām jāieraksta pieteikuma iesniedzēja lietā un jāpaziņo šī informācija attiecīgajām ieinteresētajām personām, jāinformē pieteikuma iesniedzējs par attiecīgo pieejamo atbalstu un jānosūta pieteikuma iesniedzējs īpašo vajadzību papildu novērtēšanai.

Bērni bez pavadoņa.

- Bērns bez pavadoņa ir bērns, kas ieradies ES+ valsts teritorijā bez tādu pieaugušo pavadības, kuri ir par viņu atbildīgi saskaņā ar attiecīgās ES+ valsts tiesību aktiem vai praksi, kamēr šāda persona nav par viņu uzņēmusies faktisku aizgādību. Tostarp ir arī nepilngadīgie, kas ir palikuši bez pavadības pēc ierašanās valsts teritorijā.
- Lai nodrošinātu, ka nepilngadīgie bez pavadības var izmantot savas tiesības un izpildīt pienākumus, piemēro īpašas garantijas.
- Kompetentajai iestādei cik vien ātri iespējams ir jāieceļ pārstāvis, kas patvēruma procedūrā pārstāv bērnu un sniedz viņam palīdzību, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas bērna intereses un tiek īstenota bērna tiesībspēja un rīcībspēja.
- Ir ļoti svarīgi pievērst pastiprinātu uzmanību ikvienai papildu norādei uz īpašām vajadzībām.

- Pieteikuma iesniedzēju var identificēt kā bērnu, veicot pieejamo pierādījumu (dokumenti un paziņojumi) analīzi. Gadījumos, kad radušās pamatotas šaubas par paziņoto vecumu, var veikt vecuma noteikšanu.
- Iesniedzot nepavadīta bērna pieteikumu, ir jāpārdomā šādi pasākumi:
 - o ja vēl nav iecelts pārstāvis, veiciet attiecīgos pasākumus, lai to ieceltu,
 - o informējiet bērnu un pārstāvi par patvēruma procedūru un pieejamo atbalstu,
 - o sniedziet informāciju par to, kā saskaņā ar valsts sistēmu piekļūt pieejamai juridiskajai palīdzībai,
 - o mudiniet bērnu pastāstīt par jebkuriem jautājumiem, kas viņam rada bažas,
 - o atbildīgās iestādes ievērošanai atzīmējiet, ka ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas,
 - o nosūtiet bērnu īpašo procesuālo vajadzīgu papildu noteikšanai,
 - o nosūtiet bērnu īpašo uzņemšanas vajadzīgu papildu noteikšanai,
 - o ņemiet vērā citus bērna ģimenes locekļus, kuri atrodas kādā no ES+ valstīm,
 - o vajadzības gadījumā nosūtiet bērnu uz ģimenes locekļu meklēšanas procedūru,
 - o ņemiet vērā un atzīmējiet visus apsvērumus, kuriem vajadzīga tūlītēja rīcība.

VI. Dokuments, kas apliecina starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu

A. Informācija par dokumentu

Trīs dienu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas pieteikuma iesniedzējam bez maksas ir jāizsniedz **dokuments vai patvēruma pieteikuma iesniedzēja karte**. Šī karte apliecina attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu un liecina, ka viņam atļauts uzturēties ES+ valsts teritorijā, kamēr viņa pieteikums tiek izskatīts (UND 6. panta 1. punkts) ⁽³⁴⁾. Identifikācijas nolūkā dokumentā var ievietot pieteikuma iesniedzēja sejas fotoattēlu. Lai novērstu krāpšanu un vienlaikus labā kvalitātē nodrošinātu jaunāko sejas fotoattēlu, fotoattēlu ieteicams uzņemt dokumenta izdevējstādē, nevis pieprasīt, lai pieteikuma iesniedzējs pats iesniedz fotoattēlu.

Šis dokuments ir pagaidu atļauja pieteikuma iesniedzējam uzturēties ES+ valsts teritorijā, un tas apliecina pieteikuma iesniedzēja tiesības izmantot tiesības, kas piešķirtas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem. Tomēr šis dokuments neapliecina pieteikuma iesniedzēja identitāti.

Dokuments ir derīgs, kamēr pieteikuma iesniedzējam ir atļauts uzturēties ES+ valsts teritorijā. Dokumentā norādītais derīguma termiņš var neatbilst visam pieteikuma izskatīšanas termiņam. Iestādēm ir jāievieš pasākumi, kurus piemērojot, pieteikuma iesniedzējs drīkst vienkārši atjaunot dokumentu.

Informācija, kas jāiekļauj dokumentā

Saskaņā ar UND 6. pantu dokumentā ir jāiekļauj šāda informācija:

- apliecinājums, ka pieteikuma iesniedzējs ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs,
- apliecinājums, ka pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uzturēties ES+ valsts teritorijā, kamēr notiek viņa pieteikuma izskatīšana,
- pieteikuma iesniedzēja vārds un uzvārds,
- attiecīgā gadījumā norāde par pārvietošanās ierobežojumiem valsts teritorijā.

Papildu informācija, ko varētu iekļaut dokumentā

Saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi dokumentā var iekļaut šādu informāciju:

- individuālais reģistrācijas numurs un/vai lietas numurs,
- sejas fotoattēls,
- citi identifikācijas dati papildus pieteikuma iesniedzēja vārdam un uzvārdam, piemēram, dzimšanas datums un vieta,
- dzīvesvieta un kontaktinformācijas uzņēmējā valstī,
- derīguma termiņš,

⁽³⁴⁾ Iestādes var nolemt neizsniegt pieteikuma iesniedzēja karti, ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts, kā arī, kamēr izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas sagatavots pie robežas (UND 6. panta 2. punkts).

- ierašanās datums un/vai pieteikuma reģistrācijas datums,
- dokumenta unikālais sērijas numurs,
- pieteikuma iesniedzēja paraksts,
- pieteikuma iesniedzēja rīcībā esošie personu apliecinošie dokumenti,
- informācija par ģimeni vai nepilngadīgiem bērniem,
- procedūras valoda vai konkrētas valodas tulka nepieciešamība,
- informācija par darba atļauju,
- izdevējstāde,
- izdošanas datums un vieta.

Lai novērstu dokumentu viltošanu, ieteicams, lai katrai kartei būtu **redzamas un īpašas drošības iezīmes**.

Labā prakse

Lai pieteikuma iesniedzējus un pakalpojumu sniedzējus varētu informēt par visām pieteikuma iesniedzēja tiesībām un pabalstiem, norādiet dokumentā informāciju par pieteikuma iesniedzēja tiesībām un pabalstiem.

Labā prakse

Izveidojiet plānošanas sistēmu, kas nodrošina, ka pieteikuma iesniedzēji pieteikuma iesniegšanas posma beigās saņem informāciju par plānotās personiskās intervijas datumu. Plānoto intervijas laiku un vietu var paziņot rakstiski, izsniedzot kopā ar dokumentu vai pieteikuma iesniedzēja karti.

Šāda prakse uzlabo patvēruma procedūras pārredzamību un paredzamību pieteikuma iesniedzējam un palīdz saglabāt pieteikuma iesniedzēja un patvēruma iestādes saikni tādā ziņā, ka pieteikuma iesniedzējs, izejot no iestādes, ir informēts par nākamā posma datumu. Tas novērsīs arī problēmas saistībā ar uzaicinājumu uz personisko interviju, ja tas tiks nosūtīts vēlāk.

Tā kā pieteikuma reģistrāciju un izskatīšanu var veikt dažādas iestādes, iesniegšanas posmā ne vienmēr būs iespējams paziņot personiskās intervijas datumu. Tāpēc, ņemot vērā atbildīgās iestādes aplēses, pieteikuma iesniedzējam var nepaziņot precīzu personiskās intervijas laiku, bet gan aptuvenu laikposmu, kurā varētu notikt personiskā intervija. Jebkurā gadījumā ir ārkārtīgi svarīgi saglabāt pieteikuma iesniedzēja uzticēšanos patvēruma procedūrai un palāvību uz to, ka sniegtā informācija ir ticama.

B. Dokumenta derīgums

Vairākums ES+ valstu pieteikuma iesniedzēja karti izsniedz uz noteiktu laikposmu, pēc kura to atjauno, ja attiecīgajā brīdī pieteikuma iesniedzējam joprojām ir tiesības palikt valstī. Pieteikuma iesniedzējiem ir jāsaņem informācija par dokumenta atjaunošanas nozīmi un līdzekļiem. Saistībā ar atjaunošanu nedrīkst uzlikt nesamērīgas administratīvās prasības, lai jebkādi dokumenta derīguma ierobežojumi negatīvi neietekmētu spēju izmantot noteiktas tiesības vai nepievienotu papildu pasākumus, kamēr notiek patvēruma procedūra. Atkarībā no valsts sistēmas varētu pārdomāt šādus aspektus.

- Ja pieteikuma reģistrāciju un iesniegšanu veic atsevišķi, reģistrācijas brīdī var izsniegt līdzīgu dokumentu, kas ir derīgs līdz pieteikuma iesniegšanas datumam.

- Derīguma termiņu varētu pielāgot atbilstīgi konkrētiem izskatīšanas procesa apstākļiem, piemēram, Dublinas III regulā paredzētajiem pārcelšanas termiņiem, paātrinātajām izskatīšanas procedūrām vai parastajā izskatīšanas procedūrā plānotajam starptautiskās aizsardzības lēmuma saņemšanas laikam.
- Dokumenta atjaunošana ir iespēja saglabāt saziņu ar pieteikuma iesniedzēju. Tādējādi pieteikuma iesniedzējs var atjaunināt adresi un kontaktinformāciju, iesniegt papildu dokumentus, lai pamatotu pieteikumu, un uzdot dažādus jautājumus par procedūru.
- Laiku, kas vajadzīgs dokumenta atjaunošanai, varētu izmantot, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējs varētu aizbēgt. Dokumenta atjaunošanu var izmantot arī, lai labotu sniegto informāciju vai sniegtu papildu informāciju pieteikuma iesniedzējam, kas uz personisko interviju nav ieradies tādu iemeslu dēļ, kurus viņš nav varējis ietekmēt. Šajā informācijā var minēt iespējas, kuras pieteikuma iesniedzējs var izmantot, lai paustu ieinteresētību turpināt patvēruma procedūru.

C. Informēšana par dokumentu

Izsniedzot pieteikuma iesniedzējam dokumentu, kas apliecina viņa statusu, viņš ir jāinformē par:

- pienākumu vienmēr glabāt dokumentu pie sevis,
- darbībām, kas jāveic, ja dokuments ir sabojāts vai nozaudēts,
- sekām, kas saskaņā ar valsts praksi radīsies, ja dokuments netiks atjaunots bez pamatota iemesla.

Svarīgi atcerēties

- Trīs dienu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas ikvienam pieteikuma iesniedzējam ir jāizsniedz dokuments vai patvēruma pieteikuma iesniedzēja karte.
- Šis dokuments apliecina attiecīgās personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu un liecina, ka viņam atļauts uzturēties ES+ valsts teritorijā, kamēr viņa pieteikums tiek izskatīts.
- Pieteikuma iesniedzējam ir jāizsniedz dokuments, kas ir derīgs visā pieteikuma izskatīšanas laikposmā. Atkarībā no valsts prakses dokumentu var izsniegt tikai uz noteiktu laiku, pēc kura pieteikuma iesniedzējam tas ir jāatjauno.
- Jums jāinformē pieteikuma iesniedzējs par pienākumu vienmēr glabāt dokumentu pie sevis, dokumenta derīguma termiņu un sekām, kas radīsies, ja dokuments netiks atjaunots noteiktajā termiņā.

VII. Turpmāku pieteikumu reģistrācija

Turpmāku pieteikumu definīcija (PPD 2. panta q) punkts)

“Turpmāks pieteikums” ir starptautiskās aizsardzības pieteikums, kas ir sagatavots pēc tam, kad ir pieņemts galīgais lēmums par iepriekšēju pieteikumu, tostarp gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs ir skaidri atsaucis savu pieteikumu, un gadījumos, kad atbildīgā iestāde ir noraidījusi pieteikumu pēc tā netiešas atsaukšanas saskaņā ar 28. panta 1. punktu.

Reģistrējot jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, vienmēr ieskatieties datubāzē, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir iesniedzis citus starptautiskās aizsardzības pieteikumus.

Ja datubāzē redzams, ka pieteikums jau ir iesniegts un procedūra joprojām ir aktīva (t. i., galīgais lēmums nav pieņemts), jums jaunais pieteikums nav jāreģistrē. Jums ir jāinformē pieteikuma iesniedzējs par iespēju iesniegt jaunus faktus vai apstākļus, kas papildinātu aktīvo pieteikumu, ja vien tas ir iespējams saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Šos elementus var iesniegt iestādei, kura apstrādā pieteikumu (t. i., vai nu atbildīgajai iestādei, vai tiesai vai tribunālam).

Ja par iepriekšējo pieteikumu jau ir pieņemts galīgais lēmums (vai nu negatīvs lēmums, vai lēmums, ar ko piešķir alternatīvu aizsardzību), jaunais pieteikums tiks reģistrēts kā turpmāks pieteikums.

Turpmāka pieteikuma gadījumā atbildīgā iestāde veiks sākotnējo pārbaudi, lai novērtētu, vai ir iesniegti vai radušies jauni būtiski elementi vai fakti un vai šie elementi ievērojami palielina iespējamību, ka pieteikuma iesniedzējs tiks kvalificēts kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs. Pieteikuma iesniedzēja paziņojumi un dokumenti, kas iesniegti reģistrācijas brīdī, ir svarīgi faktori, kas veicina pieteikuma sākotnējo izskatīšanu. Tā kā ir iespējams, ka turpmākā pieteikuma papildu izskatīšanai personiskā intervija netiks rīkota, reģistrācijas posmā ir svarīgi pienācīgi reģistrēt visus jaunus elementus un apliecinātos dokumentus ⁽³⁵⁾.

Sākotnējā izskatīšanā secina, ka turpmākais pieteikums ir uzskatāms vai nu par pieņemamu, vai nepieņemamu. Ja jauni būtiski elementi vai fakti ievērojami palielina iespējamību, ka pieteikuma iesniedzējs tiks kvalificēts kā starptautiskās aizsardzības saņēmējs, uzskata, ka pieteikums ir pieņemams un izskatīšanas procedūra tiks turpināta. Ja pieteikuma iesniedzējs šādus jaunus elementus nav iesniedzis vai šādi jauni fakti nav radušies, uzskata, ka pieteikums nav pieņemams un izskatīšanas procedūra tiks pabeigta.

Ņemot vērā sākotnējās izskatīšanas procedūras īpašās iezīmes, jums pieteikuma iesniedzējam jāsniedz šāda informācija:

- par turpmāka pieteikuma nozīmi (t. i., ka tā nav iespēja apstrīdēt iepriekšējo lēmumu, bet gan iespēja iesniegt jaunus būtiskus elementus),
- par izskatīšanas procedūras veidu (ieskaitot sākotnējo izskatīšanu),
- par to, kas ir jauni elementi un fakti,

⁽³⁵⁾ Saskaņā ar PPD 42. panta 2. punkta b) apakšpunktu “ dalībvalstis var noteikt valsts tiesību aktos noteikumus par sākotnējo izskatīšanu (...). Minētie noteikumi *inter alia* var: (...) Jaut veikt sākotnējo izskatīšanu, pamatojoties tikai uz rakstiskajiem iesniegumiem, bez personiskās intervijas”.

- kā un kur iesniegt jaunus elementus un dokumentus un kāds ir to iesniegšanas termiņš,
- par to, ka pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz sīka informācija par to, kāpēc jaunie elementi nav iesniegti iepriekš, un kā attiecīgā gadījumā jaunie elementi attiecas uz iepriekšējo(-iem) pieteikumu(-iem),
- par to, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem jauna personiskā intervija, iespējams, netiks rīkota,
- ja iespējams, par izskatīšanas procedūras termiņu atbilstīgi valsts praksei.

Reģistrācijas procesā var pieaicināt tulkus, kura pakalpojumus var izmantot, lai pārtulkotu visas veidlapas, ko izmanto jauno elementu iesniegšanai saistībā ar turpmāku pieteikumu, ja personiskā intervija netiks rīkota.

Pieteikuma iesniedzēji ir jāinformē arī par šādiem iespējamiem viņu tiesību ierobežojumiem sākotnējās izskatīšanas posmā, kurus var piemērot attiecīgajā ES+ valstī.

- Noteiktos gadījumos var ierobežot tiesības palikt ES+ valstī (PPD 9. panta 2. punkts, 41. pants un 46. panta 6.–8. punkts). Tiesības palikt ES+ valstī, kamēr notiek izskatīšanas procedūra, ir vispārējs noteikums, ko var ierobežot, ja jau ir izskatīti vismaz divi pieteikuma iesniedzēja starptautiskās aizsardzības pieteikumi (t. i., viņa pirmais pieteikums un pirmais turpmākais pieteikums) un ja šie pieteikumi ir noraidīti. Ja tiesības palikt valstī ir ierobežotas, atbildīgajai iestādei ir arī jānodrošina, ka izraidīšanas lēmums nebūs pretrunā *neizraidīšanas* principam. Lēmumu par to, ka pieteikuma iesniedzējam nav tiesību palikt valstī, var izdot pieteikuma reģistrācijas brīdī.
- Uzņemšanas materiālos nosacījumus var pasliktināt vai atteikt (UND 20. panta c) punkts). Ja pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis turpmāku pieteikumu, ES+ valstis var pasliktināt vai atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus (mājoklis, pārtika un apģērbs). Tas nozīmē, ka turpmākā pieteikuma izskatīšanas laikā pieteikuma iesniedzējam var nebūt tiesību uz izmitināšanu vai uz jebkādu citu materiālu palīdzību.

Ieteicams izmantot reģistrācijas veidlapu, kas ir īpaši paredzēta turpmākiem pieteikumiem, kurā pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda jauni elementi, kas pamato pieprasījumu, kā arī visi personas datu atjauninājumi. Īpašus laukus varētu paredzēt informācijai, kas izmantota sākotnējā izskatīšanā, iekļaujot jaunus elementus, kas nebija iekļauti iepriekšējā(-os) pieteikumā(-os), attiecīgā gadījumā norādot, kā šie elementi attiecas uz iepriekšējo(-iem) patvēruma pieteikumu(-iem), kā arī iemeslus (ja tādi ir), kāpēc šie elementi nebija minēti iepriekš.

Plašāku informāciju par jautājumiem, kurus iesniegšanas posmā var uzdot par patvēruma pieteikumu, sk. [1. pielikumā “Reģistrācijas lauki”](#).

Ļoti sarežģītas ir situācijas, kad turpmāks pieteikums tiek iesniegts atgriešanās procesa laikā, jo īpaši tad, ja šie pieteikumi ir iesniegti drīzāk tādēļ, lai aizkavētu vai izjauktu notiekošo izraidīšanas procesu. Visos minētajos gadījumos ir jāsazinās ar atbildīgo iestādi. Tādēļ laba prakse ir izveidot tiešas saziņas līnijas starp iestādēm, kas atbild par izraidīšanu, iestādēm, kas atbild par reģistrāciju, un atbildīgo iestādi, lai pirms atgriešanās lēmuma izpildes tieši ziņotu par sagatavotajiem turpmākiem pieteikumiem un nodrošinātu iespēju nekavējoties veikt sākotnējo izskatīšanu.

Saistītais *EASO* rīks

EASO Praktiskajā rokasgrāmatā par turpmākiem pieteikumiem ir aplūkoti rīki, ko izmantot turpmāku pieteikumu izskatīšanai, kā arī aspekti, kas jāņem vērā, sagatavojot, reģistrējot un iesniedzot turpmākus pieteikumus. Rokasgrāmatā ir paskaidrots, kādu pieteikumu uzskata par turpmāku pieteikumu, un ko saprot ar jēdzienu “jauni elementi”, kurus var iesniegt, lai pamatotu turpmāku pieteikumu. Tajā izskaidroti arī īpašie procesuālie noteikumi, kas attiecas uz turpmāku pieteikumu sākotnējo izskatīšanu, un aplūkotas īpašas situācijas, kurās var iesniegt turpmāku pieteikumu.

Šīs rokasgrāmatas tulkojumi ir pieejami [EASO tīmekļa vietnē](#).

Svarīgi atcerēties

- Vienmēr ieskatieties datubāzē, lai noteiktu, vai pirms jaunā pieteikuma iesniegšanas pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir iesniedzis citu starptautiskās aizsardzības pieteikumu.
- Turpmākais pieteikums ir vērsts uz jaunajiem elementiem. Jums no pieteikuma iesniedzēja jāiegūst dati par jaunajiem elementiem, kas nebija iekļauti iepriekšējā(-os) pieteikumā(-os), kā arī iemesli, kāpēc šie elementi nebija minēti iepriekš.
- Jums pieteikuma iesniedzējam jāpaskaidro, kāda nozīme ir turpmākam pieteikumam, jāinformē par jaunajiem elementiem, procedūru, kas jāievēro, kā iesniegt jaunus elementus, lai sākotnējā izskatīšanā pamatotu pieteikumu, kā arī par iespējamiem tiesību ierobežojumiem procedūras laikā.

VIII. Datu pārbaude

[IV nodaļā “Reģistrācijas datu vākšana”](#) ir aplūkoti dati, kas jāiegūst no (mutiskiem un rakstiskiem) paziņojumiem, un dokumenti, ko pieteikuma iesniedzējs iesniedz reģistrācijas procedūrā.

Šajā nodaļā aplūktas dažādas datubāzes un rīki, kurus reģistrācijas procedūrā var skatīt un izmantot, lai pārbaudītu iegūtos datus. Būdam reģistrācijas darbinieks, jūs varat veikt noteiktu veidu pārbaudes, savukārt citu pārbažu veikšanai jums būs jānosūta lieta specializētajai nodaļai vai iestādei. Atbilstīgi savām tiesībām piekļūt dažādām datubāzēm, pirms reģistrācijas intervijas varat skatīt *Eurodac* datubāzes un policijas reģistru rezultātus. Tādējādi var noteikt, vai pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu vai arī regulāri ir ieradies citā ES+ valstī. Tā var arī noteikt, vai pieteikuma iesniedzējam ir sodāmība vai par viņu ir izdoti neizpildīti starptautiski/Eiropas apcietināšanas orderi. Varat arī skatīt VIS, lai redzētu, vai pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis vīzas pieteikumu ieceļošanai Šengenas zonā. Reģistrācijas procesā datus var pārbaudīt, arī pārbaudot personu apliecinošus dokumentus, veicot valodas analīzi, pārbaudot ģimenes saites un veicot meklēšanu sociālo mediju saturā.

A. Eiropas patvēruma daktiloskopiskā datubāze

Eurodac sistēma ir ES patvēruma pirkstu nospiedumu datubāze, kas izveidota ar *Eurodac* regulu. Izmantojot šo datubāzi, ES+ valstis var vieglāk noteikt, kura valsts atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.

Kad kāda persona iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu kādā no ES+ valstīm, tiek paņemti šīs personas pirkstu nospiedumi un 72 stundu laikā nosūtīti uz *Eurodac* centrālo sistēmu. Šajā sistēmā ir ikviena vismaz 14 gadu vecumu sasnieguša starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja pirkstu nospiedumu dati. Pirkstu nospiedumu datus glabā ne ilgāk kā 10 gadus. Centrālajā sistēmā ir iekļauti arī dati par cilvēkiem, kuri ir vismaz 14 gadus veci un kuru pirkstu nospiedumi ir paņemti saistībā ar ES ārējo robežu neatļautu šķērsošanu, un šos datus glabā 18 mēnešus.

Izmantojot šo sistēmu, ir iespējams noteikt, vai pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu vai arī ir aizturēts citā ES+ valstī saistībā ar ārējās robežas neatļautu šķērsošanu. Ja attiecīgās personas pirkstu nospiedumi ir atrodami sistēmā, ir iespējams piekļūt arī šādiem datiem:

- ES+ valsts, kurā pieteikuma iesniedzējs ir ieradies iepriekš vai kurā pieteikuma iesniedzējs ir iepriekš dzīvojis,
- aizturēšanas vieta un datums,
- pieteikuma iesniedzēja dzimums,
- ES+ valsts izmantotais atsauces numurs,
- datums, kurā ņemti pirkstu nospiedumi.

Attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem var būt šādi papildu dati:

- starptautiskās aizsardzības pieteikuma vieta un datums,
- attiecīgā gadījumā informācija par pārsūtīšanu no vienas valsts uz citu valsti saskaņā ar Dublinas III regulu un, precīzāk, ierašanās datums pēc pārsūtīšanas,

- attiecīgā gadījumā informācija par izbraukšanu no ES+ valstu teritorijas vai nu pēc pieteikuma iesniedzēja paša iniciatīvas, vai saskaņā ar izraidīšanas rīkojumu un, precīzāk, šīs izbraukšanas datums,
- ja ES+ valsts ir pieņēmusi lēmumu izskatīt pieteikumu, piemērojot Dublīnas III regulas 17. panta 1. punktā paredzēto diskrecionāro klauzulu, datums, kad pieņemts lēmums par pieteikuma izskatīšanu.

ES+ valsts norīko kompetentās iestādes, kuras pilnvarotas pieprasīt *Eurodac* datu salīdzināšanu un kurām ir piekļuve sistēmā glabātajiem pirkstu nospiedumu datiem. Kompetento iestāžu sarakstu publicē Eiropas Komisija ⁽³⁶⁾. Ja jūs neesat pilnvarots pieprasīt datus, varētu izveidot atzinuma pieprasīšanas mehānismu, lai jūs varētu redzēt, vai pieteikuma iesniedzējs ir iepriekš iesniedzis pieteikumus vai ir aizturēts citā ES+ valstī.

B. Vīzu informācijas sistēma

VIS tika izveidota 2004. gadā ar Padomes lēmumu ⁽³⁷⁾, ar ko izveidoja centrālo informācijas sistēmu, ko izmanto, lai pieņemtu lēmumus par īstermiņa vīzu pieteikumiem nolūkā apmeklēt Šengenas zonu vai šķērsot to tranzītā. Tāpēc šajā sistēmā ir informācija par īstermiņa vīzu pieteikumiem Šengenas zonas valstu apmeklējumam. Sistēmā nav pieejami Bulgārijas, Horvātijas, Kīpras, Īrijas un Rumānijas dati par ilgtermiņa vīzām vai jebkādām vīzām uz ES valstīm, kas nav Šengenas zonas valstis. VIS regulā ⁽³⁸⁾ ir sīkāk definēti pienākumi un noteikumi attiecībā uz vīzu datu apmaiņu.

Vīzu informācijas sistēmas mērķi

VIS izmanto, lai:

- robežsargi varētu vieglāk un precīzāk pārbaudīt vīzas un identificēt cilvēkus, kas Šengenas teritorijā ierodas bez dokumentiem,
- atvieglotu cīņu pret krāpšanu un novērstu “vīzu izdevīgāku iegādi”,
- lai vieglāk varētu noteikt ES+ valsti, kura atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu un paša pieteikuma pārbaudi,
- lai veicināt draudu novēršanu ES+ valstu iekšējai drošībai.

Vīzu informācijas sistēmā pieejamie dati

Sistēmā ir dati un lēmumi, kas attiecas uz pieteikumiem īstermiņa vīzu saņemšanai, lai ieceļotu Šengenas zonā.

⁽³⁶⁾ [Kompetento iestāžu saraksts, kas paziņotas Komisijai](#) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 603/2013 par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, 43. pantu, OV C 45/1, 8.2.2021.

⁽³⁷⁾ [Padomes 2004. gada 8. jūnija lēmums](#), ar ko izveido Vīzu informācijas sistēmu (VIS), 2004/512/EK, OV L 213/5, 15.6.2004.

⁽³⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(EK\) Nr. 767/60](#) (2008. gada 9. jūlijs) par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS regula), OV L 218/60, 13.8.2008.

VIS ir šādas datu kategorijas:

- burtciparu dati par pieteikuma iesniedzēju un par pieprasītajām, izdotajām, atteiktajām, anulētajām, atceltajām vai pagarinātajām vīzām,
- fotoattēli,
- pirkstu nospiedumu dati,
- saites uz iepriekšējiem reģistrētajiem pieteikumiem un saites uz to cilvēku pieteikumu lietām, ar kuriem kopā pieteikuma iesniedzējs ceļojis (ja pieteikuma iesniedzējs ir ceļojis grupā).

Atbildīgā iestāde var skatīt īpašus VIS glabātos datus. Datu veids, kurus var skatīt, atšķiras atkarībā no tā, vai iestādes mērķis ir noteikt ES+ valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu, vai iestāde pati atbild par pieteikuma izskatīšanu.

Piekļuve VIS datiem, lai noteiktu ES+ valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu ⁽³⁹⁾

Ja meklēšanā noskaidrojas, ka ir izsniegta vīza, kuras derīguma termiņš ir beidzies ne vairāk kā sešus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas, un/vai ir pagarināta vīza, kuras pagarinājuma termiņš ir beidzies ne vairāk kā sešus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas, var skatīt šādus datus:

- pieteikuma numurs,
- iestāde, kas izdevusi vai pagarinājusi vīzu; vai iestāde to izdevusi citas ES+ valsts uzdevumā,
- pieteikuma iesniedzēja biogrāfijas pamatdati (uzvārds, vārds, dzimšanas datums, dzimums, dzimšanas vieta, pašreizējā valstspiederība un valstspiederība pēc piedzimšanas),
- ceļošanas dokumenta(-u) veids un numurs, kā arī ceļošanas dokumenta(-u) izdevējvalsts trīs burtu kods,
- vīzas veids,
- vīzas derīguma termiņš,
- plānotais uzturēšanās ilgums,
- fotoattēli,
- biogrāfijas pamatdati saistītajās laulātā un bērnu pieteikumu lietās.

Piekļuve VIS datiem, lai izskatītu pieteikumu ⁽⁴⁰⁾

Ja meklēšanā noskaidrojas, ka izsniegtā vīza ir reģistrēta VIS, var skatīt šādus datus:

- pieteikuma numurs,
- pieteikuma iesniedzēja biogrāfijas pamatdati (uzvārds, vārds, dzimšanas datums, dzimums, dzimšanas vieta, pašreizējā valstspiederība un valstspiederība pēc piedzimšanas),
- ceļošanas dokumenta(-u) veids un numurs, kā arī ceļošanas dokumenta(-u) izdevējvalsts trīs burtu kods,
- ceļošanas dokumenta(-u) derīguma termiņa beigas, iestāde, kas izdevusi ceļošanas dokumentu(-us), un dokumenta(-u) izdošanas datums,

⁽³⁹⁾ VIS regulas 21. pants.

⁽⁴⁰⁾ VIS regulas 22. pants.

- fotogrāfijas,
- dati, kas ievadīti attiecībā uz atsauktu, anulētu vai atceltu vīzu, vai par vīzu, kuras derīguma termiņš pagarināts,
- biogrāfijas pamatdati saistītajās laulātā un bērnu pieteikumu lietās.

Kā datubāzē pieejamo informāciju varētu izmantot reģistrācijas procedūrā?

VIS izmanto, lai cita starpā pārbaudītu starptautiskās aizsardzības pieteikumu un noteiktu ES+ valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu. Lai to izdarītu, kompetentās patvēruma iestādes var piekļūt VIS pirkstu nospiedumu datiem.

Meklēšanu galvenokārt veic, pirkstu nospiedumu datus, kas iegūti no personas, kas iesniegusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu, salīdzinot ar to personu pirkstu nospiedumu datiem, kuras ir iesniegušas vīzu pieteikumus. Tādējādi personu pirkstu nospiedumu datus var salīdzināt identifikācijas un pārbaudes nolūkā. Ja pieteikuma iesniedzēja pirkstu nospiedumus nevar izmantot vai ja meklēšana, izmantojot pirkstu nospiedumu datus, nav sekmīga, meklēšanu var veikta arī, izmantojot šādus datus:

- pieteikuma iesniedzēja uzvārds vai uzvārds pēc dzimšanas, vārds(-i), dzimums vai dzimšanas datums, vieta un/vai valsts,
- pieteikuma iesniedzēja pašreizējā valstspiederība vai valstspiederība pēc dzimšanas,
- ceļošanas dokumenta veids un numurs, izdevējiestāde, izdošanas datums un/vai derīguma termiņš.

Papildus personas identifikācijai VIS var palīdzēt noteikt iespējamus iepriekšējos ieceļošanas gadījumus Šengenas valstīs, iegūt informāciju par saņemtajām vīzām (izdevējiestādi, vīzas veidu, derīguma termiņu, plānotās uzturēšanās ilgumu utt.), identificēt dokumentus, kas izmantoti, lai pieprasītu vīzu, vai identificēt iespējamus pavadošos ģimenes locekļus. Tādēļ uzskata, ka laba prakse ir veikt meklēšanu VIS, pirms pieteikuma iesniegšana ir pabeigta, lai piekļūtu datiem, kas attiecas uz iespējamiem vīzu pieteikumiem.

Lai noteiktu ES+ valsti, kas atbild par pieteikuma izskatīšanu, VIS ierakstītie dati var norādīt, ka par pieteikuma izskatīšanu varētu būt atbildīga cita ES+ valsts, ja vīzu ir izdevusi vai pagarinājusi kāda Šengenas valsts. Ja kāda Šengenas valsts vīzas pieteikumu ir noraidījusi, anulējusi vai atsaukusi, tas var arī norādīt saites ar šo ES+ valsti, ko varētu sīkāk izpētīt saistībā ar Dublinas III regulu.

Iesniedzot vīzas pieteikumu un ceļojot Šengenas zonā ar vīzu, ir vajadzīgs ceļošanas dokuments vai pase. VIS datubāzē ir informācija par pieteikuma iesniedzēja pases numuriem un pases derīgumu un derīguma termiņu. Ja pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka viņam nekad nav bijusi pase, bet informācija VIS datubāzē norāda, ka, iesniedzot vīzas pieteikumu, viņš ir uzrādījis pasi, jums jāuzdod papildu jautājumi, lai precizētu šo informāciju.

VIS datubāze pirkstu nospiedumu datus, kas iegūti, iesniedzot vīzas pieteikumu, sasaista ar personas datiem, kas pārbaudīti, izmantojot personu apliecinošu dokumentu. Var būt situācijas, kad pieteikuma iesniedzējs saņem vīzu un likumīgi ieceļo kādā valstī, bet pēc tam tajā pašā valstī vai citā valstī ar citu vārdu iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Ja personas dati VIS datubāzē neatbilst datiem, ko pieteikuma iesniedzējs norādījis pieteikuma iesniegšanas un reģistrācijas posmā, ir jāuzklausa, kā pieteikuma iesniedzējs pamato šādu neatbilstību.

VIS datubāzē var būt informācija par iepriekšēju ieceļošanu Šengenas zonā vai norādes par uzturēšanos šajā zonā pirms starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošanas. Šī informācija kopā ar ierakstiem pasē un iespējamajiem izceļošanas spiedogiem palīdz noteikt, vai pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu cik vien drīz iespējams pēc ierašanās valstī. Informācija par iepriekšēju ieceļošanu Šengenas zonā var būt noderīga arī, izskatot pieteikumu.

Iesniedzot vīzas pieteikumu, tiek saglabāts arī digitāls fotoattēls. Varētu pievērst uzmanību pieteikuma iesniedzēja izskatam fotoattēlā, jo noteiktos apstākļos, piemēram, iespējamās cilvēku tirdzniecības gadījumos, reģistrācijas dati varētu būt viltoti. Var būt situācijas, kad, iesniedzot vīzas pieteikumu, bērns mēģina reģistrēties kā pieaugušais, lai kā pieaugušais varētu ieceļot Šengenas teritorijā.

C. Dokumentu pārbaude

Reģistrācijas procedūrā pieteikuma iesniedzēji tiek lūgti uzrādīt dokumentus, kuri ir viņu rīcībā, piemēram, identitāti un valstspiederību apliecināšus dokumentus, kā arī citu veidu dokumentus, kas varētu attiekties uz patvēruma pieteikumu. Tostarp var būt profesionālās kvalifikācijas dokumenti, tiesas rīkojumi vai aresta orderi, politiskās partijas dalības kartes un karaklausības apliecības.

Jums ir jāiegūst un jāieraksta⁽⁴¹⁾ pieteikuma iesniedzēja sniegtā informācija un nav jānovērtē pieteikuma iesniedzēja iesniegto dokumentu ticamība vai autentiskums, izņemot gadījumus, kad valsts tiesību aktos vai praksē ir noteikti citādi. Tomēr, ja konstatējat problēmas saistībā ar iesniegto dokumentu autentiskumu, vēlams to atzīmēt lietā.

Jums būtu svarīgi līdz izskatīšanas posma sākumam saņemt slēdzienu par dokumenta autentiskumu. Laba prakse ir reģistrācijas posmā izveidot atzinuma pieprasīšanas mehānismu, kuru izmantojot, varat nosūtīt iesniegtos dokumentus specializētajai nodaļai vai iestādei (piemēram, policijai). Ņemot vērā valsts sistēmu, atzinuma pieprasīšanas mehānismu regulāri varētu piemērot visiem iesniegtajiem dokumentiem vai noteiktu veidu dokumentiem (piemēram, identitātes vai valstspiederības dokumentiem, vai dokumentiem, kuriem ir drošības iezīmes) vai dokumentiem, par kuru autentiskumu jau sākumā rodas šaubas.

Dokumentus analizē speciālisti, veicot tehnisku izmeklēšanu, lai pārlicinātos, vai dokumenti ir īsti. Izmeklēšanu var veikt, piemēram, salīdzinot ar atsauces dokumentiem dokumentu datubāzē vai dokumentiem veicot tiesu ekspertīzi.

Konstatējot, ka pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis neīstus vai viltotus dokumentus, jāuzklausā pieteikuma iesniedzēja viedoklis par rezultātiem. Ņemot vērā nosacījumus, kas paredzēti valsts tiesību aktos, neīstos vai viltotos dokumentus varētu nebūt iespējams atdot pieteikuma iesniedzējam. Viltotu dokumentu iesniegšana ne vienmēr nozīmē to, ka pieteikuma iesniedzējs mēģina ļaunprātīgi izmantot patvēruma procedūru. Pieteikuma iesniedzēji viltotus dokumentus varētu izmantot, lai ar cilvēku kontrabandistu palīdzību bēgtu no savas izcelsmes valsts, vai viņi varētu būt saņēmuši nepatiesu informāciju par to, kādi dokumenti jāiesniedz patvēruma iestādēm. Tādēļ ir ļoti svarīgi uz klausīt pieteikuma iesniedzēja viedokli par dokumentu pārbaudes rezultātu, piemēram, personiskajā intervijā.

⁽⁴¹⁾ Plašāku informāciju par to, kā iegūt un reģistrēt pieteikuma iesniedzēja iesniegtos dokumentus, sk. [IV nodaļā "Reģistrācijas datu vākšana"](#).

D. Policijas reģistri

Saistībā ar patvēruma procedūru gan valsts, gan Interpola reģistri vairākos gadījumos var būt svarīgs informācijas avots. Ja pieteikuma iesniedzēja vārds ir policijas reģistrā, policijas lieta noteikti var sniegt noderīgu informāciju ne vien par pieteikuma iesniedzēja sodāmību, bet, iespējams, arī par dažādiem pieteikuma iesniedzēja identitātes aspektiem un iepriekšējo dzīvesvietu. Saistībā ar patvēruma procedūru policijas reģistrā var atrast informāciju par ceļojuma maršrutu, ierašanās vietu ES un pieteikuma iesniedzēja uzturēšanos kādā valstī konkrētajā laikposmā.

Laba prakse ir tikko reģistrēto pieteikumu salīdzināšana ar valsts, Eiropola (piemēram, Šengenas Informācijas sistēmas) vai starptautiskajiem policijas (piemēram, Interpola) reģistriem.

Policijas reģistru skatīšana ir stingri regulēta, un tiem drīkst piekļūt tikai kompetentās valsts iestādes. Ja reģistrācijas procedūrā ir iesaistīta policijas iestāde, drošības pārbaudi varētu veikt, kamēr ir iesaistīta policija. Toties, ja policijas iestāde nav iesaistīta reģistrācijas procedūrā, varētu izveidot atzinuma pieprasīšanas mehānismu, kuru izmantojot, reģistrācijas iestāde varētu pieprasīt atzinumu par pieteikumiem. Tādējādi reģistrācijas iestāde varētu pārbaudīt, vai policijas reģistros ir ziņas par pieteikuma iesniedzēju.

Atkarībā no valsts sistēmas drošības pārbaudi varētu veikt visiem tikko reģistrētajiem pieteikumiem vai tikai īpaši noteiktiem pieteikumiem, pamatojoties uz vairākiem kritērijiem (piemēram, pieteikumiem, kurus iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no konkrētām izcelsmes valstīm, vai saistībā ar noteiktu veidu pieprasījumiem).

E. Ģimenes saišu pārbaude

Reģistrācijas posmā varētu būt svarīgi pārbaudīt pieteikuma iesniedzēja paziņoto ģimenes sastāvu. Šāda pārbaude varētu attiekties uz ģimenes locekļiem, kuri pavada pieteikuma iesniedzēju reģistrācijas posmā, vai varētu attiekties uz cilvēkiem, kuri reģistrācijas posmā nav kopā ar pieteikuma iesniedzēju.

Pēdējā minētā situācija varētu rasties gadījumos, kad tikko reģistrēts pieteikuma iesniedzējs norāda ģimenes saiti ar personu, kas iepriekš ir iesniegusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un/vai personu, kurai ir piešķirta starptautiskā aizsardzība.

Ģimenes saites var pārbaudīt, izmantojot dažādas metodes.

- Iegūstot precīzus datus par pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļiem. To var izdarīt, iegūstot no pieteikuma iesniedzēja būtiskus personas datus par katru ģimenes locekli, piemēram, vārdu, uzvārdu, dzimšanas datumu un vietu, pašreizējo profesiju, laulības statusu, laulības datumu un vietu, vecāku, brāļu un māsu vārdus un uzvārdus, kā arī viņu pašreizējo atrašanās vietu un iemeslus, kāpēc viņi nav kopā ar pieteikuma iesniedzēju. Šo informāciju vēlāk var salīdzināt ar informāciju, ko attiecīgie ģimenes locekļi ir snieguši savos pieteikumos. Tas vēlreiz pierāda, ka jau reģistrācijas posmā ir svarīgi iegūt ticamus un pilnīgus datus.
- Iegūstot un pārbaudot visus dokumentus saistībā ar ģimenes sastāvu, tostarp dzimšanas un laulības apliecības un iespējamās ģimenes stāvokļa grāmatīņas.
- Iegūstot datus par iepriekšējo kopdzīvi ar katru no ģimenes locekļiem un laiku, kad ģimenes locekļi dzīvojuši kopā.

- Ņemot vērā kontekstu un pamatotu šaubu gadījumos, veicot DNS testu. Dažās valstīs DNS testu var izmantot, lai pārbaudītu ģimenes saites, piemēram, situācijās, kurās ir neskaidrība par ģimenes saitēm. Neskaidrību var radīt atšķirīgi paziņojumi vai pierādījumi, ko iesniegušas trešās puses, ģimenes saites apliecināšu dokumentu vai citu pierādījumu neesība vai norādes attiecībā uz cilvēku tirdzniecību saistībā ar paziņotajām ģimenes saitēm.

ES+ valstis papildus datu iegūšanai, veicot intervijas un iegūstot dokumentārus pierādījumus, ģimenes saites var pārbaudīt, veicot DNS testu. Var uzskatīt, ka DNS testēšana ir samērīga gadījumos, kad ģimenes saišu noteikšanai nav pieejami mazāk ierobežojoši līdzekļi, piemēram, dokumentāri pierādījumi. Ir arī ieteicams, lai iestādes segtu izdevumus par DNS testiem vai nenoteiktu nesamērīgu maksu par DNS testēšanu, kas pieteikuma iesniedzējiem radītu šķēršļus tiesību izmantošanai.

F. Sociālie mediji

Sociālo mediju lietotāji veido tiešsaistes kopienas, lai tiešsaistē kopīgotu informāciju, domas, personiskus ziņojumus un citu saturu. Šī saziņa bieži notiek, izmantojot tādas sociālās tīklošanās vietnes vai mikroblogošanas vietnes kā *Facebook*, *Twitter*, *Instagram* un emuāriem paredzētas platformas.

Sociālos medijus plaši izmanto visā pasaulē. Atkarībā no sociālo mediju tīkla un individuālas lietošanas ievietotajā informācija var būt pieejama tikai nelielai atsevišķu cilvēku grupai vai plašākai sabiedrībai. Pieteikuma iesniedzējs sociālajos medijos varētu būt ievietojis informāciju par daudzām un dažādām tēmām. Šāda informācija var būt svarīga un noderīga, lai pārbaudītu informāciju par pieteikuma iesniedzēju.

Labā prakse ir pieteikuma iesniegšanas posmā pajautāt pieteikuma iesniedzējam, vai viņš lieto sociālos medijus un/vai viņam ir savas tīmekļa vietnes vai emuāri. Tomēr piekļuve sociālajiem medijiem ir jāveic tā, lai šāda informācijas izpaušana nepārkāptu pieteikuma iesniedzēja tiesības uz privāto dzīvi. Piemēram, ja vien valsts tiesību aktos nav paredzēts citādi īpašiem mērķiem un saskaņā ar noteiktiem nosacījumiem, pieteikuma iesniedzējam nav jāuzliek pienākums vai nav jārada sajūta, ka viņam ir pienākums sniegt savu sociālo mediju konta paroli vai sniegt piekļuvi informācijai, kas ir nodrošināta ar paroli.

Informācija, kas ievietota sociālajos medijos, ir jāizmanto ārkārtīgi piesardzīgi, jo ir ļoti sarežģīti vai pat vispār nav iespējams novērtēt šādas informācijas ticamību.

Varētu būt ļoti grūti noteikt dažādu sociālajos medijos ievietotās informācijas aspektu autentiskumu. Šādi aspekti varētu būt ievietotais materiāls vai autora identitāte (jo cilvēki izmanto segvārdus vai ļaunprātīgi izmanto citas personas identitāti), informācijas datums (kas nav vienāds ar informācijas ievietošanas datumu) vai pats saturs, jo sociālo mediju saturs bieži vien netiek regulēts un to mazākā mērā kontrolē redaktors nekā "tradicionālo" mediju avotus.

G. Valodas analīze un norāde

Pieteikuma iesniedzēja runātās un arī rakstītās valodas analīze ir metode, kas palīdz noteikt pieteikuma iesniedzēja valstspiederību, izcelsmes reģionu vai etnisko izcelsmi⁽⁴²⁾. Vairākumā gadījumu pieteikuma

⁽⁴²⁾ Izmantota Eiropas migrācijas tīkla (EMT) jēdziena "valodas analīze, lai noteiktu izcelsmi," definīcija (sk. [EMT glosāriju](#), versija 7.0, 2020. gada jūlijs).

iesniedzēja runas analīzi veic, lai noteiktu, vai tai piemīt īpašības, ko sagaida no personas, kas uzaugusi vai socializējusies noteiktā izcelsmes vietā.

Valodas analīze jāveic apmācītam un kvalificētam lingvistikas speciālistam (t. i., apmācītam profesionālim, kam ir speciālās zināšanas valodas analīzes jomā), nevis tikai kādai personai, kurai attiecīgā valoda ir dzimtā valoda⁽⁴³⁾. Lingvistikas speciālista lomu patvēruma procedūrā regulē konfidencialitātes un objektivitātes principi.

Lai veiktu valodas analīzi, vajadzīgi ticami dati, piemēram, pietiekami garš un kvalitatīvs balss ieraksts. Valodas analīzi veic, izvērtējot pieteikuma iesniedzēja runātās valodas akcentu, gramatiku, vārdu krājumu un aizgūtos vārdus.

Valodas analīze ir izmaksu un resursu ietilpīgs process. Lēmumu par valodas analīzes veikšanu var pieņemt, ņemot vērā atsevišķus elementus, piemēram, gadījumos, kad rodas šaubas par pieteikuma iesniedzēja paziņotās identitātes elementiem (piemēram, par izcelsmes valsti vai pastāvīgo dzīvesvietu), vai sistemātiskāk, pamatojoties uz iepriekš noteiktiem kritērijiem (piemēram, pieteikuma iesniedzējiem, kuri apgalvo, ka ir ieradušies no konkrētas izcelsmes valsts).

Secinājumi no valodas analīzes ir jāizdara piesardzīgi. Protams, pilsonība un valstspiederība⁽⁴⁴⁾ ir juridiskas tiesības, kas var nebūt saistītas ar valodu(-ām), kurā(-ās) runā pieteikuma iesniedzējs. Piemēram, pieteikuma iesniedzējs, kas visā dzīves laikā ir dzīvojis ārpus savas valstspiederības valsts, varētu nezināt šīs valsts valodu vai valstspiederības valsts valodā viņš varētu runāt ar svešu akcentu.

Tāpēc valodas analīzes rezultāts vienmēr ir jāizmanto saistībā ar citām norādēm un ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja paziņojumus. Valodas analīzes ziņojumu var izmantot, lai papildus pārbaudītu pieteikuma iesniedzēja sniegto informāciju (piemēram, viņa izcelsmes valsti, kontekstu, vietas, kurās viņš it kā esot dzīvojis, un vietas, kurās ieguvis izglītību).

Līdztekus pilnvērtīgai valodas analīzei ir pieejamas arī citas metodes, kuru izmantošanas joma ir šaurāka, bet kuras bieži tiek minētas kā tādas, kas sniedz "valodas norādes". Valodas norāde ir īsa pārbaude, ko veic lingvistikas speciālists un/vai persona, kurai attiecīgā valoda ir dzimtā valoda, lai noteiktu, vai ir šaubas vai pretrunas saistībā ar to, ka pieteikuma iesniedzējs, iespējams, nerunā tā reģiona valodā, no kura, kā viņš apgalvo, viņš ir ieradies. Nesen ir izstrādātas metodes, kurās, izmantojot mākslīgo intelektu, dators ar zināmu precizitāti var noteikt runātās valodas izcelsmi.

Ja valodas analīzes rezultāts liecina, ka ir šaubas par pieteikuma iesniedzēja izcelsmi, var apsvērt iespēju veikt pilnīgu valodas analīzi. Valodas norāde var būt noderīga, ja pieteikuma iesniedzējam nav dokumentu vai viņš ir ieradies no valsts, kuras melnajā tirgū viegli var iegādāties viltotus personu apliecinošus dokumentus. Valodas norādes iegūšana nav tik laikietaipīga kā valodas analīze, jo analītiķim nav jā sagatavo pilnīgs ziņojums, bet gan vienkārši jānorāda, ka pieteikuma iesniedzējs vai nu nav, vai, visticamāk, nav ieradies no paziņotās izcelsmes valsts. Tāpēc valodas norāde, kā to jau pierāda tās nosaukums, ir tikai "norāde", un to nevar izmantot kā vienīgo pamatu, lai uzskatītu, ka pieteikuma

⁽⁴³⁾ Language and National Origin Group, "[Guidelines for the use of language analysis in relation to questions of national origin in refugee cases](#)", *International Journal of Speech Language and the Law*, 11. sējums, Nr. 2, 2004, 2. lpp.

⁽⁴⁴⁾ Migrācijas statistikas regulas 2. panta 1. panta d) apakšpunktā ir definēts, ka "pilsonība" ir "indivīda un viņa valsts īpaša juridiska saikne, ko iegūst piedzimstot vai naturalizējoties, vai nu iesniedzot deklarāciju, izdarot izvēli vai apprecoties, vai arī citā veidā saskaņā ar valsts tiesību aktiem".

iesniedzēja apgalvojums par izcelsmes valsti, nav patiess. Tomēr pieteikuma iesniedzējam varētu uzdot jautājumus par visām viņa apgalvojumu un valodas norādes neatbilstībām, vienlaikus rūpīgāk izpētot pieteikuma iesniedzēja informāciju par izcelsmi. Kamēr valodas norādi galvenokārt izmanto kā informēšanas rīku, valodas analīzes ziņojumus iestādes un tiesas atzīst kā pierādījumus.

Svarīgi atcerēties

- *Eurodac* ir ES mēroga datubāze, kurā ir pirkstu nospiedumi, kas iegūti no trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir iesnieguši starptautiskās aizsardzības pieteikumu citās ES+ valstīs vai kuri ir aizturēti tāpēc, ka neatļauti šķērsojuši ES ārējās robežas. Šī informācija var palīdzēt noteikt valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu.
- VIS ir centrālā informācijas sistēma, kurā apkopoti lēmumi par īstermiņa vīzu pieteikumiem nolūkā apmeklēt Šengenas zonu vai šķērsot to tranzītā un kuru var izmantot, lai pārbaudītu iepriekšējo uzturēšanos Šengenas valstīs, noteiktu, kura valsts atbild par pieteikuma izskatīšanu un palīdzētu pārbaudīt pašu pieteikumu.
- Sociālie mediji var piedāvāti publiski pieejamu informāciju, kas varētu palīdzēt pārbaudīt pieteikuma iesniedzēja paziņojumus. Tā kā ir sarežģīti noteikt šīs informācijas ticamību, pret to ir jāizturas piesardzīgi.
- Valodas analīzi veic un valodas norādi nosaka, izmantojot balsis ierakstus, kas var palīdzēt noteikt pieteikuma iesniedzēja valstspiederību, izcelsmes reģionu vai etnisko izcelsmi.

IX. Datu reģistrācijas nozīme pieteikuma izskatīšanas posmā

Datu reģistrāciju var izmantot organizēšanai un plānošanai (sk. [A iedaļu “Organizēšana un plānošana”](#)), lai novirzītu pieteikuma iesniedzēju uz piemērotāko patvēruma procesu vai darbplūsmu (sk. [B iedaļu “Lietu sadale”](#)) un apzinātu un pielāgotu vajadzīgos resursus (sk. [C iedaļu “Vajadzīgo resursu apzināšana”](#)).

A. Organizēšana un plānošana

Reģistrācijas datus izmanto, plānojot personisko interviju. Pamatojoties uz reģistrācijas datiem, nosaka personiskajai intervijai vajadzīgo laiku, nosaka, vai būs jāpieaicina tulks, vai pirms intervijas ir jāsniedz vai jānodrošina īpašas garantijas, kā arī nosaka, kuri atbildīgie speciālisti būs piemērotākie lietas apstrādei. Īpašu atbildīgo speciālistu un/vai tulku piesaista, ņemot vērā dažādus faktoros, tostarp ir:

- atbildīgā speciālista pieredze noteiktas sarežģītības pieteikumu apstrādes jomā,
- atbildīgā speciālista speciālās zināšanas par konkrētu izcelsmes valsti vai reģionu, pieprasījuma veidu vai konkrētu tematu (piemēram, izraidīšana),
- atbildīgā speciālista (un/vai tulka) kvalifikācija tādu pieteikumu iesniedzēju intervēšanā, kuriem ir īpašas vajadzības,
- atbildīgā speciālista un/vai tulka dzimums, jo būtu vēlams, lai atbildīgajam speciālistam un tulkam būtu tāds pats dzimums kā pieteikuma iesniedzējam, ja tas ir iespējams un ja to ir lūdzis pieteikuma iesniedzējs (izņemot gadījumus, kad atbildīgā iestāde uzskata, ka lūguma pamatā ir iemesli, kas nav saistīti ar pieteikuma iesniedzēja grūtībām izklāstīt savu pieteikumu),
- saikne starp ģimenes locekļiem un saistītajām lietām,
- atbildīgā speciālista un tulka pieejamība (jo īpaši tādos gadījumos, kad intervija ir jāveic retā valodā),
- visi iespējamie interešu konflikti, jo īpaši tādos gadījumos, kad atbildīgais speciālists un/vai tulks pazīst pieteikuma iesniedzēju saistībā ar citu kontekstu.

B. Lietu sadale

ES+ valstis var ieviest sadales sistēmu, kas zināma arī kā triāžas sistēma, kurā šķiro jaunās reģistrētās lietas un izskatīšanas posmā novirza uz dažādām plūsmām. Sadali veic, pamatojoties uz informāciju, kas iegūta reģistrācijas posmā. Sadales sistēmas mērķis ir racionalizēt izskatīšanas procesu un uzlabot tā efektivitāti.

Sadales sistēmas plūsmas var veidot dažādi atkarībā no izskatāmo lietu daudzuma, pieejamajiem resursiem un atbildīgās iestādes stratēģisko izvēli. Sadales sistēma var ietvert, piemēram, šādas plūsmas.

- **“Prioritārā” plūsma.** Ņemot vērā valsts praksi, prioritātes piešķiršanu var izmantot cita starpā šādās situācijās:
 - o ja pieteikuma iesniedzējs ir neaizsargāta persona vai persona, kurai vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas,

- o ja, ņemot vērā konkrētus reģistrācijas datus, lieta, visticamāk, ir pienācīgi pamatota vai, tieši pretēji, ir acīmredzami nepamatota (ja šādu koncepciju izmanto valsts praksē), piemēram, pamatojoties uz atzīšanas rādītājiem.
- **Paātrinātu procedūru plūsma.** Lai paātrinātās procedūrās ievērotu īsos termiņus, var izmantot speciālu plūsmu, lai nepieļautu, ka parastās lietas “palēnina” paātrināto procedūru lietu izskatīšanu. Paātrinātās izskatīšanas plūsmas bieži izmanto attiecībā uz drošām izcelsmes valstīm vai gadījumos, kad pieteikumā nav izvirzīti jautājumi, uz kuriem attiektos starptautiskā aizsardzība.
- **Plūsma, kas paredzēta īpašai konkrētas izcelsmes valsts lietu izskatīšanai.** Šo procedūru var izmantot, ja, piemēram, šīs izskatāmās lietas ir svarīgas daudzuma ziņā un/vai iestādē ir šādu lietu izskatīšanai kvalificēti darbinieki.
- **Plūsma, kas paredzēta pieņemamības procedūrai** To var izmantot, piemēram, pieteikuma iesniedzējiem, kuri jau ir saņēmuši starptautisko aizsardzību citā dalībvalstī, vai turpmākiem pieteikumiem.

Reģistrācijas datiem ir svarīga nozīme sadales sistēmas izveidē un ieviešanā.

Apkopoto reģistrācijas datu analīze ir sākums, no kura, ņemot vērā pašreizējo un prognozēto izskatāmo lietu daudzumu, var pieņemt lēmumu par to, vai sadales sistēmas ieviešana uzlabotu izskatīšanas posma efektivitāti.

Turklāt nepārtraukta reģistrācijas datu uzraudzība nodrošina iespēju noteikt jebkādu iespējamu vajadzību atjaunināt vai pielāgot sadales sistēmu, lai varētu reaģēt uz jaunu reģistrēto izskatāmo lietu daudzumu.

C. Vajadzīgo resursu apzināšana

Izcelsmes valsts informācija

Reģistrācijas datu tendences var atklāt jaunu izcelsmes valstu parādīšanos (vai jau esošo izcelsmes valstu lietu skaita pēkšņu vai strauju pieaugumu) izskatāmajās patvēruma lietās. Ņemot vērā šādu novērojumu, izcelsmes valsts informācijas nodaļai būs jāveic izpēte.

Juridiski un politiski norādījumi

Tāpat reģistrācijas datu tendences var liecināt par jauna veida pieteikumu rašanos vai jaunu juridisku jautājumu, kas izraisītu vajadzību izstrādāt konkrētas valsts vadlīnijas vai ar doktrīnu saistītus un juridiskus norādījumus šajā jautājumā.

Mutiskā tulkošana

Noteiktu izskatāmo lietu parādīšanās vai skaita pieaugums var ierosināt arī vajadzību pēc konkrētas valodas mutiskās tulkošanas papildu pakalpojumiem.

Cilvēkresursi

Reģistrēto lietu skaita pieauguma vai sarežģītu lietu skaita pieauguma dēļ būs jāpieņem darbā papildu atbildīgos speciālistus.

Svarīgi atcerēties

- Analizējot un grupējot reģistrācijas datus, atbildīgā iestāde var efektīvi sagatavot savas īstermiņa un vidēja termiņa darbības, piemēram, izstrādāt interviju grafiku.
- Lai uzlabotu un racionalizētu apstrādes spēju, ES+ valstis var ieviest sadales sistēmu, saskaņā ar kuru lietas pēc reģistrācijas tiek novirzītas uz dažādām plūsmām. Reģistrācijas datiem ir svarīga nozīme sadales sistēmas izveidē un ieviešanā.
- Reģistrācijas dati var norādīt uz potenciālām resursu vajadzībām saistībā ar, piemēram, izcelsmes valsts informāciju, juridiskajiem norādījumiem, mutisko tulkošanu un cilvēkresursiem.

Pielikumi

1. pielikums. Reģistrācijas lauki

Atruna. Šajā pielikumā ir pārskats par reģistrācijas laukiem, kuros reģistrācijas posmā parasti tiek pieprasīti pieteikuma iesniedzēju dati. Pārskatā iekļauti dati, kurus šajā praktiskajā rokasgrāmatā ir ieteikts iegūt reģistrācijas posmā, informācija, kuru jāsniedz, un norādes, kuras pamanot, reģistrācijas darbiniekiem ir jāatzīmē konkrēta informācija kolēģu speciālistu, nodaļu vai citu iestāžu ievērībai un/ vai jānodod tiem lieta. Pārskata nolūks nav piedāvāt standarta reģistrācijas veidlapu, jo īpaši tāpēc, ka jebkura reģistrācijas veidlapa būtu jāpielāgo atbilstīgi valsts apstākļiem atkarībā no tā, kurš kādu informāciju vāc un kad un kādām procedūrām dati tiks izmantoti. Pārskatu var izmantot kā atsaucē dokumentu, lai izvērtētu reģistrācijas veidlapas, ko izmanto valsts līmenī.

Dati, kuri saskaņā ar KEPS direktīvām un regulām ir jāieraksta patvēruma procedūras sākuma posmos, ir treknrakstā, un tiem ir pievienotas zemsvītras piezīmes, kurās minēti konkrētie attiecīgo direktīvu un regulu panti. Tāpat informācija, kas saskaņā ar KEPS direktīvām un regulām jāsniedz pieteikuma iesniedzējiem, ir akcentēti zilā krāsā, attiecīgās norādes minot zemsvītras piezīmēs.

Reģistrācijas dati. Pirmais starptautiskās aizsardzības pieteikums

INFORMĀCIJA PAR REĢISTRĀCIJU

- Reģistrācijas numurs**
- Lietas numurs**
- Iesniegšanas datums** ⁽⁴⁵⁾
- Iesniegšanas vieta** ⁽⁴⁶⁾
- Pieteikuma iesniedzējs (pieaugušais, nepavadīts nepilngadīgais vai apgādājamais)** ⁽⁴⁷⁾
- Pieteikuma veids (pirmais pieteikums, turpmāks vai atsākts pieteikums)** ⁽⁴⁸⁾

Mutiskā tulkošana

- Izmantota mutiskā tulkošana (ja vajadzīga)** ⁽⁴⁹⁾
 - Tulkojamā valoda
 - Tulka identifikācijas numurs
 - Pieteikuma iesniedzējs apstiprina, ka saprot tulku

⁽⁴⁵⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta g) apakšpunktu.

⁽⁴⁶⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta f) apakšpunktu.

⁽⁴⁷⁾ Sk. Migrācijas statistikas regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

⁽⁴⁸⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta g) apakšpunktu.

⁽⁴⁹⁾ Sk. PPD 12. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

Informācija pieteikuma iesniedzējiem

- Pieteikuma iesniedzējam ir sniegta informācija par reģistrācijas procedūru un procedūru, kas jāievēro pēc reģistrācijas ⁽⁵⁰⁾
- Pieteikuma iesniedzējam ir sniegta informācija par viņa tiesībām un pienākumiem patvēruma procedūrā ⁽⁵¹⁾
- Pieteikuma iesniedzējs apstiprina, ka ir sapratis sniegto informāciju

Kontaktinformācija

- Adrese** ⁽⁵²⁾
- Tālruna numurs
- Pieteikuma iesniedzējam ir sniegta informācija par to, kā reģistrēt kontaktinformācijas grozījumus ⁽⁵³⁾

Biometriskie dati

- Fotoattēls
- Pirkstu nospiedumi** ⁽⁵⁴⁾
- Paraksts

Cita informācija

- Pieteikuma iesniedzēja klātbūtne sociālajos medijos
 - Sociālo mediju platforma(-as)
 - Papildinformācija, piemēram, lietotājvārds(-i), personiskās tīmekļa vietnes vai emuāri (attiecīgā gadījumā)

Apgādājams pieaugušais

- Apgādājamais pieaugušais ir informēts par sekām, kas radīsies, iesniedzot pieteikumu viņa vārdā ⁽⁵⁵⁾
- Apgādājamais pieaugušais ir informēts par tiesībām iesniegt atsevišķu pieteikumu ⁽⁵⁶⁾
- Apgādājamam pieaugušajam ir prasīta piekrišana viņa vārdā sagatavotā pieteikuma iesniegšanai** ⁽⁵⁷⁾

Apgādībā esošajam pieaugušajam ir jāsniedz rakstiska piekrišana un tas ir jāpievieno pieteikuma iesniedzēja lietai.

⁽⁵⁰⁾ Sk. PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

⁽⁵¹⁾ Sk. PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

⁽⁵²⁾ Sk. PPD 13. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

⁽⁵³⁾ Sk. PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

⁽⁵⁴⁾ Sk. Eurodac regulas 11. panta a) apakšpunktu.

⁽⁵⁵⁾ Sk. PPD 7. panta 2. punktu.

⁽⁵⁶⁾ Sk. PPD 7. panta 2. punktu.

⁽⁵⁷⁾ Sk. PPD 7. panta 2. punktu.

PERSONAS DATI

Vārds un dzimums

- Pilns vārds** ⁽⁵⁸⁾
- Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Pirmslaulību uzvārds (attiecīgā gadījumā)
- Dzimums** ⁽⁵⁹⁾
- Vēlamā dzimuma vietniekvārds
- Tēva vārds
- Mātes vārds

Dzimšanas datums

- Dzimšanas datums** ⁽⁶⁰⁾
- Dzimšanas datums atbilstīgi kalendāram, kuru lieto pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī (attiecīgā gadījumā)
 - Norāde, ka dzimšanas datums ir aplēsts vai precīzs
 - Paskaidrojums, kā aplēstais dzimšanas datums tika noteikts (attiecīgā gadījumā)

Dzimšanas vieta

- Dzimšanas valsts** ⁽⁶¹⁾
- Dzimšanas vieta** ⁽⁶²⁾
- Province/reģions/administratīvais apgabals
 - Ciems/novads/apgabals ⁽⁶³⁾
- Iemesli, kāpēc pieteikuma iesniedzējs nezina dzimšanas vietu (attiecīgā gadījumā)

Valstspiederība

- Valstspiederība** ⁽⁶⁴⁾
- Norāde, ka valstspiederība ir noteikta vai paziņota/iespējama
 - Norādes, kas liecina, ka valstspiederība nav skaidri zināma (attiecīgā gadījumā)
- Citas valstspiederības** ⁽⁶⁵⁾
- Bezvalstniecība
- Norāde, ka bezvalstniecība ir noteikta vai paziņota/iespējama
 - Norādes, kas liecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir uzskatāms par bezvalstnieku (attiecīgā gadījumā)

⁽⁵⁸⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta a) apakšpunktu un UND 6. panta 1. punktu.

⁽⁵⁹⁾ Sk. Migrācijas statistikas regulas 4. panta 1. punktu un Eurodac regulas 11. panta c. punktu.

⁽⁶⁰⁾ Sk. Migrācijas statistikas regulas 4. panta 1. punktu un Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

⁽⁶¹⁾ Sk. Migrācijas statistikas regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktu un Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

⁽⁶²⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

⁽⁶³⁾ Sk. KD 4. panta 1. līdz 2. punktu un PPD 13. panta 1. punktu.

⁽⁶⁴⁾ Sk. Migrācijas statistikas regulas 4. panta 1. punktu un Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

⁽⁶⁵⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

Pieņemtie dati

Termins "pieņemtie dati" attiecas uz personas datiem, kuri būtiski atšķiras no citiem personas datiem, piemēram, pirmslaulību uzvārds(-i), vārdi, ko izmanto neoficiālās darbībās, vai personas dati, kas reģistrēti datubāzēs.

- Vārds(-i)
- Uzvārds(-i)
- Dzimšanas datums
- Dzimšanas vieta
- Valstspiederība
- Papildinformācija, piemēram, pieņemto datu informācijas avots un pieņemto datu lietošanas nolūks

IEPRIEKŠĒJĀS DZĪVESVIETAS VALSTIS

Iepriekšējā dzīvesvieta attiecas uz visām valstīm ārpus izcelsmes valsts, kurās pieteikuma iesniedzējs bija plānojis uzturēties, lai saņemtu aizsardzību vai apmestos uz dzīvi⁽⁶⁶⁾

- Iepriekšējās dzīvesvietas valsts⁽⁶⁷⁾**
- Iepriekšējā dzīvesvieta⁽⁶⁸⁾**
 - Province/rēģions/administratīvais apgabals
 - Ciems/novads/apgabals
- Uzturēšanās laikposms
- Uzturēšanās iemesls(-i)
- Uzturēšanās atļauja iepriekšējās dzīvesvietas valstī
 - Uzturēšanās atļaujas veids
 - Derīguma termiņš

DOKUMENTI

Personu apliecinoši dokumenti

- Pase⁽⁶⁹⁾**
 - Norāde, ka pieteikuma iesniedzēja rīcībā patlaban ir pase vai ka pieteikuma iesniedzējam ir pase, kas patlaban nav viņa rīcībā
 - Pases numurs
 - Derīguma termiņš
 - Izdošanas datums
 - Izdevējiestāde
 - Izdošanas vieta
 - Pasi ir aizturējušas iestādes, lai pārbaudītu tās autentiskumu, vai pieteikuma iesniedzējs mēģinās iesniegt pasi atbildīgajai iestādei

⁽⁶⁶⁾ Iepriekšējā dzīvesvieta neattiecas uz apmeklējumiem vai tranzītu cauri valstij, kura nav pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts.

⁽⁶⁷⁾ Sk. Migrācijas statistikas regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktu un Dublīnas III regulas 34. panta 2. punkta d) apakšpunktu.

⁽⁶⁸⁾ Sk. Dublīnas III regulas 34. panta 2. punkta d) apakšpunktu.

⁽⁶⁹⁾ Sk. PPD 13. panta 2. punkta b) apakšpunktu un Dublīnas III regulas 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

Citi personu apliecinoši dokumenti ⁽⁷⁰⁾

Citi personu apliecinoši dokumenti ir dokumenti, kuri nav pase un kuri var apliecināt pieteikuma iesniedzēja identitāti, piemēram, valsts identitātes apliecības, identitātes grāmatiņas vai dzimšanas apliecības.

- Norāde, ka pieteikuma iesniedzējam ir citi personu apliecinoši dokumenti vai ka pieteikuma iesniedzējam ir dokumenti, kas patlaban nav viņa rīcībā
- Dokumenta veids
- Dokumenta numurs
- Personu apliecinošo dokumentu ir aizturējušas iestādes, lai pārbaudītu tās autentiskumu, vai pieteikuma iesniedzējs mēģinās iesniegt personu apliecinošus dokumentus atbildīgajai iestādei
- Nav personu apliecinošu dokumentu
 - Norāde, ka pieteikuma iesniedzējam nekad nav bijusi pase un/vai citi personu apliecinoši dokumenti
 - Papildinformācija, piemēram, iemesli, kāpēc nav pases vai citu personu apliecinošu dokumentu

Apliecinoši dokumenti

Apliecinoši dokumenti ir visi dokumenti, kurus pieteikuma iesniedzējs iesniedz, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp ir laulības apliecības, karaklausības apliecības vai jebkuri citi dokumenti, kas pamato patvēruma pieteikumu.

 Dokumenta veids ⁽⁷¹⁾

- Norāde, ka pieteikuma iesniedzēja rīcībā esošais dokuments ir oriģināls vai kopija
- Papildinformācija, piemēram, dokumenta galvenais temats, izdevējietāde, izdošanas datums, kā arī norāde par to, ko pieteikuma iesniedzējs vēlas pierādīt, iesniedzot dokumentu

PAMATINFORMĀCIJA

- Etniskā izcelsme
- Reliģija
- Valodas, kuras pieteikuma iesniedzējs saprot** ⁽⁷²⁾
 - Dzimtā valoda
 - Citu valodu zināšanas
 - Zināšanu līmenis
- Izglītība, norādot, cik gadus mācījies skolā, un/vai skolu veidi
- Profesija, norādot informāciju par iepriekšējo nodarbinātību

⁽⁷⁰⁾ Sk. PPD 13. panta 2. punkta b) apakšpunktu un Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

⁽⁷¹⁾ Sk. PPD 13. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

⁽⁷²⁾ Sk. PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu un UND 5. panta 2. punktu.

ĢIMENE

- Laulības statuss (neprecējies/precējies/šķīries/atraitnis)

Ģimenes locekļi

- Laulātais/likumīgais partneris
- Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Dzimšanas datums/vecums
 - Dzimšanas vieta
 - Valstspiederība
 - Pašreizējā atrašanās vieta
 - Laulības datums
 - Papildinformācija, piemēram, informācija par laulību, kas nav likumīgi apliecināta
- Bijušais(-ie) laulātais(-ie)/likumīgais(-ie) partneris(-i)
- Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Dzimšanas datums/vecums
 - Dzimšanas vieta
 - Valstspiederība
 - Pašreizējā atrašanās vieta/miršanas datums

Ja pieteikuma iesniedzēja laulība ar laulāto ir šķirta vai ja viņš ir laulājies ar vairāk nekā vienu laulāto:

- Laulības/laulības šķiršanas datums
 - Papildinformācija, piemēram, informācija par laulību/laulības šķiršanu, kas nav likumīgi apliecināta
- Bērni
- Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Dzimšanas datums
 - Dzimšanas vieta
 - Valstspiederība
 - Pašreizējā atrašanās vieta
 - Bērna māte
 - Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Valstspiederība
 - Bērna tēvs
 - Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Valstspiederība

Citi ģimenes locekļi

Citi ģimenes locekļi ir šādi radinieki, kuri dzīvo dažādās valstīs vai kuri varētu būt miruši.

- Vecāks(-i)
 - Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Dzimšanas datums/vecums
 - Valstspiederība
 - Pašreizējā atrašanās vieta/miršanas datums
- Brāļi/māsas
 - Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Dzimšanas datums/vecums
 - Valstspiederība
 - Pašreizējā atrašanās vieta/miršanas datums
- Cits(-i) attiecīgs(-i) ģimenes loceklis(-ļi)
 - Vārds(-i)
 - Uzvārds(-i)
 - Dzimšanas datums/vecums
 - Valstspiederība
 - Pašreizējā atrašanās vieta/miršanas datums

Ģimenes locekļi, kuri atrodas citās ES+ valstīs

Ja kāds no iepriekš minētajiem ģimenes locekļiem atrodas citā ES+ valstī, par katru ģimenes locekli ir jāiegūst šāda informācija.

- Ģimenes locekļa personas dati (kā minēts iepriekš) ⁽⁷³⁾**
 - Attiecības ar ģimenes locekli
 - Dzīvesvietas valsts
 - Iedzīvotāja statuss
 - Kontaktinformācija
 - Norāde, ka pieteikuma iesniedzējs ir ģimenes locekļa apgādājamais
 - Papildu informācija par šo apgādājamību, piemēram, bērns vai vecs cilvēks, vai persona ar invaliditāti vai smagu slimību
 - Norāde, ka ģimenes loceklis pieteikuma iesniedzēja apgādājamais
 - Papildu informācija par šo apgādājamību, piemēram, bērns vai vecs cilvēks, vai persona ar invaliditāti vai smagu slimību

⁽⁷³⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

Ģimenes locekļu meklēšana

Ja pieteikuma iesniedzējs ir bērns bez pavadoņa, jāieraksta vecāku kontaktinformācija. Ja bērnam ir (papildu) galvenie aprūpētāji, jāieraksta arī šo aprūpētāju kontaktinformācija un informācija par viņu saikni ar bērnu ⁽⁷⁴⁾

- Saikne ar bērnu
- Vārds(-i)
- Uzvārds(-i)
- Adrese
- Tālruņa numurs

SAISTĪTĀS LIETAS

- Patvēruma valstī reģistrēto radnieku lietu numuru norāde
- Ar pieteikuma iesniedzēja lietu citādi saistīto pieteikumu numuru norāde (piemēram, pieteikuma iesniedzēji, kas tāda paša iemesla dēļ bēguši kopā ar pieteikuma iesniedzēju)

CEĻOJUMA MARŠRUTS

- Ceļojuma maršruts ⁽⁷⁵⁾**
 - Ceļošanai izmantotais transporta līdzeklis
 - Datums, kad atstājis izcelsmes valsti
 - Datums, kad ieradies uzņēmējā valstī

NEAIZSARGĀTĪBA

Neaizsargātība ir saistīta ar īpašām procesuālajām un/vai uzņemšanas vajadzībām, kas varētu būt pieteikuma iesniedzējam. Jums ir jānosaka neaizsargātības pazīmes un jāatzīmē tās patvēruma iestādes ievērošanai, jāsniedz tūlītējs atbalsts, kas pieejams reģistrācijas posmā, un jānosūta pieteikuma iesniedzējs turpmākai novērtēšanai vai atbalsta saņemšanai.

- Neaizsargātības pazīmes, kas norāda uz īpašām vajadzībām ⁽⁷⁶⁾**
 - Papildu piezīmes par šīm neaizsargātības pazīmēm, piemēram, konkrētu norāžu apraksts
- Pieteikuma iesniedzējs ir informēts par pieejamo atbalstu, kas vajadzīgs viņa situācijā, tostarp par juridisko palīdzību, psihosociālo un medicīnisko atbalstu ⁽⁷⁷⁾
- Pieteikuma iesniedzējs ir nosūtīts šāda atbalsta saņemšanai (ar pieteikuma iesniedzēja piekrišanu)
- Piezīmes par papildu atzinuma(-u) nepieciešamību, piemēram, īpašo vajadzību novērtējumu, bērna interešu novērtējumu, pārstāvja iecelšanu (ja ir norādes, ka pieteikuma iesniedzējs ir bērns bez pavadoņa, ka viņam ir garīgi traucējumi vai smaga garīga slimība)

⁽⁷⁴⁾ Ņemiet vērā, ka saskaņā ar KD 31. panta 5. punktu vispirms ir jānovērtē bērna intereses un tikai pēc tam var sākt ģimenes locekļu meklēšanu.

⁽⁷⁵⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta d) apakšpunktu.

⁽⁷⁶⁾ Sk. PPD 24. panta 1. punktu un UND 22. panta 1. punktu.

⁽⁷⁷⁾ Sk. PPD 24. panta 3. punktu.

DUBLINAS PROCEDŪRA

- Pieteikuma iesniedzējam ir sniegta pamatinformācija par Dublinas procedūru, ieskaitot kritērijus, kurus piemēro, lai noteiktu, kura ES+ valsts atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ⁽⁷⁸⁾
- Pieteikuma iesniedzējam ir sniegta pamatinformācija par pirkstu nospiedumu salīdzināšanu Eurodac sistēmā ⁽⁷⁹⁾
- Eurodac rezultāts (ja ir pieejams)
- Šengenas Informācijas sistēmas rezultāts (ja ir pieejams)
- VIS rezultāts (ja ir pieejams)

Norāde par saitēm citā ES+ valstī

- Norāde par pastāvīgu uzturēšanos/uzturēšanos citā ES+ valstī** ⁽⁸⁰⁾
 - Papildinformācija par uzturēšanās atļauju, vīzu vai citiem dokumentiem, ko izdevusi cita ES+ valsts, norādot izdevējvalsti, dokumenta veidu, iespējamo izdošanas datumu un derīguma termiņu (attiecīgā gadījumā)
- Norāde par starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā ES+ valstī** ⁽⁸¹⁾
 - Papildu informācija par pieteikumu, piemēram, valsts, kurā sagatavots pieteikums, un tā rezultāts (attiecīgā gadījumā)
- Pieteikuma iesniedzējs ir nosūtīts (jānosūta) uz Dublinas nodaļu (ņemot vērā visas norādes par ģimenes locekļu pastāvīgo uzturēšanos, pieteikuma iesniedzēja pastāvīgo uzturēšanos/uzturēšanos un/vai starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā(-s) ES+ valstī vai valstīs)

PATVĒRUMA PIETEIKUMS

- Īsi aprakstīti iemesli, kuru dēļ iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums** ⁽⁸²⁾

Turpmāks pieteikums

Ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz turpmāku pieteikumu, jāiegūst arī šādi dati.

- Jauni elementi vai fakti, kas iepriekš nav iesniegti patvēruma iestādei (precīzs apraksts)** ⁽⁸³⁾
 - Iemesli, kāpēc patvēruma iestādei iepriekš nav iesniegti jaunie elementi un fakti
 - Kā jaunie elementi un fakti varētu attiekties uz patvēruma pieteikumu(-iem), kas iesniegts(-i) iepriekš
- Visi pārējie starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas iemesli

⁽⁷⁸⁾ Sk. Dublinas III regulas 4. panta 1. punktu.

⁽⁷⁹⁾ Sk. Eurodac regulas 29. panta 1. punktu.

⁽⁸⁰⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta d) un e) apakšpunktu.

⁽⁸¹⁾ Sk. Dublinas III regulas 34. panta 2. punkta g) apakšpunktu.

⁽⁸²⁾ Sk. KD 4. panta 2. punktu.

⁽⁸³⁾ Sk. PPD 40. panta 2. punktu.

PAPILDU INFORMĀCIJA

- Papildu informācija, kas attiecas uz pieteikuma iesniedzēju, bet kas nav minēta iepriekš, piemēram, informācija, kas jāatzīmē atbildīgās iestādes ievērībai, papildu atzinuma pieprasījumi vai norāde uz vajadzībām saistībā ar patvēruma procedūru

NOBEIGUMA PIEZĪMES

- Reģistrācijas veidlapā ierakstītā informācija ir nolasīta pieteikuma iesniedzējam
- Pieteikuma iesniedzējs apstiprina, ka reģistrācijas veidlapā pareizi ir atspoguļots reģistrācijas intervijas saturs
- Pieteikuma iesniedzējs ir informēts par nākamajiem patvēruma procedūras posmiem ⁽⁸⁴⁾
- Pieteikuma iesniedzējs ir informēts par to, ka viņu aicinās uz personisku interviju, kā arī par personiskās intervijas (plānoto) laiku/datumu (attiecīgā gadījumā) ⁽⁸⁵⁾

Informācija par pieteikuma iesniegšanā klātesošajām personām

- Reģistrācijas darbinieks
- Tulks
- Juridiskais konsultants/konsultants
- Pārstāvis/aizbildnis

Paraksti

- Pieteikuma iesniedzējs
- Reģistrācijas darbinieks
- Tulks
- Pārstāvis/aizbildnis/juridiskais konsultants (attiecīgā gadījumā)

⁽⁸⁴⁾ Sk. PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

⁽⁸⁵⁾ Sk. PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

2. pielikums. Informācijas sniegšanas kontrolsaraksts

Saskaņā ar PPD 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam jāsniedz informācija par vismaz tālāk uzskaitītajām tēmām. Sīkāku aprakstu par informāciju, ko katrā punktā sniedz pieteikuma iesniedzējam, var skatīt [III nodaļā "Informēšana"](#).

Procedūra, kas jāievēro

- Reģistrācijas mērķis
- Reģistrācijas izpildes darbības
- Procedūra, ko piemēro, lai noteiktu, kura ES+ valsts atbild par pieteikuma izskatīšanu
- Konfidencialitāte patvēruma procedūras laikā
- Reģistrācija ir bez maksas
- Informācija par dokumentu, kas apliecina personas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu

Ja pieteikuma reģistrāciju un iesniegšanu veic atsevišķi:

- Kā un kur iesniegt pieteikumu
- Sekas, kas radīsies, pieteikumu neiesniedzot

Ja pieteikuma iesniedzējs ir bērns:

- Tiesības sagatavot pieteikumu savā vārdā (ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem bērnam ir šāda tiesības spēja un rīcības spēja)
- Tiesības sagatavot pieteikumu ar vecāku, citu ģimenes locekļu, pieaugušā, kas atbild par bērnu, vai pārstāvja starpniecību

Ja pieteikuma iesniedzējs ir apgādājams pieaugušais:

- Tiesības sagatavot pieteikumu savā vārdā
- Sekas, kas radīsies, neiesniedzot pieteikumu savā vārdā

Tiesības un pienākumi procedūras laikā

Tiesības

- Tiesības palikt valstī pieteikuma izvērtēšanas laikā
- Materiālie uzņemšanas nosacījumi, kas sniedz atbilstošu dzīves līmeni
- Tulka pieejamība
- Juridiskā palīdzība un pārstāvība patvēruma procedūrā
- Saziņa ar *UNCHR* un citām organizācijām, kas sniedz juridiskus padomus vai citas konsultācijas

Ja pieteikuma iesniedzējs ir neaizsargāts:

- Pienācīgs atbalsts, lai patvēruma procedūrā varētu izmantot tiesības un pildīt pienākumus
- Pienācīgs atbalsts saistībā ar vajadzībām, kas attiecas uz uzņemšanas nosacījumiem

Ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts:

- Aizturēšanas iemesli
- Procedūra, kas jāievēro, lai apstrīdētu aizturēšanas rīkojumu
- Iespēja lūgt bezmaksas juridisku palīdzību un pārstāvību

Pienākumi

- Sadarbība ar iestādēm
- Pienākums ierasties iestādēs personiski
- Iesniegt pieteikuma iesniedzēja īpašumā esošos dokumentus, kas attiecas uz pieteikuma izskatīšanu
- Jāievēro pamatojošo elementu iesniegšanas termiņi
- Jāpaziņo iestādēm kontaktadrese un visi adreses grozījumi
- Jānodod pirkstu nospiedumi

Iespējamās sekas, nepildot pienākumus un nesadarbojoties ar iestādēm

- Izskatīšanas procedūru var pārtraukt
- Var ietekmēt būtisku patvēruma pieteikuma elementu vērtējumu
- Patvēruma procedūru var paātrināt
- Var piemērot aizturēšanu, lai noteiktu pieteikuma iesniedzēja identitāti, valstspiederību vai citus pieteikumam būtiskus elementus
- Uzņemšanas materiālos nosacījumus var pasliktināt vai – ārkārtas gadījumos – atteikt

Pieteikumu izskatīšanas termiņi

- Izskatīšana 6 mēnešos tiks pabeigta cik vien ātri iespējams (atkarībā no valsts sistēmas var piemērot citus termiņus)
- Īpašu iemeslu dēļ izskatīšanas laikposmu var pagarināt līdz 21 mēnesim

Pieteikuma iesniedzēja rīcībā esošie līdzekļi, lai pildītu pienākumu iesniegt faktus, kas pamato pieteikumu

- Iespēja iesniegt dokumentārus un citus pierādījumus, kas pamato pieteikumu
- Dokumentāru pierādījumu iesniegšanas līdzekļi
- Laikposms, kurā var iesniegt dokumentārus pierādījumus

Pieteikuma skaidras vai netiešas atsaukšanas sekas

Skaidra atsaukšana

- Izskatīšanas procedūra tiek izbeigta
- Beidzas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja tiesību izmantošana

Netieša atsaukšana

- Izskatīšanas procedūru var vai nu pārtraukt, vai noraidīt pieteikumu
- Izskatīšanas procedūru var atsākt noteiktā termiņā atbilstīgi valsts praksei

Norādes uz tiesību aktiem

Šajā iedaļā ir pilnīgs pārskats par norādēm uz tiesību aktiem.

Šis pārskats par norādēm uz tiesību aktiem nav paredzēts kā izsmeljošs atsauces rīks. Tā mērķis ir tikai sniegt praktiskus norādījumus atbildīgajiem speciālistiem, norādot uz dažiem vissvarīgākajiem noteikumiem.

Norāde uz tiesību aktiem	Temats	Attiecīgais(-ie) pants(-i)
Patvēruma procedūru direktīva (Direktīva 2013/32/ES)	Piekljuve procedūrai	6. pants
	Apgādājamu personu vai nepilngadīgo vārdā sagatavoti pieteikumi	7. pants
	Garantijas pieteikuma iesniedzējiem	12. pants
	Pieteikuma iesniedzēju pienākumi	13. pants
	Pieteikuma iesniedzēji, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas	24. pants
	Garantijas nepilngadīgajiem bez pavadības	25. pants
	Informācijas vākšana par individuāliem gadījumiem	30. pants
	Konfidencialitāte	48. pants
Kvalifikācijas direktīva (Direktīva 2011/95/ES)	Faktu un apstākļu novērtēšana	4. pants
Uzņemšanas nosacījumu direktīva (Direktīva 2013/33/ES)	Informācija	5. pants
	Dokumentācija	6. pants
	Mazāk aizsargātu cilvēku īpašo uzņemšanas vajadzību izvērtējums	22. pants
	Nepavadīti nepilngadīgie	24. pants
Dublinas III regula (Regula (ES) Nr. 604/2013)	Tiesības uz informāciju	4. pants
	Procedūras sākums	20. pants
	Informācijas kopīgošana	34. pants
Eurodac regula (Regula (ES) Nr. 603/2013)	Pirkstu nospiedumu salīdzināšana un nodošana	9. pants
	Datu ierakstīšana	11. pants
	Datu subjekta tiesības	29. pants
Migrācijas statistikas regula (Regula (EK) Nr. 862/2007 un grozītā Regula (ES) 2020/851)	Starptautiskās aizsardzības statistika	4. pants
Vīzu informācijas sistēma (Regula (EK) Nr. 767/2008)	Piekljuve VIS datiem, lai noteiktu ES+ valsti, kura atbild par pieteikuma izskatīšanu	21. pants
	Piekljuve VIS datiem, lai izskatītu pieteikumu (22. pants)	22. pants

KĀ SAZINĀTIES AR ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem *Europe Direct* informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tiešsaistē (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_lv). https://europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai rakstveidā

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- izmantojot saziņas veidlapu: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_lv.

KĀ ATRAST INFORMĀCIJU PAR ES

Tiešsaistē

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā *Europa* (european-union.europa.eu).

ES publikācijas

ES publikācijas varat apskatīt vai pasūtīt vietnē op.europa.eu/lv/publications. Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar *Europe Direct* vai tuvāko dokumentācijas centru (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1951. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē *EUR-Lex* (eur-lex.europa.eu).

ES atvērtie dati

Portālā data.europa.eu ir piekļuve atvērtām datu kopām no ES iestādēm, struktūrām un aģentūrām. Datus var bez maksas lejupielādēt un izmantot tiklab komerciāliem, kā nekomerciāliem mērķiem. Portālā ir arī bagātīga piekļuve datu kopām, kas nākušas no Eiropas valstīm.

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs